

לכ"י גליון קיט-קכ (119-120)

שבט תשס"א

בש"ב לשטרי פברואר 2001

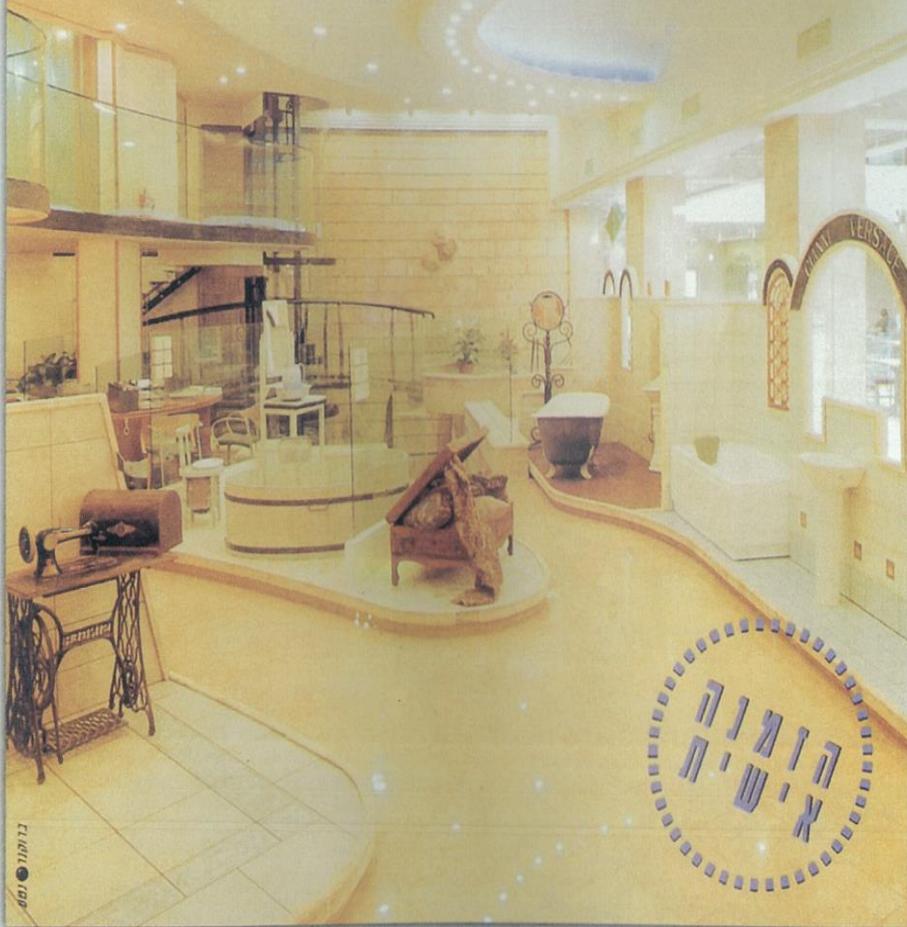
IFFN-0568-0972

אפיקים

לתחיה רוחנית וחברתית, להגנת זכויות ולעוצמויות גאלוות

אל(ל) סאללה – שכנות היהודים בצדעה מלפני גלות מזען.
גלות קשה זו, גהוש היהודים מצדעה,
נגזרה על ידי האמאמן אלמהדי איסמאעיל
בשנת ה' תלי"ט (1679 למןינום)

אולם ומלאו... בעולם הקרמייקה החדש של חלמייש.

נאו עוד היום לאולם התצוגה החדש של חלמייש
800 מ"ר של תצוגות קרמייקה פרוחביבה, מפנק וחוד נסיגו של התוצרות המשובחות
בתוך בעולם הקרמייקה. נדולי הזרנוקים והמפענים, מנון ותוב של נכדים ודונז'וס
ואינספּוֹר פתרונות עיזוביים - כי בחלמייש כל מהשווים על איות ווועו!

אולם
קitchen • קיטין • ורנדס גולדבלום

והחלמייש את בני ברק, בניין בית אודינס לייד קיון אוילון ולידי מטהו הרכבתן טל. 03-578-4070, 03-578-4080, 03-578-4081, חניה חונה ללקוקות חלמייש בתניון הפוטש לנבוין

אפיקים - (AFIKIM) גליון קיט-קכ (119-120)

אפיקים - לתחיה ורוחנית וחברותית

גליון קיט-קכ 119-120
שבט תשס"א – בשי"ב לטרו
פברואר 2001
דמי מנוי 80 ש"ח

המערכת:

עורך: יוסף דוחה-הלי
עורך משנה: דוד דוחה-הלי
מצורית העיתון: סנדра בסקס
 טוביה סולומי
נסים בנימין גמליאל
רצון הלוי
פרופ' יוסף טובי
ד"ר יהודית עמי
ד"ר צמח קיסר
ד"ר רפאל שבולי
אשר תובל וו"ח
שמעאל דוחה-הלי
מיילך והבי
דורון דוחה-הלי
דניאל בשاري

המעוצמה:

הרב יוסף קאהף נ"ג
הרב עזורייה בסיס
הרב יוסף אברקי
יונה 'ה' הלוי
דוד בן-צבי
משה אהרון ע"ד
צלם המעוכבת: נתן טנקג'

כתבות המערכת:

ר"ה יהודית קריי 21 רמות-אביב
טל-אביב מיקוד 69025
ת"ד 17172 ת"א 61016
טלפון המערכota: 03-6990748
טלפון המוציאות: 03-6122098
טלפון: 055-461167
פקsimili: 03-6132768
afikim49@zahav.net.il

כל מאמר ומאמר על אחריות
מhabro בלבד
© כל הזכויות שמורות

עיצוב ועימוד: בלום עיצוב גרפי
הדפסה: דפוס טופס פרוינט

עמוד

2-3
4-6
7-8
8
9-10
12-11
13
14
15
16-19
19-22
22
23-25
25
26-28
29
30-32
33
34-36
37-39
40-44
44-46
47-49
50-51
52-53
54-55
55
56-57
57
58-59
60-61
62
63
63
63
64
64
65
66-68
69-70
70
71
71
72-75
75
76-77
77
77
78
78
79
79
80
80
80

מן התוכן:
תמונה מזכב חברותית, 2000 / ד"ר שלמה סבירסקי
תגובה למארורי של ד"ר שלמה סבירסקי / ד"ר רפאל שבולי,
תגובה קונו של ד"ר דדי נזקר
מדינת חוק? החקתם אותנו! / בן-דודו ימיין
מבחן ויצמן מבחן בוגלו / יוסף מאיר
מערכת אינטרנט חוק קאנגה מסחה חותה / יוסף מאיר
כל תלם לב מהם ולהלאה / שחר אילן
מה הניע את שרי לחשוך באזרחי הפעילות של ש"ס / חיים בר-יוסף
"ארות" מוגרת / אשדר גובל
ביקורת ספרים / סוף מאיר
ען הקורה סקירת ספרים / רצון הלוי
הערית והארית בקבות הנאים / יוסף אבידור
שירות שריאל בתימן צ'ר' ג' / רצון הלוי
פרק' חום מאבקן אזבקן / רצון הלוי
קעלאט אקוֹרָאַלְקִין / תרגום: רצון הלוי
איירית קתנה / ד"ר יהודית עמי^ר
לשון הזהב להנשות המול" / ד"ר אוּרִי מלמד
שליחי שרה / רצון הלוי
חוון דוחה-הלי / רצון הלוי
המקים לתהיה ורוחנית וחברתית / יוסף דוחה-הלי
חינוך לכיבוד המורה למתה חינוך לא-כיבוד המורה / ד"ר דב לויון
עבידי בירוקטטי / ניר שות'
מקום בגין עוזן סייפור / ניסים ביביון גמליאל
עד יונתן "המנינים והחמורים" / נן אלמנור
ילדים שאסלו בו בתימן (ספר שני) / שלום להב, שדה-יעקב
כס ביליאומי בקוביון קלול' / ד"ר אהון גימאני
אתה כל בקומו (שיר) / רצון הלוי
ערב יין שיירה בבורות הדת תנמן / ישראאל והב
חנוכת האנדרטה להרוגים הפועטים בעין בשתת תש"י / ד"ר אריה עודד
ערן יונן שריה 'באיל שם' בתל-אביב / שמואל דוחה-הלי
קובוס לדומוט של חילוץ יהורי תמן ודמות' א' / ד"ר אוּרִי מלמד
מומשו שיר לשמה זומת'ה ז'ל' / יוסף דוחה-הלי
מורשת מפוארות הולכת ומתחזקת / יהיאל יומי
לודר גברו (שיר) / ערוא מודר
רודף (שיר) / יוסף כתבי
מכבים למדרכיה / יהודית יהוד-נפומינשץ'
צליל ותמליל, פשרות ותכליהם / רצון הלוי
על קובץ היוכן נר ליסוף / ד"ר צמח קיסר
מניאליק, עגנון ואג"ג לאפנינו וקסט-בלטם / דן אלמנור
אורוה שפה, אותן לילם, אך משמעויות שונות / יאב מוחביב, ע"ד
הבית – ירושלים" החירות מולית צרוני לבית טוב
יש תבות אחות / עת פלדמן
ליקוט ימין – ללקיטין / יוסוף שעיר
נו יהודת קאהף ושרה הוואג'יס' קאהף נ"ג / ד"ר צמח קיסר
נр אהון מניה ציל' / בן חוץ שלום מניה
אויל לפסניה שאנד לה בלבנטה – הוב ווסט צוברי ז'ל' / ד"ר צמח קיסר
אחרי מות – ר' יוסף כהן פנחס / רצון הלוי
זכרון להלכמים / יהודת ומלה רענן
ר' שלום ללי – לדמותו / יוסף דוחה-הלי
אבי, אב שלשים / אוּרִי מורי
אי סון וקסט – האא קפיסין / אסתור בר-יע charri
נר לשותה יימה טול' ז'ל' / ד"ר הלוי
המורה נסים טירוי נפרד מתנו בשיטה טוביה / יוסף דוחה-הלי
המשה תקליטורים לשלה פחיאני / אוּרִי פנחס
לעילו נשות סבי משה לוי ז'ל' / נוית לוי

תמונת מצב חברתית, 2000

מאת ד"ר שלמה סבירסקי

מיליון ש"ח, או 263 אלף ש"ח בחודש. בוגסוֹף על השכר, מנהל חברה הנשחרת בראשות "ת"א 100" מוחזק בממוצע אופציוני בשווי של 10.2 מיליון ש"ח. חבילת התגמול למנהל בכיר מעיה, אם כן, לכ- 13.4 מיליון ש"ח בשנה.

בהתואואה לשכר הממוצע במשק ולשכר המינימום, עלות השכר של המנהלים הבכירים בחברות הבורסאיות קפזה כלפי מעלה בתוך זמן קצר: ב-1994, עלות שכר המנהלים היהיתם גבוהה מהשכר הממוצע במשק פי 13; ב-1999 – פי 22. ב-1994-ב-22, עלות השכר של המנהלים היהיתם גבוהה משך המינימום פי 30; ב-1999 פי .50.

ציווין כי עלות השכר של המנהלים הבכירים בראשות "תל אביב 100" בשנת 1998 הייתה גבוהה יותר מזו של מנהלים בכירים באנגליה, פאן וגרמניה.

במקביל לגידול שחל בחקלם של העשריונים העליונים בעוגת הכנסות, גוברים באחרונה החלוצים לדפרומה במס, שתकטיין את שייעורי המס שעשריונים אלה ממשלים. שתי וועדות ממשלתיות, ועדת אנמן וועדת בן-בסט, המליצו על הרדתו המס השולי, במיוחד בדרגות השכר הגבוהות.

במשרד האוצר ובקרוב המעסיקים הגדולים יש הטוענים כי נטול המס בישראל בגובה, האמת היא שיש ארצות רבות שבחן בעלי שכר גבוה נדרשים לשלם חלק יותר משכרים, בזרות מסיים, לטובת הכלל. בישראל, שייעור המס השולי הגובה ביוטר עומד על 50%. בארצות הבאות, שייעור המס השולי המרבי היה גבוה יותר, ב-1999: איטליה (50.25%), צרפת (59%), בלגיה (56%), שודניה (55%), גרמניה (56%), הולנד (60%), דנמרק (59%) (מין הכנסות הדומיניה, ד"ה שנתי 1999, עמ' 217).

শוכלים יהנו מן הטוב במידה שווה. למעשה, הצמיחה בישראל היחסית באופן מיוחד עט העשריונים הגבוהים. בשנת 1988, העשורון הגבוה ביותר קיבל פי 8.6 מן העשורון התיכון. בשנות 1998, העשורון הגבוה קיבל פי 11.8 מן העשורון התיכון. שני העשריונים העליונים המדילו את חלקם בעוגת ההכנסות; חלקם בעוגה של שאר העשריונים קטן. אי-השוויון בין הישראלים בני מוצא שונה יותר عمוק ומורשת, לרבות הצמיחה. הכנסותיהם של ערבים אזרחי ישראל הן הנמוכות ביותר, והן כמעט ולא בעשוור אחרוז; למעשה, הן אף יידדו מעט, באופן יחסי, בשנים 1995-1998; הכנסותיהם של יהודים מושרים מעט גבוהות יותר; הן על בעשור האחרון, אך הפער בין ובין הכנסותיהם של אשכנזים שאור תקופה של כמעט שנות ה-90, בא תקופה של מיתון ולהדרה, בשנה-שנתיים האחרונות, ניצנים של צמיחה מחוודשת. המשך המריהם מאיים עתה על ידי העימות בין ישראל לרשות הפלסטינית.

אי-השוויון בין גברים ונשים בישראל נוצר עמוק ומוסר גם הוא. השכר של נשים לחודש עבורה עדمد ב-1998-בממוצע, על דהינו, סך הסחורות והשירותים שנוצרו במהלך השנה בתחום המדינה, מוחלך בעבודה עדמד ב-1998, בממוצע, על 83% משכר הגברים.

חלקים של העשריונים העליונים בעוגת הכנסות גdag, בין השאר, כתואצה מזונוק חד כלפי מעלה בהכנסות של שכבת המנהלים במוגר עסקי. עלות השכר הממוצע של המנהלים הבכירים ב-530 החברות הנשחרת בבורסה הצעעה ב-1999 ל-1.4- מיליון ש"ח בשנה, או 116 אלפי ש"ח בחודש. וזה עלייה יאלית של 6% לעומת 1998, ושל כ-36% לעומת 1995. עלות השכר השנתיות הממוצעת של מנהל בחברה הכלולה בראשות "תל-אביב 100" (100 החברות הדגולות בבורסה) הגיעה ב-1999 ל- 31.6.

המאבק הנוכחי של הפליטים למען ריבונות בת-קניאת קיימת, והממשלה הפוליטי בישראל, המתבטאת בהדרה של ממשלה יציבה, הסיטה את תשומת הלב הציבורית מן השאלות החברתיות בישראל. אך עליינוձור שהתכליכים החברתיים הכלכליים נמשכים כל העת, גם תוך כדי מהלך המשברים הפוליטיים והמדיניים, ובבואה חיים ישובי וויטפס את המקום הראו לחם בדיון הציבורי. בימים אלה, שבתים עומדות הכנסת לדון בתקציב המודיניה לשנת 2001, מן הראו לשוב ולהציג בקצרה תמונת מצב החברתי מודcente.

בשני העשורים האחרונים צמח המשק מאד, וישראל עצה למודען הארץות המפותחות בעולם. הצמיחה הנרשמה בעיירה בעשור האחרון, לאחר תקופה של כמעט במחצית הראשונה של שנות ה-90, בא תקופה של מיתון ולהדרה, בשנה-שנתיים האחרונות, ניצנים של צמיחה מחוודשת. המשך המריהם מאיים עתה על ידי העימות בין ישראל לרשות הפלסטינית. המדד המקובל למדידת צמיחה הוואגדadol בתוצר מקומי גולמי (תמ"ג) לנפש; דהיינו, סך הסחורות והשירותים שנוצרו במהלך השנה בתחום המדינה, מוחלך במספר התושבים. ב-1980 היה התמ"ג לנפש בישראל 5,585 דולר; ב-1998 הוא עמד על 16,754.

התמ"ג לנפש של ישראל כיום מציב אותה, כאמור, בקבוצת הארץות המפותחות. עם זאת, התמ"ג לנפש בישראל עדיין נמוך בהשוואה לארצאות האירופי, אליהן אנו שואפים להידמות. הצמיחה בישראל מושגמה מאוד לשכונתיה, מצריהם, סוריה וירדן, אך יש ארץות כדוגמת سنגפור שצמיחתן הייתה גודלה הרבה יותר.

צמיחה היא דבר טוב, וככלו מרכיבים עליה. אך צמיחה כשלעצמה אינה מבטיחה

בענפים הצומחים של המשק. כידוע, בישראל רק מיעוט מקרב בני הנוער מגע ללימודים אקדמיים. מעקב שנעשה אחר עירירים וצעירות אשר סיימו את לימודי התיכון בשנות 1991-1990 מגלח כי רק מיעוטם מכרבם החליל בלימודים אקדמיים עד שנת 1998. התתפלגות של מיעוט זה היא מואד לא שווונית: בישובים מבודדים, 32% מקבוצת הגיל הגיעו ללימודים אקדמיים, בעוד שבעיריות הפיתוח השיעור העדיף על 13% ובישובים הערביים – על 5% בלבד.

נתונים אלה מצביעים על הבדוק הדוחה לנוקט בתכנית מלכתיות מקופה לשינוי מערכת החינוך. כידוע, כל הפליטיים אמורים למדו "להעמיד את החינוך באש סדר העדיפויות", אך כאשר הם מוכרים את סדר העדיפויות המשמש שלהם, מתברר כי החינוך, ובמיוחד החינוך בשכונות, בעיריות הפיתוח ובישובים הערביים, אינו נהנה מההעפה ■
כלშה:

* הנתונים הבאים נלקחו מתוך "תמונה מצב חרטותי 2000", מת"ד" שלמה סוביסקי ואיתו קונו, תל אביב, מרץ אדרה.

התנצלות

פרנסנו באפקים גילון קי"ח – קי"ח, את מאמריו והשobao של העיתונאי הנכבד מארה תירוש: "הטומפיסטים, הרמאים והז'יפנים". לערנו הר, והשומה פסקה ממאמרו החשוב. אנו מביעים בו את התנצלותו בגין מර תירוש על התקלה.
(מערכת אפקים)

לאורי מלמד

עם הגיעו לתפקידו כראש פרישת המשנה להרמב"ם בתרגומו העברי קבלת תאuro ב' כי רם הוא הנכקס עברות בברית היה, הצעף לרבסים גוף מעלה לרבסים יש רבסים לרבסים שס מתחן, אורי, בשי' שישים לפיניך רומכ'ב'ם – ב'בשנת אדרה צעד, פסע פסע לרברה לרתקרה יש פסיג' קרכט יש משווין הוד במרקוץ לאפק – וזה ידקך עוז ויעוד ריה שלום, אורי, והעליך – שלם ומוסף קראק'ב'ם ב' יתכלם.

אפקים

בישראלים ערבים יותר מאשר ביישובים יהודים, בעיירות פיתוח יותר מאשר ביישובים מבודדים, בקרב נשים ערבות יותר בקרב גברים – ובקרב נשים יהודיות האבטלה פוגעת יותר מאשר בקרב נשים אחרים. האבטלה פוגעת באלה שמעודכת החינוך לא העיקה להם השכלה ורואיה. היא פוגעת גם בעיריות שעדיין לא הספיקו לקנות איזה שוק העבודה. ■

התהום הנפערת בין הממדוות החברתיים-כלכליים בישראל נותרת את אותותיה במדיניות ציבורית. מדיניות הממשלתית נוטה לתמוך, יותר מאשר בעבר, בשיקולים של בעלי ההון ובבעל הכנסות הגבוהה, ופחות מבעבר בצללים של בעלי הכנסות הנמוכות. העשירים הגדילו את כוחם הכלכלי, במשך שעה שכוחן של שכבות הביניים והשכבות הנמוכות קטון. ניתן להבחין שלפלחות בשני תחומים, הדיוור והחינוך, ניכרים הבדלים בין השכבות השונות: עלות דייה בישראל היא הנורמה החברתית, כמעט 70% מהישראלים גרים בדירות שבבעליהם. אלא שבשנים האחרונות מצמצמת הממשלה את הסיעול להריכשת דירה. ערך המשכנתה הממשלהית הולך ונשחק, ולכן נאלצים דרכשים ליטול הלוואות מסחריות גולדות יותר בדירות גבוהה, יחסית. בין השנים 1979-1998, שיעור המשפחות העניות לפני הכנסתן (לפni קבלת תשלומי הקצבאות מן הביטוח הלאומי ושלומי החובה), גדל מ-25% (בשנת 1997 ירד משקלן ל-27.9% בלבד. בימים אחרים, יכולת של משכנתה ממשתתת דירה לשמש כל-יעזר משמעותי. ■
בריכשת דירה הלהקה ונשחקה.

התוצאה ניכרת בירידה בשיעורי בעלות דירה, בשרותים הנמוכים: בעירוני ההתחון, שיעור בעלי הדירות ירד מ-52.2% ב-1987 ל-43.3% ב-1992 ו-24.2% ב-1997. בעירוני השני מגטטה, שיעור הבעלות על דירה ירד מ-58.0% ב-1987 ל-55.6% ב-1992 ו-53.8% ב-1997. ■

התהום השני הוא תחום החינוך. בשנים האחרונות, הצמיחה המשק נשמרה בעיקר בענפים עתידיים השכלה. השכלה אקדמית הפקה לתנאי הכרחי, כאמור, להשתלמות האוכלוסייה בישראל. האבטלה גבואה

לא זו בלבד, אלא שבישראל העשויים פטורios ממשים שונים הנוהגים בארכות אחרות, ובראשם מס על רוחוי הון ומס ירושה.

משלות ישראל מטיבות עם השכבה המבוססת לא רק במישור האישי, אלא גם במישור העסקי: המעסיקים ממשלים כו"ם פחות מסים מעבר. למשל, מס חבות, ריד-61% – ב-1986 ל-36% – ב-1996. מדובר במס השכנים ב-1999 – כ-9% מסκ ההכנסות במדינה ממשים. ■

עד כאן בחנו את תוכזאתה החיוותית של הצמיחה בעבר ישראלים בעשיותם הగבוהים. עתה נבחן את תוכזאתה של הצמיחה בעבר שאירן. כפי שכבר רأינו, בתקופת הצמיחה של המשק, בעוד שני העשרונים העליונים המילו את חלקם בעוגת ההכנסות, חלkom בוגה של שבעת העשרונים הנמוכניםクトן. ■

יתירה מאות, למותה הצמיחה, מספר גדל והולך שלישראלים אינו יכול עוד להסתמך על שוק העבודה כדי להציג מתח חיים מינימליות. בשני העשורים האחרונים גדל מספר הישראלים שהכנסתם מעובدة מיצה אותם בכו העוני או מתחתיו. בין השנים 1979-1998, שיעור המשפחות העניות לפני הכנסתן (לפni קבלת תשלומי הקצבאות מן הביטוח הלאומי ושלומי החובה), גדל מ-34.1% ל-32.9%; שיעור הנפשות העניות לפני הכנסתן דל מ-23.8% ל-23.1%; שיעור הילדים העניים לפני הכנסתה הוריהם גדל מ-38.2% ל-23.1% ■

בקרוב ציבור השכרים בישראל, שיעור המשפחות שהכנסותיהם מוגבהת מעמידותanton בכו העוני או מתחתיו גדל מ-21.0% – ב-1989-1998. ■

הקיופן לצמיחה במחצית השנייה של שנות ה-90, והוועדה שוגמימה בשנה – שנתיים האחרונות התמקדה במספר ענפים מוצומעים, ורמו לעלייה באבטלה. האבטלה פוגעת בעיקר בחילקים היוצרים חלים של האוכלוסייה בישראל. האבטלה גבואה

תגובה למאמריו של ד"ר שלמה סבירסקי שפורסמו באפקים קיון-קיה

מאת ד"ר רפאל שובל¹

במסגרת התקציב העירוני לשנת 2000, היעלו תקציבי בתி הספר לטבע ואמנויות, ועלות תלמיד אחד היא פי שניים יותר מושבבית ספר רגיל, ובמקביל קוצץ התקציב הפיננסיה העירונית, בczפון העיר, "בית הילד", שחיים בה ילידים מובטים הרוסים ושוכנות מזוקה.² המדיניות התקציבית בתוך בני הספר מעוותת גם היא, ופעמים רבות לוקח בחסר. בתי הספר מקבלים התקציבי העשרה לפי אוחח התלמידים החלשים העומדים בקריטריונים שקבע מושד החינוך. וכך זה לעתים אין ממע לעידן, כי יש מקרים ובדים שהנהלות בתי הספר מעדיפות להשקייע בפרויקטיהם יוקרתיים המקדימים את שמו הטוב של בית הספר והמייעדים לתלמידים חחוקים על השבעון התלמידים החלשים. אף יש טיטה נלקוט במדיניות של הנשורה כלפי התלמידים החלשים, בעיקר בתבי הספר התיכוניים, וכן ממוצע הצעינים בבית הספר עולה, וכן ויקורתו עולה אף היא.³

אם נבדוק את חותם ההשכלה הגבוהה, נראה שם יש כאן מדיניות התקציבית מפלת לרעה: בשנים האחרונות, עקב לחץ מהשתט, הרחבה עירצת ההשכלה הגבוהה על ידי הקמת מכללות בכל רחבי הארץ, שכרי הלימוד באובייברטוריאוט מבסיס, וכן נשבות ליקורתיות יותר מהמקכלות, אחוזו המוחדים בין הוא כרבע בלבד. שכרי הלימוד במכללות יקר יתר, והן נשבות ליקורתיות פחות. אחוריו יוצאי המריה בקרה דן הוא חכמי מכלל התלמידים. ניתן לומר בוודאות שהאקולוסייה המבוססת בעיקר ממוצאים אשכנזיים וכלה במוצע לתועודה יוקרתית יותר מאשר יouter בשוק העבודה שניתנתה תברות מדורות

ומגעים למעשה לידי מותוקים למיניהם, כגון פקידים או עובדים צוצאילים ושאר עובדי "טיפוח" למיניהם השונים. אנשים אלו מתפרנסים מן המזקה, וזאת להם עניין מחשך אחרות. לדוגמה: במסגרת פרויקט "תנווה", חוקצב כסף החל מחודש Mai 1993 להעסקת מורים בחויזים אישיים בקשר לשכבות המשקה להעלאת היגיינה למודדים. הפרויקט כולל בוצע באמצעות משרד החינוך "תפוקה". משרד החינוך נתן תקציב של 119 ש"ח לשעת הוראה, אלא שהמרה קיבל רק ש"ח לשעה, ככלומר וכיום הכספי "נעלים" 60 ש"ח לשעה, בעודו תקציבית ל佗ת השכבות בדריך⁴ פוליה תקציבית לא רק מדיינותו בפועל של המבוססת היא לא רק מדיינותו בפועל של משרד החינוך, כי שואינו, אלא גם מודיעין של הרשות המקומית. עיריות תל-אביב, למשל, מתקציבת את בתי הספר הייחודיים והאליטיסטיים לטבע ואמנויות בסכומים גבוהים. בתי הספר יוציאו לבני ספר טוויזים ורילס.⁵ תלמידיהם יבואו מדורות מרכז ששל בפעול בשנים האחרונות נכללים במכסת הלימודי הדרומים סם ולמידים ממרכזי תל-אביב. כך למשל, בשנת 1994 התקבל לב"ס לאמנויות בנאי ואובני זילברשטיין, בזאתו שזכה בפרס מ. א. ק. בפעול בשנות ה-90 הדרום סם ולמידים ממרכזי תל-אביב, מוסמך לתפקידו כראש מוסמך במכון למדעי הדודים. התוצאה הייתה שאחיו תלמידי הדרום בפועל הוא מזוק שברובן הן מזרחיות, מועברים בפועל לשקעה בשכבות המבוססות שברובן הן אשכנזיות. מעשיהם אלו מתרחשים ברמה הביוווקרטית משרד החינוך!⁶

אם גמורים יש ראויות לאורה להגעת תקציבים המינויים לקידום החלשים במערכת החינוך לעידם, אך לモרות הכל געלמים בדף במאמריהם אלה מוצגות שתי בעיות יסוד: א. התקציב הינו נמורך המאפשר לשינויים העליוניים להגדיל את יתרונו על ידי יכולת מימון חינוך אפרוח וחינוך גבוה מסכם הפרטי.

ב. יצירות מסלולים חינוכיים שונים שתוואتهم הגנתה מעמדות חברתיים כלכליים הקיימים תוך הגבלת הנעוה החברתית בהםם.

לדעתי הבעיה אינה רק חסר תקציב אלא גם אפליה תקציבית בתחום התקציבי הקיים. בכך נסוך לכך מאושר תקציב המיעיד להשעיה בשכבות החלשות, במרקם ריבים איינו מנוצל במלואו למטרות שייעוד להן. דוגמה לא-ኒצול תקציב קיים ומושור יש בז'וז'ח מבקיר המדינה לשנים 1996-2000. על ז'וז'ח זה, לא נצליח בז'וז'ח איפואו מחזיצים מהתקציב שאושר להעסקת מורים מצטיינים בחויזים אישיים בעיריות הפיטהו בטירה להעלאת את הישג התלמידים. אחוז התקציב שנוציא מתקציב מה שאותר ירד מ-38% לשנת 1997-1996 ל-27% לשנת 1999-2000.

במקורות רבים תקציבים ותוכניות חינוכיות שונות המינויים לקידום השכבות החלשות, שברובן הן מזרחיות, מועברים בפועל לשקעה בשכבות המבוססות שברובן הן אשכנזיות. מעשיהם אלו מתרחשים ברמה הביוווקרטית משרד החינוך!⁷

אם גמורים יש ראויות לאורה להגעת תקציבים המינויים לקידום החלשים במערכת החינוך לעידם, אך לモרות הכל געלמים בדף

⁵ ראה העיר 31.12.99

⁶ ראה העיר 29.6.00 מאמר שכתורטו "התלמידים מטולקים, המוציאים ווסקייט".

² פורסם במקומון ת"א.

³ ראה העיר 19.8.94.

⁴ ראה העיר 31.12.99

¹ ראה הייש חינוך של בית הספר היידי בישראל. מינקוביץ דוווס ובאשי. עמ' 115.

היעוץ החינוכי מהווה כל מין רב עצמה. התיגו המכתשים את המורחים ואת הובטים בעמכת החינוך השאלתי מוחלט לעבר הייעוץ החינוכי. הנטייה היא ליעץ לתלמיד המזרחי למלוד במסלול חינוכי שהוא מתחם לכשרוי וילשגון וליעץ לתלמיד האשכנזי למלוד במסלול התואם איט' ישורוי והישגנו או נמצאו מעלהים. גישה זו יוצרת מצב של עזת המזרחי להיות טוב יותר מהאחר התלמיד המזרחי להיות שווה לו. תופעה זו חורגת על כדי להיות שווה לו. העדודה¹⁰.

בעיה בסיסית שלישית במערכת החינוך היא הבעיה התהבותית: תפיסות ומטרות הזחות האשכנזיות שלוטות ביד רמה במערכת החינוכית התהבותית על כל הביבריה, וכל השאר (מורים ערבים) נתבעים להתיישר בהתאם למוגמות הללו. תשובות או סביבה חברתיות מזרוחות תפיסת סבביה המקפתת את התלמידי, בעוד שבסבבה האשכנזית נחטפת סבביה מהדרת. התמצאה היא שבית הספר אין מוסד טריטורי, אלא מוסד המשלים את הבית לתלמיד האשכנזי ומונגן לבתו של התלמיד המזרחי.

גישה זו מתחבطة בכל המישורים:

1. חומר הלימודים מכיל תוכנים גזעניים המכיצים בפני התלמידים את נחיתות התרבות המזרחתית לעומת עליונות התרבות האשכנזית. דוגמה לכך היא הפרק על התימני הקטן במרקם "מעש במושבות ראשונות", בהזאת משדר החינוך 1992. דוגמה נוספת היא סדרות טלוויזיה יוניברסית, כגון "עמדת האש" או "תקומה" מראות איך הקימו האשכנזים את המדינה, ווועלומות כמעט חלוטין מתודמתם של יהודיה תינן ומהמות. בסדרה "תקומה", למשל, עירק הייזוג המזרחי מתמקד בטיעות על עולי המזרחה בשנות ה-50 אשר קליליהם ובמאורותיהם ואדי צלב.

⁹ ראה מעירב 17.1.96 עמ' 18 שם מוזה על ידי אופי נורמלי נ- 9 שמנחלת בת ספר הפתוח אותו יהונתן גזיאוד שמל' בחברת ליליט הלקוטם בפנוי קשה. במאור מבאים דבר מונגולת "הילד" שמן וחזור ואינו מתואם לבית הספר".

¹⁰ ראה חינוך בישראל מהו המסלולים הנפרדים – 208.

המושימה את עצמה.⁷ דוגמה נוספת השניה במחוקת היא מבחני הנקנש לאוניברסיטאות. מבחנים אלו נערכים על ידי אנסי מquiz' האבאים מהשבות המבויסות, והם נתונים תרבותית והברתלית לטובות בגיןנו והפליטי לשם הנחתת יתרון ההשלתי וכן האשכנזית. לעומת זו כנונה גם אחריו ביטול מהבחן הכללי בבחינה הפסיכומטרית.⁸

הבטה נסף של הליך מין זה הוא קורסי הכהנה לבחינות שעולים כספר רב ומהווים בעיה קשה למיועטי יוכלו. גם שיטת הבונסים בעבור צווני הגברות הנגינה בכניסה לאוניברסיטאות וצרת העדפה לאוכולוסריה שבהם מבתי ספר תיכוניים מבוטסים (אשכנזים ברובם). התוצאה של הלק מין זה שאחאות האשכנזים בעלי השכלה גבוהה בשנת 1996 היה פי שלושה מהזו המזרוחים. אחזו הסטודנטים המזרחיים לתואר ראשון באוניברסיטאות מיער ורכבע מכלל הסטודנטים, בעוד שבסכללותם הם מחציתם מן התלמידים.

בעניין זה ראויים לעזין דבריה של דבורה היסטוריה של התרבות אשכנזית – אבב, פרופ' אליאב-פלדון, שפורסמו ב"ଆראץ" ביום 29.7.99 סטטיסטי על הרקע הכללי ממנו מגעים הסטודנטים בפקולטות המבוישות, הינו כולנו נחרדים ממש מסקנותיו. אוכולוסריה הקטפושים היא צפונית מובהקת". בחמש שנות מוצפן העיר (רובם הגודל הדור לאוניברסיטאות בפני הלא עשירים אשכנזים) נולדים אינטלקטואלים מושגים מדורדים בדורם (שורם הדגל מזרחיים). הפניית התלמידים לחינוך המיחיד היא בעיה חרורשת עין עמוק ונפרה. נציגי אוניברסיטה שרק ליליט משכבות מזוכות מופנס בקהלית יתרה לחינוך המיחיד, ושם נחרץ גורלם, במקרה את האיבה הבין-עדתית".

הproblematica שלם הינה הטענה כי המזרחיים יתפקידו כזוהו כזה הוא מבדק, השירות הפסיכולוגי בעיריית תל-אביב שנערך בשנות ה-90, שמשתמע מהם שתלמידים מוצפן העיר (רובם הגודל אשכנזים) נולדים אינטלקטואלים מושגים מדורדים בדורם (שורם הדגל מזרחיים). הניסין לקבוע כי המזרחיים לקיים גנטית הוא גזעני וובי, ולפי דברי המדענית הראשית של משרד החינוך באומה תקופה אין מוקבל בשם מוקובל בשם מוקובל. הליך המין זהו לנוד לקבוע מי יתקבל בתיכון יתפקידים ואיליטיסטים בעיר (כמו בית הספר היסודי לטבע או לאמנויות)ומי לא. בשל התיכון, הליך המין לנוד לקבוע להבטוח אותו זכויות מצד הזרחיים והזרחיים מנייע ללימודים עוניינים המזוכים או הלא. בוגרים לתעודת בוגרים ומילימודים שניים מובילים לתעודת בוגרת המוכרת על ידי המוסדות להשללה גבורה. תוצאות המבדקים נמסרות על ידי היועצים לתלמידים ולהוריהם, וכן נזק לדימי העצמי של התלמידים ונוצר אפקט של נבואה

שכר לימוד נזק יותר; ואילו האוכלוסייה החלשת, שהיא בעצם מושג מזרחי, זוכה במוצע בתעודה יוקרתית גבוהה, וזאת תמורה לכך ליום גובה יותר. השכבות החזקות בחברה היינוכי כמו גם בגיןנו נזירות בגיןנו הפליטי לשם הנחתת יתרון ההשלתי וכן הנטו שכבות אלה יתמכנין הכלכליים הכלכליים, הן שמרות את יתרונותיהם מתקבליים, מושיגות את מבקשן בזכות היצוג החזק שלחן במקודם הכוח שהבאים מתקבליות החשובות והמרכיבות לטובות בתוכם אלה.

בעיה היא אינה רק חוסר תקציב, אלא גם אופן ניטולו, המאפשר העדפת השכבות הבוגרות שברובן הן אשכנזיות.

בעיה בסיסית נוספת במערכת החינוך היא תהליכי המין הקיימים לפאי האינטלקט של השכבות המבוישות. תצאת ההליכים אלה – צירת מסלולים הבאים לפאי ההורצים את גורל התלמידים הבאים סוציא – אקונומי נזק, שסבירסקי מצבע עליים במאמרו. הקרים יוצרים למין נקבעים על ידי אנשי מקצוע, ככל מהשכבות המבוישות, וכאמור מותאמים מראש לשורת את האינטלקט שלם.

דוגמה להליך מין כזה הוא מבדק, השירות הפסיכולוגי בעיריית תל-אביב שנערך בשנות ה-90, שמשתמע מהם שתלמידים מוצפן העיר (רובם הגודל אשכנזים) נולדים אינטלקטואלים מושגים מדורדים בדורם (שורם הדגל מזרחיים). הניסין לקבוע כי המזרחיים לקיים גנטית הוא גזעני וובי, ולפי דברי המדענית הראשית של משרד החינוך באומה תקופה אין מוקובל בשם מוקובל בשם מוקובל. הליך המין זהו לנוד לקבוע מי יתקבל בתיכון יתפקידים ואיליטיסטים בעיר (כמו בית הספר היסודי לטבע או לאמנויות)ומי לא. בשל התיכון, הליך המין לנוד לקבוע להבטוח אותו זכויות מצד הזרחיים והזרחיים מנייע ללימודים עוניינים המזוכים או הלא. בוגרים לתעודת בוגרים ומילימודים שניים מובילים לתעודת בוגרת המוכרת על ידי המוסדות להשללה גבורה. תוצאות המבדקים נמסרות על ידי היועצים לתלמידים ולהוריהם, וכן נזק לדימי העצמי של התלמידים ונוצר אפקט של נבואה

⁷ ראה העיר 27.10.95 עמ' 14.

⁸ בעניין הפסיכומטריות ראה גם "ミיטוס ה-Q-76-88.

פעילות זו, כיוון שהמערכת החינוכית זוקה לפחות ממחוי כדי לשנותה. יש לפעול על ידי פרטנס תנומדים דכיניס כדי ליצור תודעה חברותית מובותת ביצור הרחבות. דבר זה יאפשר לבוגרים את הלחץ על מערכת החינוך הקפואה כל שמה.

אף יש צורך לפחות קדם את חקיקת חוק יסוד
לזכויות חברתיות שיכלול את נושא שוויון
הזהדמנויות בחינוך בכלל.

כדי לשבר את הנתק התרבותי בין בתיה
הספר בין האוכלוסייה המזרחית, יש לפתוח
מודלים שונים של בתיה ספר קהילתיים
שיושתמו לכל סוג האוכלוסיות, על מנת
שישרתו בת הספר השונים אוכלוסיות
שונות ויכללו לטפח קשר עם סביבתם
להליכים אותה.

בשנים האחרונות, כתוצאה מלוח שבא ממלטה, החלו לדבר על רב תרבותיות בכתchos התהבות ובהווים החינוך. בתגובה לכך, החלו אנשי מקצוע ופוליטיקאים מסוימים לדבר על ייבנה משותפת שיינן כבה בטוי לגוונים השונים בחברה הישראלית. מתוך שפומרים בנושא זה, מתברר שכונה המכמתתתת מabhängig המילים ליבנה משותפת היא למעשה חזרה לכור החיתוך המפורטים המשנות החמים. הליבת שמדובר בה אמורה להיאו אשכנזיות בעירה ולשקף את התרבות וההיעדים האשכנזיים, ואילו המזרחיים ומורשתם התרבותית ייחפו להם במרקבי הרוב תרבותיות שஸולוים. צורך להיות מודע לעמדה זו ולהקיע אותה, ולדרשו שבכל העודדות המקצועית שיחילו בדעתם כי עיצוג נכבד למזרחים ולאילו מגזינים האוכלוסייה שאיים אשכנזים יהלומים או מודרים משל עצמם. צורך לדאוג שהיה אשכנזיה כדי שיוציא מצב בו לתלמיד אשכנזי במדינה ילמד להכיר את תרבות מורשתם של יהודיה המזרחית ותרומותם להברה ולמדינה. שוויך לאגון כל תלמיד בשראל ידע עברותית ברמה טובה ממש סיבוט יוציאו בברורות שאין צורך להסבירן. רק בדור זה ייחילו השמדות הגזעניות כלפי המזרחיים. לטעני זה התא השפעה חיובית לשוויכן החזדמנויות המיויחל, להשכלה גבוהה ולתעסוקה וליחס חברה השלטת להודי ■

מוסרים של מזרחים שמליטה, למותר הכלול, להציגו תודעה בוגרת. אוחז זה משמש נشك'ידי קברניטי מערכת הווינט גנד של יותר בלבנה ש"מ שווה 'כל'". יש כאן הטלה אשםם הקישלון על התלמידי המזרחיים שלא הצליחו להתגבר על כל המכשולים המוצבים
לחותה יי' גובלין!!!

לעומת התלמיד המזרחי, האשכנזי לומד בביבריה ספר המשלים את ביתו וסבירתו החברתיות-התרבותית ומהוק אותה. הוא גם ממקל חיזוק להשכפה הגזעית שתרבותו מעניקה על התרבות המזרחית וכן כישורייו בלבובים גם בזכות מוצאו האשכנזי.

תוצאתויה הדרסניות של מערכת החינוך
יכירות גם בשוק העבודה. שם משפחה מודרנית
מביטה בשדה דוחה. כל אפיון מזרחי אחר
נחשב לחיסרונו במלחה חיפוש עבודה
צעורון לבן (הי-טק בעייר). לאחרונה
התפקידים מקרויה של יוסי מעוז¹³, רואה
חישובן שלא הצליח להתקבל אפילו לראיון
עבודה בעקבות מכתבים שלח. לאחר
ששינה את שמו לヨשי קיסר, קיבל לפטע
ימון לריאונות ממשרדים שונים לא רוחו
לolumnנו. שם פרוסם גם מקרויה של מאיר עקין
שנאלץ לשנות את שמו למאיר קין. יחד
עם מקרים אלו פורסם מקרויה של פרופ'
הHIGHLY-INTELLIGENT CHILDREN'S
STUDENTS' ACTIVITIES among
MOROZHEM¹⁴. על מערכת החינוך יש די בעמדות
างזוניות אלו הן של האשכנאים והן של
המזרחים שהפינו את המוסרים המזינים
עליהם חוכם ולמעשה פתרו רגש נחיתות
ביחס למצואים.

הਪתרונות לביעותיה של מערכת החינוך
אינם מהפכניים וא' אפשר לשנות את הכוון
מההיום למחרת.

בעיתת חומר הלימוד מופיעה גם באוניברסיטאות. כך, למשל, בחוגים לחינוך נכללים בחומר הלימודים ספריו הגנאיים של פרופ' פרנסטשטיין. דרישת להוציאם מחומר ההוראה מהחייב שהובנתה בהנחתת האוניברסיטה העברית בשנת 1997 על ידי תא סטודנטים צ"ח (צד חברתי) געננתה על ידי ראש החוג בסירוב תוקע טענה שספריהם נלמדים לא כפושים אלא כבסיס לדין בקרותין. מיותר לציין שמדובר במקרה אחד מעתודת גזענות כלפי אשכנזים אין לו סיכוי להיחננס לחומר הלימודים אפיו לא כבסיס דין בקרותין (ובצדק!).

2. האינטואיציה שbowicz בעייר בחטיבת הביניים ובחלק מבתי הספר הייסודיים נפתחת במושג החינוך כאמור לkidzim התלמיד המזרחי טען הטיפה באמצעות ישיבתו ליד תלמידה האשכנזי כדי שיישמש לו דוגמה נוראה הרודיה לחיקוי. יש כאן מושג בו של תלמידה האשכנזי כמודל תריחסות וחויקו לתלמיד המזרחי. לפי אידיאולוגיה זו, אין לתלמיד המזרחי מה לתורם, הוא צריך ללמוד ולקלוט, לאחר שההתלמיד המזרחי נתפס כטול וכמי צריך לעבור שני מנעלים ותורבות. נשאלת השאלה בשם מה הוצאה האינטואיציה? והתשובה היא: לקידום מכירות לתכנית להרחבת החינוך התקוני שמנתה נהנים בעייר האשכנזים.¹² המזרחים ונתבו במסגרת תכנית בעייר למסלולים תיכוניים שאינם מובילים לתעדות בוגרות. במסגרת מסלולים אלו, הציפיות ההתקלאניות מההתלמיד המזרחי נמוכות, והיחס אליו וההשקעה בו הם בהתאם. כתוצאה המכ יהיגו יהיו מוכרים, וחוויל מעשה נבואה המוגשימה את עצמה. הציפייה הנוגה מההתלמיד המזרחי מתבטאת גם בנושא הייעוץ שכבר דנו ב-

לפי האמור לעיל, אנו רואים שהתלהמיד
המוחורי לומד בתנאים של דיכוי תרבותוי,
נדרש להתנער מוחשביבה בה נולד ולחוקות
במידת האפשר את התלמיד האשכנזי,
מדיניות זו גורמת לפגיעה בדיםומי העצמי של
המוחוריים ולפגיעה בהישגיהם. יש אחוץ

11 שם עמ' 139-151

¹² והتوزעה היא שפורי ההשכלה בז מזרחיים לאשכנזים לא קטן אלא גדול לפי מחקר שהוגש לשר החינוך יוסי שריד ע"י המכון הישראלי לדמוקרטיה ב-1999.

.10.4.00 ידיעות אחרונות

¹⁴ פורסם בהרחבה בידיעות אחרונות 11.12.98.

יחסור אפלו חוט אחד מואכפו של החומר המוליך את המשיכת החילוני – מוטב לו שלא יבוא כלל.

ומעשה שההך היה, וחובה לספרו: ביציאה לאופוזיציה כדי לסביר את האותן: לפני שלושה חודשים הצלחה קואליציה רחבה למדי להגען לטיטה מוסכמת של חוקי יסוד שיש צורך להשלים – כדי שתתיה חוקה לישראל, חברי הקואליציה הזאת – ד' ליבאי, ד' מרידור, ד' צוקה, י' לוי, א' רביעי, ומ' אמיה – הסכימו על פשרה פשוטה במוחותה: מותרם על השינוי במחלוקת (אברהעה חמישה שיעיפים) וمتקדמים במצוותם בכל המוסכים. כל "שותמי אמוני" עלבו אותו על ולושת דעתנו וסיעת קוצו של י"ד התגיעה כולה למאבק. והרי אילו הייתה הנימכתה הנכנית באמצעות את הנוסחה המוסכמת זאת היהת היום לשישראל חוקה מזרחיית, אשכנזית, חרדית, ערבית, מוסלמית-דרתית? אולי כוח המשיכה של ההזדהות המשפחתיות והשבטיות חזק הרבה יותר מוכוח הדיחיה של הבואש התלוי על צווארו של פרט ומידף ריח מתירני ואני –

אללא שرك מצב אחד יכול להביא אושר לאנשי קוצו של י"ד: מצע מוץ הופך לחוקה של מדינת ישראל, לא פחות לסייעת קוצו של י"ד היה זמן, חכו, אמרו לנו, בואו מנתין עד שתשמע שעת הכהרנה ובנה נפקח את המצע שלנו לחוקה של המדינה. אבל מה על השנות: אפשר להניח שחוקתה של מדינת ישראל תהיה בסופו של דבר שונה קצת מצע מרצ. אפשר להניח שחוקתה של מדינת ישראל תהיה שיקוף ערכיה של החברה כולה. יש יותר הסכמה סביב ערכי יסוד מסוימים מאשר אחר – הסכמה על ערכי יסוד אחרים. הידברות, להבדיל מקטטה או העקה המקובלות כל כך על כוחותינו ומוכחות את המציגים בצל"ש), עשויה לסייע ערכיהם מוסכמים אלה במוגרת ורחבה למד'. במקביל, בלי לוותר על עמדות, צריך להיאבק על אותם ערכים או חוקים או גורמות שביהם אין הסכמה. מניסיינו אני מגלה לכם, קיבל שמים וארכ', שהחוקי היסוד באו עד היום אל העולם אחריו הידברות ופשרה עם נציגי המפלגות הדתיות. גם בקוברה החלונית וגם בית המשפט למשפחה ו גם הכללת מגילת משירה או הבנה, או איזשהו יתרו חילאה,

תגובה קוזו של יונ"ז

モותר לעשות חשבון נפש: בתוכנו, בתוך מרצ, פעולה סעה שראתה כל התפשטות, כל הידברות וכל הפסכמה בעניין כמו שהוא קלון. המשיך החילוני עדיך להיות מושלם, עדיו בכל מחלעות הדת החילוני, וחס ושלום שייחסר חוט אחד מואכפו של החומר.

מאת דדי צוק

עובדת עגומה היא שלושים אלף וחורים חסרו לו לפרס כדי להישאר ראש ממשלה, והםון הסברים באיבת זרים? ואולי היה זה משחו אחר למורי ושיטת הבהירות אפשרה לישראלים להציגו بعد קובצת הנוגעים בחו"ם רמו, באחד ברק, במשה תאומים, ב'יאן פרידמן (עם קצת סתריות פניםית בין החברים), והסבירים שהערבים מזרחיים, אשכנזיות, חרדיות, ערבית, מוסלמיות-דרתית? אולי כוח המשיכה של ההזדהות המשפחתיות והשבטיות חזק הרבה יותר מוכוח הדיחיה של הבואש התלוי על צווארו של פרט ומידף ריח מתירני ואני –

הסביר התולה את האחריות למשلون או כאמור תוהה ממי באש שהיא תלוי ב מוצר מתאר אותה ממי באש שהיא תלוי על צווארו של פרט, ומרחיק בצתנותו העילונית-אנינברטילית את כל המנסה לקרב השבון. יעד הביקורת ציריך להיות יחסלה לדת, למסורת ולכל המושגים הכרוכים בהן, המהנה, הפעילים בקרב הציבור החילוני (הרבה מעבר למרצ), צריכים לאסור מלמהנה על מרצ נטורי קורתא הילוניים, אשר יותר משם מגינים על הדמוקרטיה הם נתנים מן הسلطות עם הדתים. שומו היומה אלה – שהתאמאו בסיעו "קוצו של י"ד" – הקפידו علينا קלה כבבורה, מיררו את חיינו בין כל דיאלוג, פשרה וצל של הבנה שהשיגנו עם מפלגה דתית. וצידיקים האלה לא היו מוכנים לקבל שום פשרה בין הקהילה הדתית לקהילה החילונית, וככל אימול שאפשות איומה כאות הסתמנתה הפעילה את כל נשקי – מביסיסיהם במרץ, בעבודה וב"הארץ".

אך לפחות בעקב הזה, צריך לומר מושה על התהה המבוגרת שראתה אוור על דפי היתרונות וויטלה את כל האשם על יססה הנוקשה של מרצ לחודרים. החודרים הללו אל היכך מפחד מרצ? אולי בכלל הם לא נמלטו אל החקיק היהודית החמים והמשפחה הזה לא היו שם מלכתחילה –

מדינת חוק הצחוקת אותן!

מאת בן-דרור ימי

המשטרת הופכת למקודם מכירות של חשיפה עיתונאית, ועיתונאים עוסקים בהגנה על המשטרת והפרקליטות. אף אחד מכם אינו מבקר את החלטות המגמות והמורשות, שנעורו רם לשור דעת קהל עיינית, אבל גזרות תלועאה הפוכה.

אף אחד מהצדקניםינו אינו מבקר את שיקול הדעת של המשטרת והפרקליטות, שהותלה כלפים, עד כדי חשש לפמעה בטוחה המצוקה, כמו בקרים של עיקב נאנם ודורו חוט-יש. אם עד היום שיתוף הפעולה של גורמים במשטרת ובפרקליטות עם עיתונאים מסוימים רק חזק, oczywiście זו כבר מציאות גלויה. עיתונאים מסוימים, oczywiście זו כבר בקיות, עוסקים בלקנותם לאלה במרקם לעסוק בקידות, עוסקים בלקנותם לאלה שאת שיקול הדעת שלם הרים לזכרם לך. אלה שמנסים להשעוי איזו ביקורת נגד אלה ששורה העבירה אותם על דעתם, הופכים לאובי הדומינטוטה.

בSEGNET מעד האיוולות של שליטון ההוראה הייעוץ המשפטי של ממשלה לחזקה מתפקידו את מנכ"ל רשות החינוך של ש"ס. הוראה כאט, בטרם הגשת כתב אישום, ואפיילו על סמכ' דוח' ביקורת, היא כמו הרשות להלא משפט. יכול להיות שאנו מנכ"ל הוא מושחת חסר תקנון, אבל במנית חוק יש יותר חוקתית לילך רואו,
והוא הוא חף מפשע עד שלא הוכיח אחרת.

לפ' הדין ופסיקת ב'ץ', ורק אם מושג כתוב אישום יש מקום לשקלול והשעייה. אבל הענין, במקרים פלמים, הפק לפופס. עם זאת כה מי, במשעה ציריך בתי משפט. מכאן ואילו, כל טענה בכלל ציריך בתי משפט. הממצאים הקשיים, אגב, התחיון להכרעה סופית. היעוץ המהollow, כדי לשים במקרה גבר נזול על שיש"ס. והוא לא היה כוה יגבור על מילשחנה עד לא מזמן שר המשפטים, למרות שתיחיה נתן בקשר קרייה. וליעיותה, שהוא הפרה ברוגר בסחה גם של עירקון חוקתי ושל שייון בגין ההוראה, קוראים אצלנו שליטון חוק.

זה רק עניין של זעם וגם פרשת נתניהו הטעונית תרגלה כעד בין נפו, שבמקורה hei גרען חושך בלגן, אבל הפרשה הזאת, במסנתה מעד האיוולות, תגרום לעוד יירה באמון הציבור בשליטון החוק. המתחום לנארום יישמי לדבר על התוצאות שליטון החוק. אותן, כמה עזבם, הם קצת מצחקיים. ■

מagenta לנוacen לפרטס מדשא את כתבותיו של בן-דרור ימי "דיןחן חוק" הצחחות אותן" (פדרמה "מעירין" ב-2 בספטמבר 1999) בקדמתה למאמריו של יוסף מאיר הדינים בויא שבחן בזגולן מול מבון וייצמן".

העצומות בחוק היסודות – כולן תוצאה של היבדרות.

יכול להיות שיטות הבחרות החדשנית עשויה איתנו חסד: היא שירטטה מפה הבריתית מודוקית למדי של הקבוצות והכוחות האידיאולוגיים. לפי המיפוי הזה, צריך להודות, אין אף אחד הגמונייה. אין מפלגה או קבוצה מפלגתית, שיש לה הכוח לכפות ערכיהם וnormot על כל האוכלוסייה. המפה החדשה מתארת פרדיצה של קהילות שיש להן מכנה מסוות רוח דוד כדי לחיות באוטה מדינה, ומחלוקות עמוקות מכך שטיות הגמונייה ברורה.

אפשר ליביב נוכחות המפה הזאת אבל אפשר גם להשלים אותה, לקבל אותה ולהציג ממנה את הטוב. דמוקרט אמיתי צריך אפיילו להיות שבע רצון למדי: אפשר לפחות כאן אוorch חיים שכובו כל קהילה תחיה את חייה והווית על חילום ההשלכות על קהילות דאגה, ואפיילו הרבה, בקבבי שלשלותה במונחים: הוראה כאט, במאמות קרוב לבו. ככל שהמחוזים לנאורוים שוטפים לעצם את השכל, ומאימים לכל שוטות היוציאת להם מוחפה, האחים, והם ובם, אולי הורוב, החובים קפת להפ'.

בסקו שערכו יוסי ונונה ממכון "פנומה" רק לפני כמה שבועות, התגלה ממצא מדוחם: לרובם לא מוביל ציבור שאמון חלקי בלבד, או אין אמון כלל, בפרקיות המדינה. הסקר המדוחים, שפורסמו בתוכניתה של דליה אייר, ושם בלבד, לא עורך שום גלים. הממצאים הקשיים, אגב, עוסקים גם בעבורי המשפט. יותר מ-60% חושבים שבעל ממון זוכים לחס' טוב יותר בעבורי המשפט, ו-49% – מחוץ הציגו! – החובים שבחלותם בהמשם"ש העליון מעורבים שיקולים פוליטיים. אבל הנאים בעניין עצם עסוקים בהקלות וראש הממשלה לשענבו. מה להם ולעוזרת או מצאים? הם חים בעולם שלהם.

הפרשה החדשנית, שמשחתת נתניהו במרכה, היא עוד יטינו ענום לתקן האידי בין תחשות רבם וטובם בטיבו לבין קבוצה מונרכית ומונתקת של עיתונאים ביכרים, אגשי משטרת ואנשי פרקליטות. שהרי בפרשה הזאת, למורת כל שיטות המשפט, קרה דבר חמור: עיתונאי שעשה מהקיי העביר את הממצאים למשטרת לפני הפרסום.

במדינה בה יש שליטון חוק, מדינהacula להייב עיתונאי למסור לה ממצאים רק לפי צו של בית המשפט, אבל אצלנו, היוצרים התהפכו,

רשימה זו נתרסמה במוסף "הארץ" ביום 14 ביוני 1996. מפאת השיבוב והאקטואליה הנה מרומים בעיתוננו שמדוברים שדברים שבהם ראוים להיאמר ולהיכתב שנית.

בית "אפקים" מזכיר את חברנו יוזה עמי בקבלו תואר ד"ר בAKER שירת המשפט ר' יוסי בן ישראלי בראונינג על טוב שלג' ועד נסיך לברכא על פועל פפיק וענמרם נושא'ן צאנגן אין התואר לא הלה למלבושן קדר עמי ותא'ר און לצעדי דלך הר, ותא'ר טס' לשלר חניה מדקבר.

צד' ולב' וקוחות אותו משור' תליא'. אפקים

מבחן ויצמן מול מבחן בזוגלו

מאת יוסף מאיר

בנימין ושרה נתנו הילו מערכת יחסים מוחרה עם אדם החשד בנסיבות הונאה של המדינה. אם סריבו לשלם לו, היה עליו לתבעוותם בתביעה אזרחית. במקרים זאת הוא ניסה להוציא את הכספי מהמדינה. המשטרת טעונה שננתינהו ניסיה לגروم למדינה לשלם את החשבון, למורת כלל המעורבים מכחשים זאת מכל וכל. עוד חדש נתנו הילו שתחכו לחתת עמו מתנות שקיבל מהמחלק שירותו. מובית קודמי עשו אותו דבר, איש מהם לא העמד לדין.

ב. עוזר ויצמן הגיעו מטעם זאת, קיביל יותר מהצטיילון דולר ומוכנית יקרה מאיל-הון אחד, וככבה חודשת אייל-הון אחר...". במרות את, המשטרת לא מעיליה "לבسط תשייתית ואירועית" שתוכנכה כי הכספי לא ניתן מהותן יידיות מופלאה שאין לעזיה שכבר. נו בamat. בהקשר זה מצטתקת המשטרת כי לא הו בידיה מספק ראיות. אבל בינויד לאמץ החקירה האידיר שערוכה בעניין נתנו הילו, כאן לא ניסתה אפילו להגיע לראיות הננספות שהיו מוחחות מול אפה: התורומות ל"יחד", שיפון הוילה בקסטריה על חשבונו המדינה ועוד כנהנה>.

חנה קים (הארץ, 26 במרץ 2000)

א. "היעין המשפטי לממשלה פרקליטות המדינה עשו הכל כדי לרך את המשטרת ממערכות החיסים בין ויצמן לבין סРОSI ואונגרו... סROSII אמר בחיקתו כי ציפה שתיהיה גם תמורה לחברותו עם ויצמן, שכן חברות עמו עשויה לתרום ולקדם עסקים שביהם ויצמן שותף במדינת ישראל". ויצמן, לעומת זאת, טען כי לא עינ' בפועלו לרסורי בשום עניין וכי הסכם הייעוץ (בינהם) שימוש אמצעי לעוזר לכיספי. מי מהשנים דובר אמת?... איך מסבירים את השוני בנסיבות של ויצמן ורסוי? האם אפשר להגיד את ייחסם אך ורק ייחסים חבריים? ארבל ורובינשטיין מחליכים את ויצמן בעניין זה בכשרון רב ובגבוב מלים. אין אמן לשלול שرسורי רצה להתחבר להילת שמו של ויצמן... אך עדין לא מצאנן בחומר הראותיו היוקים לכך שהמתנת ניתנה מותן מושוא הפעם והעדן האפליה? כל אלה מחשבה שוויצמן הוא עוד ציבור, שהונן

(יעזם עזם) וביראן (קבוצת היהודים).

אין זו דעתו האישית בלבד, גם דעתם של אחרים כפי שמשמעותם, במפורש ובמורמה, מדבריהם בעינויו כללה:

喬аб יצחק (מעירב, 7 באפריל 2000)

א. "אחד הדברים שיתבררו כבר בתקופה הקרובה הוא תורילוי היריך בהם נקטו ויצמן ואנשיו בקרב כבירי המשטרת והפרקליטות... התקטיקה שבנה נקטה: העברת מסרים לפרקליטות המדינה וליעזם המשפטיא למשלה לפיהם הנשיא יעצמן פרוש מתפקידו כנסייל, אם יופרנס זו'ח' חקירה שיטר אותו ממחשובות הפליליים שהעהלו נגדו... ניסין נסוך עשה ויצמן עצמן בשיחה עם השור ביטחון הפנים)".

ב. "החקירה העצמאית לסוכנות המונעת הכספיות. תנועות הכספיים המזוהות בתנועת ייחד לא נחקרו. גם נושא שיפון הוילה

של ויצמן ועתיו בקייסרייה, ב-1996, בסכום של 40 אלף דולר – על החשבן תקציב בית הנשייא – לא נחקקו. על פי החוק, זכאי הנשייא למיומו ניהול ואחזקת ווטפים של ביתו הפרטי. וביעיננו: השיפון נהרג מהחוק כיוון שכלל החלפת תריסים ודלתות, החלפת אריחים בחלק מהוילה ושאר שיפוצים שארוחה סתם נאלץ לשולם מכיסו".

נדב העצני (מעירב, 11 באפריל 2000)

א. "החשווה בין מסקנות המשטרת בניגוד לחייבתו של עוזר ויצמן למסקנות בעניינו של נתנו הוציאה גם אותן מאיזושות. הקבלה בין חומרת המקורים, אופן והיקף החקירה, והמסקנות הסופיות, מעמידה באור מבחן את עולם המושגים מהו�ים בעלי עיטה בסיסית של כל משפטן. אם הshawoo'in בפני החוק, אהידות הענישה, העדר מושוא הפעם והעדן האפליה? כל אלה נותרו בספרים בלבד.

"אין להשותה בין דרعي. הוא הורשע, ואני לא הורשעת, היו הקריות אבל לא הוגש כתבי אישום", אמר הנשיא לשעבר עוזר ויצמן כדי לסתור את טענת האפליה וההשווואה בין פרשת השודד שלו לפרשת השודד של דרעי.

ויצמן, שרצה להפריך קיום אפליה (ואנו לא טוענים שהיא עדית דוקא), נתן בהמקתו הנ"ל אלஇישור ל��ים אפליה בשראל, והאפליה הזאת היא בעירה בשווין בפני שלטון החוק.

וודges, אפליה זו לא נסאה מבית משפט, כי אם משני הדגמים של איפת שלטון החוק:

כאן לא דוון אפו באסוגיה זו ברמת בית המשפט, כי פרשת ויצמן לא הגעה לשם ולא העומדה למבחן.

ובכן, דרוי הוחש בקבלת שודד ובמרמה, וגם עוזר ויצמן הוחש בקבלת שודד ובמרמה, המשטרת והפרקליטות חקרו את שתי הפרשיות. לבדי דרוי – הם נברוי, התאמזו והזיעו כדי להפץ ולאשׁ ראיות מודיעות בלבד, ולמרות שדרוי לא היה באשמה, הוגש נגדו כתבי אישום וענינו הגיע לביתם המשפט. לבגי ויצמן – המשטרת והפרקליטות, במיוחד הפרקליטות, במיוחד הפרקליטות, לא רק שלא נברוי, לא היה באשמה ולא חיזען, אלא גם, בגין לשכל הישר, עמלו קשה לרקח את החשדות ולהנכין ספקות בראיות, כדי שאפשר יהיה לסגור את התקן מושור ואיות מספקות, לא להגיש כתב אשים ולא להעמיד את המקורה לבחן בקבלת כספים וכל זה למרות שוויצמן הודה בקבלת כספים ובאי-דיוח עליהם למס ההכנסה.

அחווי כל זה או מרים לנו: יש שלטון חוק בישראל, יש שוויון בפניו שלטון החוק בישראל! אכן זה הוכח אונטו ובודול, והזכורות לנו את שלטון החוק מצרים

באידיות השב"ס. האחין של חיים וצמן יפושח לחים נוחים בווילה בקיסריה. דודו הורשע על כמה עשותות אלפי דולרים, וצמן לא הועמד לדין על כמה מאות".

*

ובכן, הבה נאמר מהווים והלאה: במדינת ישראל אכן קיים שלטון חוק, אבל הוא מתתקיים על פי שני מנגנונים: מבחן בוגלו ז"ל ו מבחן וצמן לתפארת מדינת ישראל!

מעשה כוה כונה "шибוש הלוי קירה" בחוס

לפעמיות מומחי ודו"ה

ממלכתי מעורר את המחשבה, כי מעולם לא כוראה לא הייתה בידי המשטרת והפרקליטות הודההכה מפותחת התומכת בחשד לקובלת שוחד".

זאב סגל (הארץ, 29 במאי 2000)

עשוי להיזיק לשירותיו...!', כותב רוביישטין. ב. "אם הפמשה של וצמן, לפי בקשתו של אונגר, עם משלחת קוריאנית של צויני חברי המכוניות דיהו זוכה לפופולריות שלחנית מצד הפרקליטות והייעוץ המשפטי".

ג. "הן ארבל והן רוביישטין עוסקים בשאלת המודעות והכוונה הפלילית. הם טוענים שאפשר להוכיח כי וצמן היה שוזרה לאורך החחלטה [סגור את תיק וצמן]. הייעוץ והפרקליטה השתמשו במונח 'תמיינות' בקשר להנתנוגוותו שלו וצמן, ובחרו ברכ מונה מל' בוורו. בקשר אחר הוגדר מונה זה כפסקית בית המשפט העליון כ'מסקנות מרושיות' לכאורה, שלහן נחקר 'החדשים' מאונגר, ואיתם שהיתה מהוועה שוואצמן לא נתן הסבר ממש לקלבל הטעפות או נאים צוריך לתת הסבר... העובדה שוואצמן לא בראה מושג לחייב כתוב אישום".

ד. "הንזק בדו"ח הזה [של היועץ והפרקליטה] עוד עשוי להיחדר זמן רב. השנאים קובעים, למשל, כי החריגת מכליי ועדת אשר, האוסרים על שר וסגנו שרים לקבל 'שכר או טובת הנאה' מקורו כלשהו יהולת שכרם מוקפת המדינה – אינה מהוועה בעיראה פללית במקורה וצמן. מושנות כזו את מושיב מודיעתו עם וצמן. קביעת מושיב פרקליטותה, שלא היה כאן 'שוחד', אינה מוציאאת את היהודים בבחינת הפרת אמוניהם כלפי הציבור".

חנה קים (הארץ, 30 במאי 2000)

"כל מה שרובינשטיין וארביל היו צייכים לעשות היה לשמור על רוח הפסיכות הקימיות בעבורות שוחר והפרת אמוניהם. במקרים לצלול את שעת הקושר הזאת, גרמו במקומות עיצירת מראית עין של אפליה בין השנאים ליצירת מראית עין של אפליה בין אנשים מומרים... התוצאה היאشت חווות הדעת המובלות לאבוסוד: לפ' אמונות הדעת שוחרת שקבעו השנאים, גם מי שיזודה בקבלת שוחד וטובות הנאה, כפי שעשה וצמן ולהסתמך על דו"ח היועץ והפרקליטות, בקרה שיתפסו... פרקליטיהם של ערבייני ווארון לבן יכולו מעתה להשתמש בתקדים וצמן בבחינת כליל תעשה, במקום כליל-תעשה. אם וצמן קיבל פטור – מדובר גם הם לא ישיגו פטור כוה"

דן מרגלית (הארץ, 29 במאי 2000)

א. "אם גברים של וצמן מותר 'לתחזק' אותו בעודו מכחן כשר – מדוע ישלו רוביישטין וארביל יותר זו גם מהعيشרים המקיפים את דעתי? במה נופל משה רין מאזור סרויס?".

ב. "איזה ספק יכול רקן בלbum [של רוביישטין וארביל] כשהחחשוד עצמו מודה שתנועות הכספיים מחשבונם של אנשי מצבי ש"ס. אבל חברות, אני לא מאמין בגירוש לממסד ולאთוס הישראלי. אך שלא תסובבו את היליק וצמן-דרען לא תגינו כדי הרכעת הסתריה. דודו גוזון, וצמן קיבל לנו לנו עם האבעב. דודו קיבל שמייה מגדרת

אפיקים
שנבחר חבר ביה-הדין הרבני בת"א
תחת האבות קימים בין
מוריה הראה, פוסקי דין
תורתה מוחזרת על אספנייה
עוד תורת קתקה ונמניב תבאותה
היה ברכה בכבוד הוות אבינו ה'י'
אפיקים

לעומם הזמר והרנה
לאביהו מדינה-הלו!
ברכחות מלאיפות ללו האומר
וקל וחומר כפול קל וחומר
כשழבור בכללות הבית שי'ר
עם בחור להה תומר

אפיקים

לעומם וגעמי אלקלעי ה'י'
להולדת שלישית הנדים
אופיק, ברק ווולן
רנס איר ווכובם יהיר
שלישית הנדים ברכה
נתונה משמי רום וערוכה
והם אחים לעומר המבווע
אשר הניב פרי קדר יערך

אפיקים

לעומם דוחות-הלו' גמליאל תמא"
למושאי הבן יובל עב"ל רחל נ"י
יעבל שלק עם רחל שלו
כובליך להקמת בית כלול במקלולו
בקבכלו ברכבת ה' נהוחיל לו
כי ישנה עליהם אור חלו
כח לחן!

אפיקים

אוראל סגל (מעורב 16 ביולי 2000)
אני לא ספרדי שומר מסורת. אני לא מצבי ש"ס. אבל חברות, אני לא מאמין בגירוש לממסד ולאתוס הישראלי. אך שלא תסובבו את היליק וצמן-דרען לא תגינו כדי הרכעת הסתריה. דודו גוזון, וצמן קיבל לנו לנו עם האבעב. דודו קיבל שמייה מגדרת

מערכת אכיפת החוק אינה מקשה אחת

מאת יוסוף מאיד

אהרן אבוחזירה
היה ראש עיריית רملלה ואחד ממנהיגי המפל"ל, וכיון כשר הפנים מכהן. הוא פרש מפלגתו והקים מפלגה מוזרית משלה. הואזכה להצלחה, על פי קנה מהימה של אותו ימים, בבחירות לכנסת. הוא החל בגלות נטיה להוית שותף פעיל קבוע עד יום הלוויין. הוא הפך להיות סיכון בשני מישורים: בעיני המפ"ל עצמה, שהשחש מניטות מוזרים את מפלגתה, וביעני הרגוניה האשכנזית בכל, שואתה כי הולן גונז' מודק כהו מודקי מוזרי עלול.

לשתיו אין היה עניין למגר את המודק הזה בעודו באיבו. אז הדילן מאן-דחו שabboחזרה קיבל שוחד בזמנם בהונטו כאיש עיינה וודח השדות נספס. פשעה דומה הדרקה לאחר מכן, אש מפא"י/המערך שפרש והצרכר לאבוחזירה. התוצאה יוזעה. אהרן און – התנהלה חקירה העמדתני והורשע. אהרן און – נגדו, ותיקו ונגער. אולם שנייה סולקו מזוירה המדינית ומפלגתם, תמי", נעלמה.

אוריה דריי

פרשת דורי היא זהורה על פרשת אבוחזירה ותמי", והמניע דומה לחליוטין. אלא שש"ס שונה מתחמי" בכך שהשליכו להקים תשתית עימית רחבה ובעל גנטוטלציה בין-אשכנזיות מסוימת כדי לאחדר את כוחה ולהעניק שורשים. גם דורי איש שונה מאבוחזירה האיש. لكن המאמיצים שהושקעו לסליק דורי ויסוק ש"ס, הין, ודרי, הם, אדריהם מעורב כל פורופוטזית. אך לרמות הרשותה של דורי נטרול, התנועה עדין قيمة ויסוקה עדין לא מובטה.

יעקב מודכי

קיים כולם זועמים לספר על יוזיו המינימים עד עשרים שנה אחורה, וכולם שוכחים בעקבות הצטרפותו ליכוד, צבר כוח והפק למיניג לאומי. התפתח מצב שכחות שוניים, כולל בכיריהם מוהילcid עצמו, היו מעוניינים בסילוקו של ייבי מושלטון: רוני מלוא היה הראשון שפרש מוהילcid וראה עצמו מועמד בראשות הממשלה. אחריו פרש דן מרידו, וגם הוא ראה עצמו מועמד לראשות הממשלה.

קריטי לאיש, מנייע את מערכת אכיפת החוק להתרעד ולגרום, בסופה של דבר, לסלוקו חומני או לצמצמותה מהירה. עניןין הוא אין שם בסיס של אפליה עדתית. הנזוקים הם אשכנזים ממוזרים. מה שקובע כאן הוא המגע והיעדר של ההליך הזה.

ולפניהם נסקרו כמה מקרים בולטים של אשכנזים מוזרים, מה עבר החקוק ועד הlots, ראווי להציג: יומי הפרשיות אלה אינם פועלם מותוך מעניין哉 או שלטון החוק, אלא רק מותוך מען מגמתי אזה: סילוק האש, מהויה סיכון ביעיהם או מתחילה שלם, על פי סקלה הנעה מסילוק קל וуд ריסוק מלא.

אשר יidlין:

כל האשכנזים מנוגנים במקורה שלו כדי לסתור את טענת האלה הגדתית. הא היה י"ר קופת חולים הכללית. בזמנו הסתדרות הכלילתית על שלוחותיה השונות שמשו לילם של מפלצת מפא"י/המערך. דבר זה היה יוציא ברבים ואיש לא התקומם נגד השתיות הזאת. איש לא ישמעו אונתו שבמסגרת "השירות" הזה האשים הקפידו ולא עיברו ליבם בזורה כלשהי.

יש להניח שאשר דילן לא היה חריג, וכך גם ידעו ושתתקו. אלא שבזמן נתן מסויים הוחרם

שם של איש יילין כמו עוד למשרת גנד בנה

ישראל. לגבי מאן-דחו (יש החשודים ביעקב לויינסון, י"ר הנהלת בנק הפועלים) מועמדות

וז לא הייתה לדוחו, אם מסיבות אישיות של

חרזרות או מותך חש מחדדיות הפיננסית

שיידין עשיי להנהייג או מכל סיבה אחרת. מ

שזכור את האווריה, הא, המועמדות היהתו

ודאית, لكن היה צריך לפעול במיהירות ולטרוף

את המינוי על ידי סילוק האשיש מהoireה. או

הולדפה פרשת השוחד וכדור השגל החל

להתגלגל.

אוthon הדין לגבי הדלתת החשודות להעלמות

והברחות של יעקב לויינסון עצמו יותר מאוחר,

ברגע שהעתלה מועמדותו לתפקיד שר האוצר.

ליינון לא רצה לעברו את דרך ההשפלות, ושם

ק' לחיה بعد מועד.

"מערכת אכיפת החוק בכל מדינה דמוקרטית בניה על שלשה נבדכים עיקריים: המשטרת, הפרקטיות העורכת את כתבי האישום ומונחת את התביעת, ובית המשפט שהוא הפטוק האחורי במסכת העובדות וסעפניו של החלטה זו" – כך כתב משפטן אוריאל לין, ח"כ לשעבר, ב"מעייב" מיום 13 ביולי 2000. עד כאן זה נכון בכל מאות האחוויות, אלא שזה עדין לא מבטיח את טוהר המערכות וכל שכן מקשה אחת.

ואכן, אין חבר לדבר רק על נדך בית המשפט והשופטים, שאליהם לא מסתננת אמבעיטה אשישית, שחואן, לי, מודה בקיומו. ואולם אם אמבעיטה אלה אין קיימות אפילו

השופטים, אולי הן קיימות אצל השוטרים והפרקטיים. לדעת, אכן כך פני הדברים, כאשר אמבעיטה אלה יכולות להתעורר גם עם שיקולים זרים שנבחרו יותר בהמשך.

בישראל אכן קיימת מוסכמה שבית המשפט, אמוני מושגש בבית המשפט, היישוואלי נקי מכל רב ושיוקלים זרים. לא אדקדק כאן עד כמה מוסכמה זו כוננה, ורק אקבע שבית המשפט זו על פי הראיות המוגשות אליו על ידי המשטרת והפרקטיות.

לגביה המשטרת והפרקטיות לא קיימות מוסכמה כזו כמו לבני בית המשפט. הניסין הישראלי והואה שלשיני דרגום אלה יש לפעמים גם שיקולים זרים מכל סוג שהוא. רק מושם כך הינו עדין מצד אחד, לפיבור ואירוע או חיפוש בלתי נלאה אחר ראיות מרשעות בלבד, ומצד שני, לסייעת תקדים ואוי – השקעת אמרץ לאישוש ו��ויות במיחס מורשיינות. דוגמה בולטות צורמת מאד היא פרשת השוחד של אריה דריי.

בישראל הפתיחה תופעה מסווגת, שלפעה קיימת לא רק בנסיבות נשולות אלא גם בנסיבות הנחשות מתקדמות ואנוורות כמו אריה",ב, והוא: כאשר מאן-דחו, ייחיד כקובצת, מעוניין להכשיל אישיות מסוימת, מסיבה כלשהו – מולחי ומרפסם ברים או פרשייה, אמתית או מפוברקת, מעברו של האיש בזמן

כדי להוכיח שקביעתי זה הנה אפשרית, אביה קטע מראיין עם עי"ד פניה דבורין (מעירב, 26 במרץ 1999) שהתנסתה בהופעה בתוכנית:
וכסיגריות:

שאלת: מדוע החקירה נגד בלאס לא הורבה לאפקים פוליטיים, כפי שהתגלה במחלק השיפוט פרשה? השעון ששמעון פרס קיבל מבלאס למשל, התהומות השמנות של בלאס למפלגת העבודה?

תשובה: הדברים האלה מעולם לא הulen לדין במשפט הפלילי.

שאלת: בפרש חשבונות הפיקטיביות של היליך עיגת סנגורורית את גזבר היליך מוחם עיטונאים פנו אליו ושאלו אותו, בתום מופלא, על קשייו עם איש הקינו ראנגן בריאלי. זה מקרי? שאל?

תשובה: הטענה של היינה שלא צריך מלכתילה להעמידיןlein את מוחם עצמוני. אבל לאחר שהוחטל להעמידין אותו לדין, לא יכול להיות שנגד שמיר ואורנס לא יושו כתבי אישום בפרשה זו. דוקאם, ולא מוחם עצמוני, נכון שדבר על עדותות והאי-אמונה וכיימת בעד שלו מניין. מבחינה זו העדרויות בולטת מאוד בשתי הפשיות של אבוחזיה ודרעי: חסלן מוקד הוכיח לשם הקינוי והוא עמווי התווך שלו. מוקד כה מוחר כי מהויה סנה ואיים על ההגוננות האשכנזית במדינתינו.

שאלת: ובמחלוקת שנייה, יש שיקולים פוליטיים בפרקיות?

תשובה: יכול להיות, יכול להיות.

לבעז מליחי ודרעיתו ונדית תמא

בשנת אדריאן את תרמוץ
הנני ברכבת שם ממעונו
ברכקנ נברכקנ קרי אקסם
וילווע בעזום ובעצאמט
ולכם זידני נאחל שבע ניעימות
וישרדו במעונכם אהבה, רעות ועליצות
וראיותם צצצאים גני צצצאים
בקו הבריאות שתלים ווועיזים.
יוסף דוחות-הלי

המן-דו השיג את מטרתו. וזמן נאלץ להפסיק.

* *

למזרחה האירופית, מכנים החיסול הזה הפך כנראה לחלק אינטגרלי בחוויה השראלית, ועתונאות כמו חם קים מצאה לנו להתייחס לאופרטור הפעלו גם בתחרות בין שני המועמדים הנוכחים לשיאו, ובעיקר כלפי משה קצב. וכך היא כתבה (הארץ, 2 בינוי 2000): "שני המועמדים חוסים שייהה מי שיינסה לעישות שימושו המשטרו כדי לפגוע במועדון הריבי. קבוק הוביל השבע על שכמה עיתונאים פנו אליו ושאלו אותו, בתום מופלא, על קשייו עם איש הקינו ראנגן בריאלי. זה מקרי? שאל?"

* *

היכן קיימת העדרויות בכל הפרשות הנ"ל? אמרת, קשה להביע על אפליה עדותת כלשהי. הנזוקים הם אשכנזים כזרחים. בוול שמנע אחד יסודיו: סילוק האיש או הקבוצה מהזירה. אלום יותר מאשר יש לדבר על אפליה עדותת, יש לדבר על עדותות והאי-אמונה וכיימת בעד של אותו מניין. מבחינה זו העדרויות בולטת מאוד בשתי הפשיות של אבוחזיה ודרעי: חסלן מוקד הוכיח לשם הקינוי והוא עמווי התווך שלו. מוקד כה מוחר כי מהויה סנה ואיים על ההגוננות האשכנזית במדינתינו.

פרשות קילין ולויינסון ואחרים מפמא"/ה המעניין לא כהיתמו את כל המפלגה שלהם ולא היהיה כוונה להשלמה. פרשת נתניהו שם היא והשוויח שקיבל מהסובל – פרשיה מגוחכת איננה מכתריה את היליך ואיננה מיועדת המבזה את המפללים בה, ועל אחת כמה וכמה לחיסולו. אפילו פרשת יצחק מרדכי איננה מיועדת להשול את תנועות אדישות. וכך בפרשיות לסלק את מרדכי אדישות. וכך בפרשיות מהתנות בצוותה וקיימות גם לבני וראשי אבוחזיה ודרעיתו ונדית תמא. לכן השינוי במיניעים וביעדים, במקורה הווה, הוא בסיסו עדתי.

המשיטה והפרקליטות ממשותם בקרים אלה כל'ו שרת ביידי ח'מאן-דו הנעלם. הן הקוביות אם הפרשה תובא לבית המשפט אם לאו, וכל העניין טווייה והתיק ייגר. הן הקוביות אם להתאמץ ולבדור כדי להרשיע את האסה, ובזמן נתן החלטת מאן-דו שהגען הזמן לשים קץ לך וסלק אותך מהכהנות. ואז הדולפה פרשת קשייו עם סורסוי ואונגר ובבלת כספים מהם.

אמנון לפקי-שחק סיים את הרמטכ"לות כשהוא זוכה לפופולריות רבה, וגם הוא ראה עצם מוגען לדראות המשילה.

שלוחת המועמדים האלה מקימים את תנועת מרכם. מילוא מותר למריור, וזה מוגען לפיקין-שחק. והנה מודכי פוש מהליך ששוחה מפופולריות יותר גדולה מזו של שלושת המועמדים הללו, ואלה מוגעים לו ומוגעים אותו בראש מותן תקווה אחת שהוא מביאם לשולון בניצחון גדול.

אולם הרוח לא נשבה כפי שקיים, ומרדי לא סיפק את הסורה. שלושה אשכנזים המליכו עליהם מורייח שהכיב, גאוותם נגעה, אולם אין לתקן את "הטעות" כאשר המוריח הזה מתעקש לדבק בברותו? שב הוופל המכיניהם הדיע. מודיעו והוחש בתקיפה והטרדה מינית והוגש כתוב אישום נגדו. עידין לא בדורו אם המתלוונת וחדרה לשפטו על פי תבוננו או שמא כל המקורה נוצל ביעילות מל מקום, מודכי מנוטל בנסיבות מדינית, ועד להחדרו מושאות מפלגת המרכז הדרך קרצה.

ביב' נתניהו

היחס לביבי, בעיקר בחוג השמאלי, הואיחס של שנאה ממש. כל עוד שיטתה הביריה הישירה קיימת, ואולי גם בילדותה, קיים פחד נואם מפני שבו לדראות המשילה. אין גם להציגו מכל אפשרות שางם אישים מסוימים בלבינו יחושיים משובכו לדראות היליכין.

כאן גם במקורה זה נוצר המגע לסלק את בימי מוזהיר, ואז המציאו את פרשטיית המתנות המבזה את שקידת מהסובל – פרשיה מגוחכת איננה מכתריה את היליך ואיננה מיועדת המבזה את המפללים בה, ועל אחת כמה וכמה לחיסולו. אפילו פרשת יצחק מרדכי איננה מיועדת להשול את תנועות אדישות. וכך בפרשיות לסלק את מרדכי אדישות. וכך בפרשיות מהתנות בצוותה וקיימות גם לבני וראשי אבוחזיה ודרעיתו ונדית תמא. לכן השינוי במיניעים וביעדים, במקורה הווה, הוא בסיסו עדתי.

עוור וצמן מתחילה כהונתו כנשיא הביא סגנון חדש לנישיאות, ולא התנוր ממעורבות שבדרכו כלל לא רציה מנשיא המדינה. נראה שהוא המdish הקוביות אם להתאמץ ולבדור כדי להרשיע את האסה, ובזמן נתן ההחלטה מאן-דו שהגען הזמן לשים קץ לך וסלק אותך מהכהנות. ואז הדולפה פרשת קשייו עם סורסוי ואונגר ובבלת כספים מהם.

כל תום לב מהם ולהלאה

מאת שחר אילן

התוצאות סבירות בהחולת. גם כך הוא יידרש לkiezitzim כوابים. נשארו אפוא חמישה מיליון שקלים. אלה מיועדים ככל הדיעות לבניית CITOT חדשות.

צוחו של פוליטיקאי להתנגד לכל העברת כספים לרשות מעין החינוך התורני, ואז'ר שינגן כמו יוסף לפיד ולא ישיב עם "ס"ק בקואלייטה. אבל השימוש בשחק המנהל התקין במושב הנוכח הוא זוריית חול בעיניים והוואצת שם רע למנהל תקין. ■

פורסם בעיתון "הארץ" ב- 15 יוני 2000.

אל כבוד מ"ד הרב רצון עוזוטי-הלו!
תנו לנו על מות אביך הוקר
"ר' יוסף עוזוטי-הלו נע"ג
שלך למשיח עולמו
והשב נשמתו לבוראו
נתקיימו בו דברי החכם מכל אגד:
ערת זקנים בני בנים
ותפארת בנאים אבותם
חכם הרוים ייחם אתכם
בנהמת צין וירושלים
ולא תושיפו לדאהבה עוד.
בית אפיקים והמערכת

לחברנו הירק עד כהן מנאורי
עמך אנו באבלן הכבד
בהליך מפרק בלע עט
אשת נועיריך ברוכה ז"ל לביית עדני
ברכה היהת דמות פלאית
של צדקת שכחה להיות מופת
וסמל של נשות תמכין הצדקניות.
חבל על דבידין ולא משתחוו
תנו חם במחמת צין ירושלים
אפיקים

למושור ולטוטר חברנו הירק
רצון הלו הי"ו
 משתתפים אנו בעדרך
על מות אחיך משה ז"ל
זכרו יהא זכרו במפעל הדוד
שירות ישראלי בתמיון
ובהגיא שירות היהודית הברוכה
בית אפיקים והמערכת

מנכ"ל משרד החינוך, שלמית עמיחי מארשת, שחילק המכקס (בחמישה מיליון שקלים, כראה) מוגע בכלל לש"ט על פי החוק: פיצויים לעובדים שפוטרו בשל הסכם ההבראה, משכורות למורים שלא היה אפשר לפטר באמצעות השוואת הואה לתבי ספר שרישויום אושר באחיזה. لكن מדובר בעצם ב-25 מיליון ברטוטו, אבל ב-20-25 מיליון נטו. אם היה במ"מ זהה קצת רצון טוב, היה אפשר להשחרר את הסכם זהה לאלאר. אבל יש לנו מה שמצוין בחוק הזה בממשלה של כהן, וזה מוכיח מתייחסות צוראותם שלם.

עוד כחミישה מיליון שקלים מיעודים לשיפוצים. ל- 80% מבתי הספר של ש"ט נטו משרד החינוך רשיין זמני, שיפוג בסוף החודש. כדי לחדרו, יש צורך לעזק המשבר הזה המורה עיוראים. העדשה של פנהל תקין – מה שהפקידים מחליטים. אולי לא בחורו את הפוליטיקאים כדי להקצות מושבים, אולי הפקידים באמות מחליטים על פיה קודקס מופלא של גנגלת תקין, ואינם מושפעים מודיעותיהם הפרטיות. דומה שמאחורי ההגדרה המהפהכנית של המנהל התקין עומד הצורך הפוליטי וההבראי את הרשות.

בעשרה מיליון שקלים יוכלו לכיסוי המירועו.
כיסוי גירעון הוא החלמה מובהקת של חלוקת מושבים. ככלומר, החלהה של פוליטיקאים ולא של פקידים. מישוחה לחשקע סכום עתק בכיסויו ויענות הקיבוצים, יכול להשקייע עשרה מיליון בכיסוי הגירעון של ש"ט.

גם לא ברור לغمורי, במה החלהה להשקייע 50 מיליון שקל בכיסוי גירעון של מעין החינוך התורני, שהתקבלה לפני חצי שנה, תקינה יותר מהחלמה להוציא עוד עשרה מיליון. שתייה שירידות וnobootot מהכרכה המוגונה להציג את הרשות שסורה ולאחר מכן להוריד המונחים בכך אך סוג החינוך הזה.

כמו, הרשות הסכימה ל- 50 מיליון מטהו גירעון כללי של 80 מיליון. אבל בינוויים התחלף המנכ"ל, ולhapkeit מונה אשר אוחנה, מטיבו אנשי המנהל של ש"ט ובועל ממשות מוכחת לנגול תקין. ואוthonה טוין שאנו יכול לכוסות את תורה היוריעו, בסך 30 מיליון שקלים, כי אין לדעת מקורות מימון עצמאיים, וכל אגרורה תרד מפעולות הרשות. הסכמת המוניה לעיוור ילו בעוד עשרה מיליון היא

קיימות דמויניציה גוראה של ש"ס כמפלגה מושחתת, אנטי דמוקרטית, פרויזיטית, שודגת את הקופה הצבורית וומעלת בגיןו למיניהם תקון. מעניינית העובדה, שלא הושנוים בויתו והמשיכים ביתו את ש"ס, הם אלה הראויים עצם יותר "נאורים, הומניים וديمقו-רטים" וכיוצא בהם תאימים מומוחים.

אולם טוב להיווכח, כי בימי השנאה החשוכה הזאת, יש עוד נשים קטת הגונים ושותחי אמת. זהה הואمامרו של שחר אילן המבוית להלן, וזה כמה נקודות התייחסות צוראותם שבו:

שור החינוך, יוסי שרים, מדבר בשמו של "המנהל התקין" שהוא מאסיבר מודיעו מוגע העברת הכספיים לש"ס כבר חודשים ארוכים. שורי חירב לעזק המשבר הזה המורה עיוראים חדש השם של פנהל תקין – מה שהפקידים מחליטים כדי לא בחרו את הפוליטיקאים מושבים ממשאים, אולי קודקס מופלא של גנגלת תקין, ואינם מושפעים מודיעותיהם הפרטיות. דומה שמאחורי ההגדרה המהפהכנית של מושב במשבר קבוע עם ש"ט.

ש"ס מדברת בשמו של "השווין לכל ילדי ישראל". והוא נמן וכוחה שהתקציב לתלמידי בراتש מעין החינוך ההורני הממלכתי, מאו 40% מהתקציב לתלמידי בחייב הממלכתי, ואנו אמנים עברה הרשות תוכנית בראה, ובכל זאת נראה שכך לייעם לשווין בין ילדי ישראל יש צורך בעוד יישוב מסבי של מעין התקציבים למען החינוך.

אבל הסיבה העיקרית לכך שכן כל קשו בין 25 מיליון שקלים המיעודים ליעין החינוך התורני לבין שוויון לכל ילדי ישראל היא כלל לא מדובר בתקציב שוטף, אלא בתקציבים חז-פעמיים, שרובם חינויים למוניות הבראה.

מילא הדברים הנכתבים כאן לא יעסכו בהיבטים העוכבים של המשבר, אלא בטכניות: מה הסכומים שבגמלם הקואלייטה מתנדנדת מון רב כל כך, והאם זה מוצדק?

מה הניע את שריד להשייע בחינוך באוצר הפעולות של ש"ס

מאת חיים בר-יוסף

רashi עיריות פיתוח לא מעטים הביעו צער על התפטרותו של יוסי שריד מכחונו כשר החינוך. הם חזרו וטענו שהוא שר החינוך הראשון שהוביל עם החינוך בעיות וԶווים תקציבים لكن. הדוגמה הבולטת ביותר שם מצויים ומודגשים שיש לשבור את המונופול של ש"ס בעיירות ובשכונות: הנהגת ים לימודים ארוך בגין ילדים ובתי ספר יסודיים ממלכתיים בתנאים כספיים המוחדרים באלה שלא "אל המעין" של ש".

ברורו, התרון של מוסדות חינוך ממלכתיים חילוניים על מוסדות החינוך של "אל המעין" הוא שהראשונים מכוירים את הילך להשתלב בדיון המודרני של ירושה.

הדיוחים המגיימים מהעירות מספרים על נטישה המונית של מוסדות החינוך של "אל המעין" ומעבר למוסדות החינוך הממלכתיים. איןני יודע עד כמה דיווחים אלה נכוןים ואמינים. ההנחה הקימית בסיסו התחרות החיא נזכרה: "אל המעין" לוקחת מהקופה היציבותית וכך שאמצאותו יהיה מסבdet את הלומדים בראשות שללה, וכן הוא אזכור כוח אחר, ובפרט שהוא אחד מנצח בסקרה אונכית אחת. אקלטורי שמאדר את כוחה של ש"ס. אם גם החינוך הממלכתי, באמצעות שריד/מור"ץ, יפעל בהתאם לכך שאמצאותו יהיה מוגור כוחו. הרוינו צורה ובאותם אוורי פעילות של ש"ס, הרי ניתן להשיג ארבע מטרות בעת ובזונה אחת: להטיב עם שכבות המזוקה, לתת חינוך או צוחצם או שיידשו ההורם לשאת בחלק המיעין", שכותזאה מכיר ייחיש הכוח

חוּבָה "חִינָם", יומם לימודים אורן באזרוי מצוקה,mana חממהילד ועוד, שנפסקו או הצטמקו מהוסר תקציב או השתתפות ההורם בחוזאות הלהקה והדלה.

ג. **סודות החינוך:** חשווה שהחגגו ממשות ישראלי השנות מאה הקמת המדינה על היבט לקוחות מצוקה או איטוטיסים סקטואליים מוסויים היא שיטת המתווכים. האגדות השנות, החידות והלנויות, המקובלות תקציבים קבועים מהמדינה לטיפוח קהן או נשא טיפוחן – הן הן המתווכים האלה.

"**מבחן** הדינה, הנקאות לחדרים, בגנות כל שחיה, מהות חלופה זלה, חסיטה לשקה כלities בחינתה ובcheinon. הנקאות גם חולפה כדאי, כי הן מסקנות מענה לוויה קצר ולמזוקות ממשיות, וורומות להקה, לפות מניין, על תחשות המצקה" (מתוך מחקר של מרכז אדוה, שטמצתו פרושמה ב"אפקים", גולון קטו-קטע, עמוד 14 איר תשנ"ט).

כל עוד ימתו של שריד אנחנו מהוות חלק אינטגרלי של מדיניות החינוך-חינוכית המגובה בתקציב המדינה לשם השקה כלית בתשית החינוך, לא מובחנת ליזמה זו והמשיכו, והיא תישאר בוגר אפריזודה חולפת. סיבות נוספות לספקות בקשר להশניות היהינה: יוסי שריד איננו נציג, לא בשפטו, ובהתשלקות לא בטוח המשיכו י Mish'ah, מה גם שהקייזרים בתקציב הרוחה יימשכו, העוויות בסולם העדיפויות יימשכו, הלחצים של בוצאות-aignerits חוקות יימשכו, וכבר אין תורם את התווך הכספי: השלום נובה מוחר נבזה!

לכן, על פי המסורת הטובה והמסורת של השלטון הישראלי, שיטת המתווכים תמשיך להתקיים על אף וחמתם של שריד ודומו. זהה שיטה יותר מושתלתת "הוכיחה את עצמה" עד כה, מה גם שהיא מקנה למפלגת השלטון העיקרית גם תמייה מדינית של "מתווכו".

לסיכום, יומתו של יוסי שריד נועדה להחליש את ש"ס ולא להטיב עם ילדי מצוקה. עם השגת היעד הזה, אם ישג, גורלם ועתידם של ילדי המצוקה לא יהיה חשוב יותר לשדריד וליתר "הומנינים" שכמותו. המפיסט העיקרי מכל המשחק הזה הם ילדי ישראל המורחים, שיישאו קירחים מכאן ומכאן, עד שיקום "מתווך" חדש!

האלקטוטורי של ש"ס; ולבסוף, מפלגת מוד"ץ תגרור את קופת העצמה. התיאוריה נכנה, והביעו בש точно עד כה, בשנות הראשונות, אולי מוכיח זאת. ואנמנ' ואשי העיריות והתקשרות כבר יצאו בדברי לל יוציא שריד על ימונו המבווכת הזאת, ובינאו כי לקרה הבחירה הابتוא נהייה עדים להיחלוותה של ש"ס ולהצטמקותה.

למען החינות, 지금ות, היזמה של יוסי שריד הא מברכת נוכננה בסודה, ולהלאוי שתהיה חלק אינטגרלי קבוע מדיניות החברתיות של ממשלה ישראלי, אלא ש晦ציות במדינת ישראל היא אוחתת למלוי, ומשום כך אני מברך על יומתו של שריד, ואף מגנה אותה, וחאת מהטעמים הבאים:

א. **משמעות** שריד לא נקט בזימה זו מהבת מוד"ץ, אלא משנתה החקלאית, לא קידום ליל'ישראל המורחים עמו בסוד ימונת, אלא החלטת "אל המעין" ופעמיה בש"ס. עובדה שהוא פועל רק במקרים ש"ס פועל ולא בכל מקומות המשקאה בארץ.

ב. **משמעות** היום: המשך היזמה והרחבתה תליי בתקציב שוקצה למטרת זו. כל ממשלה הישראלית קיצזו בתהמה בתקציבי הרוחה, כולל החינוך. ממשלה ריבין-מור"ץ תמידה את התקציב החינוך, אך הגידול לא הלק למטרות חינוך ממשיות כי אם למטרות המורים. לתומי, חשבתי כי שריד הרים כספים ליזמה שעלו ידי שניי סדרי עדיפות במשודר. והנה במאמר שחתפרסם בעיתון "מעיב" ביום 4 ביולי 2000 מוגלה, שהיזמה התאפשרה על ידי העברת חלק מתרומות מלינר יהוד.

אולם אין לשלול גם את האפשרות שרידי אכן שינה את סדרי העדיפויות והעביר התקציבים מגור אוחד לשונשו. על פי דיעות שחתפרסם, הוא היהודי על קיצוץ הלימוד בחינוך התקיכן ופיטורי מאות מורים כדי להפנות את התקציב המותפנה לעדדים אחרים. הנפוגעים משינוי זה כבר הודיעו על יציאה למאבק, מה גם שזו תהיה לא-חכמה לנוגע בגורם חינוכי אחד כדי להיטיב עם מגור יהונוי אחר, ובפרט שהוא אחד מנצח בסקרה אונכית. מדיניות חכמה היא לא-זאג לבולם, שהר כל המוגרים האלה מהווים מקשה אחת.

לכן, בעידן של קיצוצים בתקציב המדינה ותלות בתהומות של מיליוןרים, עלול המשימה החיא זאת להיפגע, וזה יזמה תופס כליל מודרני חילוני; לשבר את המונופול של "אל המיעין", שכותזאה מכיר ייחיש הכוח

"נאורות" מפגרת

מאת אשד טובל

ילדים תהיינה לברוכות ילדים במבנה הטוב של המשוגע.

לבסוף, נזכיר לבילין: שג' משפחות מעוטות ילדים יכולות להיות מעיטה על החברה וקופת המדינה – משפחה מבוססת כלילית שאיננה מעיניקה ליליה המעיטים חינוך אנושי – הם יוצאים לתרבות רעה כדוגמת ילדי הטובים שרצו את נגה המונית בהרצליה, שאנסו באחד הקיבוצים וברמת השרון וכדומה. הילדים מוחזקים בכלא ומהווים מעיטה על החברה וקופת המדינה. ב. ב. ר' לא ש"ס – שאג קהל גדול של "נאורים" בני ענם ביחסוריה אספסופית בכיכר העיר הגדולה. כיוז, "נאורים" אלה הציבו את עצםם ככלבי השמירה על הדמוקרטיה, המוסר והמנהלה התקין, אלא שברועה תלמידות של אספסוף התעווהה "נאורותם", והם החלו לחשוף בניגוד לדגלום.

על פי יאהו עירקון דמוקרטי מסורי הם פסלו צבאו גדול שזכה בחירות חופשיות ודמוקרטיות מלאות ראיו להשתתף בשלטון? הרי פסילה כו פירושה פסילת הציבור זהה לבני אדם וכאותים ושלילת כותום להיוות שותפים בקביעת גורלם שלהם.

אם היהינה ש"ס בוחרת מוציאנה או עקב אי-הסכמה על קווי-מדיניות מסוימות להיות מוחץ לשולטן – הרי זה דבר לא ניתמי בהחלט. אבל לפסל אותה מראש ועל הסף כבלתי ואירועה לשולטן – היא זה לא דמוקרטי, לא המני ולא נאור. וזה השיבה אספסופית כחנית שהתרנסנו בה בתקופה הבן-גוריונית, כשפסלו מראש שותפות שלטונית עם חרות ומק".Cut בעאים "נאורים" אלה ורוצים להחוינו אחריהם?

כמה אירוני להיות כיום שחלקים גודלים של "נאורים" אלה נזקקים לנוכחות של ש"ס בחברותם, כמו: "ר' רק עם ש"ס!" ■

הכרונים, חולין הנפש וכדומה מהווים רק מעיטה על החברה וקופת המדינה. ומה הפתרון? לחסל אותם כפי: שעשה המשטר הנאצי?

מצד שני, מדובר בסבוז תיאטרונים כשלים ומגודוני תרבות דיל קל וכדומה עדיף על סבוז החינוך והרווחה של משפחות מדורות ילדים? עם היה אודם באירופה ושמו וברט מלתוס. הוא הפריח תאריה מהפכנית ו"נאורה" בזמנו. הוא היה במאה ה'יח. הוא חישב ומצא שבני האדים מתורבים בקצב יותר מהיר מקצב רבי אמצעי ההמיה הדרושים לקיימים. لكن, הוא מצא כי חובה לצמצם את הריבוי הטבעי. הוא אף ראה במלחמות ובאסונות הטבע גורמים ייובים שטuibים עם האנושות, שבולמים את הרוב הטבעי.

מלתוס טעה טעות גדולה, זאת לאור התפתחות הטכנולוגית הענקית, המאפשרת ייצור אמצעי מלחמה בהיקף שלא היו עדין לו.

הבעיה של מלתוס ושל בילין היא שחשיבותם היא אրיתמטית מכנית מחד – גיסא ומוגבלת למן נתון מאיך-לייס. בילין מועלם מתקפידה של המדיניות הסוציא-כלכלית ואחריויה לרוחה וסיגרת פערום, ולהלעוף – יצירתי עוני והרחבת פערום. לא המשפחות מרובות הילדים היא האחראית זוהי הצהרתו של ש"ס המשפטים "נאאור" ו"נאורה" על החברה וגזרות על לדיןן מצוקה ונזון. בילין, הטעמקה שלו ושל אלה החשובים כמותו מעדיה על חשיבה מעוותת, מגමותית, צד אופק. שם טוענים שאם יש משפחה פחות ילדים, הרי כל ילד יזכה בנתוח יותר גדול של משבכים, ובמוקם להיות מעיטה על החברה הוא יהיה מקור לברכה. لكن יש צורך לעודד צמצום ילודה.

מבחינה ארכיטקטונית, החישוב נכון. אבל אין כאן בעיה ארכיטקטונית, כי אם אנושית ותרבויות, אחרת – גם גאניזם, החולמים

תמיד אנו שומעים את המושגים: אדם נאור, עולם נאור, חברה נאור – אבל אישינו מגדיר במדויק מה נאור ובמה זה מatabase. מתוך ניתוח השימושים השונים במושג הזה, הגעתינו למסקנה שהגאורות שוהה להשכלה, וכל שהאדם הוא יותר משליכ האו נחשב ליותר נאור. אך, גם במילון מודר האדם נאור בDAL של השכלה. מבונן זה, גם הנאים שהשמידו פיות בני נאים – והי הם ספרים של הווי דעתם הם נאים – והי הם היו בעלי השכלה גבוהה וידע רב!

אני אכן מתקבל צאת, ואני חושב שאדם נאור הוא האדם החשוב ומונחג בצוותו המאפשרת לכל הקולקטיב שהוא חבר בו לחווית מתחן שלום, וזרה הדידית, קיים בכבוד והרמונייה.

על פי המדרה זו, בני האדם הנאים הם מערך ניר בחברה האנושית. הרוב הם בני אדם בעלי השכלה רחבה ככל שתהיה, אבל חשיבותם והתנהוגות אגיאטיבית ונוועה בשושא-פנים. הם נאים עבויי עצם. لكن נאורותם היא עקרה או מפגרת: הנה שתי דוגמאות שלן הינו עדין בחברתו הישראלית לאחרונה:

א. המשפחות מדורות נילדיים מהות נטל על החברה וגזרות על לדיןן מצוקה ונזון. זוהי הצהרתו של ש"ס המשפטים "נאאור" ו"נאורה" בילין, הטעמקה שלו ושל אלה החשובים כמותו מעדיה על חשיבה מעוותת, מגමותית, צד אופק. שם טוענים שאם יש משפחה פחות ילדים, הרי כל ילד יזכה בנתוח יותר גדול של משבכים, ובמוקם להיות מעיטה על החברה הוא יהיה מקור לברכה. لكن יש צורך לעודד צמצום ילודה.

מבחינה ארכיטקטונית, החישוב נכון. אבל אין כאן בעיה ארכיטקטונית, כי אם אנושית ותרבויות, אחרת – גם גאניזם, החולמים

ביבליות ספרי

יומך מאיד

משפחות של כנינים, דיבים מותם יצאי מהנות העקרונות באירופה. אך אין שום פירוט נסף לגבי יצאי אירופה!

למען האיזון, אנו נמלא את החלל שהשאיר ליסק ונטעט נתונים בשאלת זו על עולי אירופה בתקופה הנידונה מתוך ספרו של הרופא אברהם טוטנברג, "ביהילט עם" (היאמת הקבוץ המאוחד, תל"ג) ואשר לא כלל בביבליוגרפיה של ליסק (כל הדgesות שלו):

א. "שרידי יהדות אירופה היו בעיה רפואית שכואה בגל הסבל הגופני והנפשי שעבר עליהם" (עמ' 21).

ב. "שליטנות פולין, הונגריה, צ'כיה ורומניה, נהנו מדי מפעם בחתחדש זעם העלייה, שראשוני העולים יהיו החולמים הקשים, הכרוניים" (עמ' 26).

ג. "בשער העלייה... רוב החולים היו יוצאי אירופה: פולין, רומניה וצ'כיה ומיעוטם יוצאי עדות המזרד צפפני אפריקה... אלה שעלו מפולין ורומניה, היו מאושפזים שם ב"סטנוריה" לחולי שחפת, והשליטנות האצנו בהם עלות לישראלי... מחלהם היה קשה, שחתת פעילה ורבים שותתי-דים... קבוצה זו של כশמונהים אנשים חולמים מאד נהרתה היטב ביכירונו" (עמ' 129).

ד. "סין העממית התקדמה בעצדי ענק לקרהת כיבוש עיר הנמל המגדולה שנחאי, שהיתה בה קהילה יהודית מפליטי המהכה ברוסיה. מי שיינו לו אמצעים וקשרים מצא לו דרך להימלט... אבל נתנו שם שישים, חולמים ונכדים, ואת אלה החולט לתבאי לאוזן. אגיה גודלה יצאאת ששהאי... והבאה על סיפונה להופיע הארץ מטען אנושי גדול, כלו סבל ויסורים... עליינו אל סיון האנניה המודלה... וערכנו בהדרים. עשרות חוליות נשפחים ונכדים ובבים יותר מהם ישים עווויים..." (עמ' 29 - 30).

ה. "מאות אלפיים זקנים ממושב הוקנים של סופיה הגיעו ב-1949-1950 למוניות פרדס תנה מי שראה את מצבם ויידע את הביעות שהתחעوروו עם בואם, יכול להבחן ולהעריך את מפעלו המגודל של מלון בשטח זה" (עמ' 121).

משמעות החיבור היא להוכיח ש"כו"ה ההיתוך" של שנים החמשים נכסל תוך הסברת הסיבו. ליסק, כמו אהרון, מopsis את המושג "כור ההיתוך" כמשמעות של הטמעת העליות המזרחיות בתרבותה היישרלית האשכנזית, ולא כמשמעות של הטעמאות כל העליות שבאו עם הקמת המדינה בתרבותה היישרלית הקימית. לכן, עיקר הדיון נסב על היהודים המזרחיים. תפסה דומה הוא מגלה גם לגבי המשוגע "עליה המוניות" בשנות החמשים, אליו היא ועלייתם הדין מתמקם בצדiorה חזות.

SKUORO החקלאי הראשון של החיבור אינו חדש דבר. הוא דין בהיקף העלייה מכל ארץ, הרכיב הדמוגרפי של העולים, החלוקה לפי

מחלקה הדינית. גם SKUORO הראשון משלה יידודמה. גם אופיו SKUORO הראשון שונה מהידוע: להבליט את בעיות העלייה המורחית ולהחליק או להתעלם מעניות העלייה האירופית.

לדוגמא: למרות של ליסק מצין שהתגלו מחלות חמורות בקרב העולים, הוא סAYS גם דגוש במיוחד על העלייה מצרפת אפריקה. וכך הוא כתוב: "חו"ז ממחלות שגרתיות למיניהם, ועיראק. החיבור אכן אמור לכלול את עליית היהודים מרומניה, פולין ומרוקו, גם הוא הייתה בפרק חמשון הזה, בטינה לא-משכנתה של עליות אלה" נטרפס על פרקי חמוץ ארכוכים במקומות אחר כי "חו"ז עלי רומניה ופולין יתהר" (עמ' 6), למרות שהמחבר מגדיש במקרה אחד כ-2,736 חוליות יראפו מושך. בשנת 1949 בלבד התגלו 355 חוליות עגבת. אצל דיבים מילידי העולים מצרפת אפריקה והתגלה גוזת. על אלה נוספו אלי פון זקננס ונכדים אשר טופלו ידי מלון" (עמ' 18). גם בעמ' 42 הוא מעצט דיווחים בקשר ליעזאי מרוקו בלבד.

ידע כי העלייה משלוש הארצות - רומניה, פולין ומרוקו - בעשור הראשון של הקמת המדינה פרצה באחת על המחלות הכרוניות בקרוב עולי אירופה, זקננס ונכדים. והרי המצב בקרובם לא היה יותר שפיר. בעמוד 42 בספר הוא מביא ציטוט ייחידי לילי על יציאי אירופה, ולפיו קיים אחות גבורה של חולמים ונכדים, וכי עד שנת 1950 שוכמו כ-

משה ליסק: העליה הגדולה בשנות החמשים - כישלונו של כור ההיתוך

מוסך ביאליק תשנ"ט,

26 עמ' +

בכrica של הספר ציינה הוצאה "шибור זה הוא פרק בספר 'מדינת ישראל' חלק ראשון" בסודה 'תולדות היישוב היהודי בארץ ישראל מאז העליה הראשונה'."

шибור מרכיב משני חלקים עיקריים: הראשון - "הרבכד הדמוגרפי של העלייה וההיבטים הארגוניים-המנגלים של תהליך הקיליטה", והשני - "תהליכי קיליטה ראשוניים - היבטים החברתיים".

מבחינה מהותית, החלק הראשון מוכיח מבוא חלק שני, שהוא העיקרי.

פרק הזמן בו דין החיבור הוא השני 1954-1948. זהה התקופה שבה הגיעו המсотות הגדולות של העלייה המוניות, שכלה את: יוצאי אירופה שהיו במחנות העצורים בקרים ובסכנות העקרונים באירופה, יהודי בולגריה, יהודי תימן, וכן ועיראק. החיבור אכן אמור לכלול את עליית היהודים מרומניה, פולין ומרוקו, גם הוא הייתה בפרק חמוץ הזה, בטינה לא-משכנתה של עליות אלה" נטרפס על פרקי חמוץ ארכוכים במקומות אחר כי "חו"ז עלי רומניה ופולין הגיבו ארצה ב-1951-1948" (עמ' 7). הדגשה של).

ידע כי העלייה משלוש הארצות - רומניה, פולין ומרוקו - בעשור הראשון של הרשות שבסו-בשנים 1951-1954, והשני - משנת 1954 ואילך. חרף העובדה זה של המחבר, הוא סוטה לעתים ומעט לשנים 1957-1958, ואך לשנות השישים, וגם דין בשלוש העליות הנ"ל, במיוחד המורוקאית.

הgal ha-sheni da-ashiyto lemusha mesha 1955
voha namshin ud 1965 bi-yamim meshulat Yisrael,
vomepatzuto ha-tiyya le-habia u-lolim morokaiim mesugot
matsumot shi-tishbo nengav vuyuskon hakhalotot.
lakem, shelohi Yisrael halmo morash vishor la-purim
ha-nigdimim b-morok, "le-murot" k-loshonim, kdi
li-habia yehudim prumiyutim, "povelim
tabu'im". shelchim aleh la-hatconu merash
la-halulot yehudim meshchilim b-morok, ci aleh
la-licu legav, vuel ken la-israrto at ha-motrotot
shel meshulat Yisrael. la-movben apfa mudi'u
ha-chokrim ha-ashkenazim v'anashi ha-zyibor
ha-ashkenazim malinim ul-nahitot v-nutoni ha-ulaya
ha-ach²

ליק מטען את גורא יוסטפל לגבי
הבעורות המחרידה בגוללה יהודית במרוקו
(עמ' 52). אולם מפני שהליק לא עסק
בעליה מרומניה, הוא לא ציטט מי שתיאר
גם את הבעורות של עולמים יהודים מארץ
AIRYOFIT: רומניה. ובכן, שוב לשם איזון, נביה
אננו את הציגוטים האלה, שידיעו היבט
גם לליק, ומופיעים ב"עדין 8" הכלול
ביבילוגרפיה שלן.

אמנון צייר (רווי), שהוביל את המשלוחה הראשונית של עולים מטורקיה לישוב את העיירה ירוחם, כתוב: "כל שבוע היו מגיעות שתי אניות מטורקיה מלאות עולים. בכל אניתה כמה אלף עולים, זקנים עם צעירים ומשפחות שלמות, ווקאים בינויהם היו מעט".

ושם, שנותוני העלייה האשכנזית הם אידיאליים ולכן אין צרים דין מפורט. הנה במאור של החלק השני, מפרט ליטק את הגורמים המורכבים שמקובל לראות בהם את מרכבי הצלחותם של מהגרים להיקלט בארץ העיר, והם שלושה: הנגע בהגירה; התקף השינוי וההשתתפות הנדרשים מהמגורד כדי להתמודג בחברת אזרח העיר; אופיו מסוגרת הקיליתה בהם נקלט המהגר בשלבים הראשונים. הדין בשלושת הגורמים האלה מתמקד במצודים ומדרג על האשכנזים. ביחס למניעי העלייה/הגירה הוא סוקר את מניעי העלייה מתיימן, מרוקו, עיראק ובולגריה בלבד, ואינו מתייחס למניעי העלייה של האשכנזים מחנות הריכוז והעקרורים וכן מרכזיות ופולני.

במשך כל ההיסטוריה של העליות ושל הציונות, העלייה מניעים אידיאולוגיים תפסה מקום מזערי בלבד. המניעים העיקריים והנפוצים הם המונחים הכלכליים והמדיניים, וזה חל במידה שווה על האשכנזים ועל המזרחיים. אףלו העליה החלוצית מפולין לפני מלחמת העולם השנייה הייתה ברובה ממשי מניעים אלה.

ו今 גווניא הורוונטש לשינוי להתקומם

מחלייט ליסק להאר את העניות לבני
העליות המזרחיות בלבד ומהעולה מהעובה
שהליעיות אלה נדרשו להסתגל לדפוסים
זדים לגמורי להם, ואילו העניות האשכנזיות
נדרשו להסתגל לדפוסים קרובים לאלה שלחן
בארכזות מואצן, لكن הקשיים בהם נתקלו
אשכנזים אלה היו פחותים יותר.

למרות של פ' התהומות שקבע לישק
עצמו הוא הוציא את עולי מרוקו מדין
במסגרת העלייה ההמוניית 1948-1954,
בחילוק השני הוא דן בקהילה זו בצוותא
מןפורטו, כאשר הדין מתמקד בעולמי של
שנות השישים!

בדיוון הזה מבחין ליסק, ובצדק, בין שני גלי העליה ממרוקו: בשנים 1948-1954 ובשנים 1954-1961, ככלモר: לפני בבלת מרוקו את עצמאותה ולאחריה. לסק מגלה מומלץ לעין בספרהום של ישראל אופנהיים ולייריה שידי על מנתה החלוץ בולונ.

ג. עמדנו פנים אל פנים מול זרם המוני
ומרכז של חול שחתת מכל קצוץatable
ובעיקר מראות יבשת אירופה, מבין שידי
השואת" (עמ' 126)

לבסוף, בעמ' 26, מספר ד"ר שטרנברג על
מרקמים בהם עולמים בריאים ובעלי אמצאים,
גם מאיוּרָה וגם מאסִיה-אַפְּרִיקָה, שלחו את
קדוביהם החולמים לישראל, ואילו הם עצם
הגנו לארצאות אחרות.

דוגמה שנייה: עבودת הדחק. ליסק, קרביב
אחרים, רואה בעבודת הדחק סוג של עבودה
חסרת כל תועלת כלכלית. "מבחןיה כלכלית
גונדר לא הייתה כל הצדקה לשיטתו זו של
יצירת מקומות תעסוקה מלאכותיים, אך
מבחןיה חברתיות – זו הייתה הדרך היחידה
להימנע מן חזרה אל שיטות השעד הישן,
שהולידה תופעות של עצלות וחתמכות
בעבודה" (עמ' 31).

אחד המקורות של ליטק בחיבור זה היה ספרו של מודכי נמיר, "גלו לפני המערבה". בעמודים 205–228 בספר מובאת בשלהמתה "הצעית תקציב לשנת 1957/58 של משרד העבודה". בעמוד 210 מפרט מודכי נמיר, שר העבודה דאז, את מאות אלפי הדונמים שסוקמו, ייעדו ובכומה שבועעו במסגרות עבודות הדחק. נמיר אף מגדיש במשפטו, שגם אם לא התחווינו מראש לך, עבודות הדחק נלקחה בחשבון התכנון הלאומי הכלכלי, והוא יצרה נכסים בני-קיימא. וכך היה לה ערך כלכלי.

לאחר הוויה כזו, של הסוציאליגום מתעלמים ממנה, הטענה שלא היה ערך כללית לעבודת הדחק, וכי היא בסך הכל מין עבודה שנעשתה כטובה לעולמים המורחין, זה עיוות של העבודות ופגיעה במחקר האובייקטיבי המקורי.

לעומת זה, צודק ליסק בקבעו כי עבדות הדחק הייתה כל כולה אמותלא לתשלומי שכיר מינימליים (עמ' 23). לעומת זאת היה הינה מחייב ממלכתו לניזול כלכלי מחפיר!

החלק השני מתמקד בעולמים המורחחים, והוא נדרש לעולמים האשכנזים רק לצורך השוואת, ולא **בכל** מקרה. לאורך כל החלק השני קיימת הנחה סמויה, לעתים צפיה מה

השואתי שנעשה באוניברסיטה בר-אילן והתפרסם בשנת 1983³, הנתונים הכלליים של העליה מעיראק היו יותר מושפרים מאשר של העליה מרומניה, אולם תוצאות הקטליטה היו שוויזרדי ורומניה הגיעו כמעט באותו זמן מאלה של יוצאי עיראק, והסבירו לכך היה ב嘭ורש מדיניות הקטליטה היישאלית.

אני מנסה על ידי האמור לעיל לטעון שבעליה המוחותית לא הגיעו צבירום עם נתונים תרבותיים-חברתיים נחותים. אולם גם בקרב העליה האשכנזית הגיעו צבירום מלאה. מצד שני, גם אם המאן הכללי נטה מלאה, יותר לטבת רמת העליה האשכנזית, בכל זאת נשאלת השאלה: מדוע עליה המוחותית לא יכולה להגיעים היגאים במדינת ישראל ולסגור פערים עם הציבור בעל הרמה היiorה גבוהה, כפי שקרה לכל גזירה יהודית לאירוע גולת אחותות, כולל של יהודים מזרחיים, אלא להפוך – דווקא הפערים הראשוניים של דור העולים גולים, מתרחבים ווערים גם דורו השני והשלישי?

זהו הטרוגניות האתנית של העליה המוחותית לישראל, זה לא ליסק ולא אף חוקר אשכנזי אחר נtan תשובה המinha את הדעת עד כה. לנו, גם ליסק נוג מהകה זהה מנגנון יתר החוקרים: דבקות בקהליאות שחוקות מחד-גיסא, והועלמות מגורמים מסוימים מאידך-גיסא.

הנה שתי דוגמאות אופייניות:

א. בדבוח על המעברות והיציאה מהן, הוא קובע: "בעל היוכלה והמוטביצה החזקה, וביעיר יוצאי אירופה, נושא אוטון וניסו להשתלב במערכת הכלכלית והחברתית של היישוב הווותיק" (עמ' 76, ההדגשה שלי). זהה הקילישה השחורה, כאלו רובם של יוצאי אירופה הם בעלי מוטביצה ויזומה. אני כופר בקביעה זו, וקבע שמה שהביא את יציאתם המוקדמת של יוצאי אירופה מהמעברות היו הגורמים הבאים:

מוסיפות שקיימת עד היום.
התנהגות אשכנזית זו הייתה מרכיבת משני יסודות בסיסיים ומונחים: הראשון – לחיות בנקליטים המוזהרים וצוץ לבידולם בפריפריה; והשני – יחס התנשאות הנוסף כדי להנתק ולהרבה את הצייר המזרחי.
(עדין, 8, עמ' 115–117, הדרשה של מציגת גם בספר "בבל וכתריאליבקה", עמ' 53, הדרה 20).

גם אליעזר מרכוס כותב על אותה עלייה מומרינה בתחלית שנות החמשים כדברים האלה: "העליה של תחילת שנות החמשים הייתה מהפרקוניציה של רומניה... הדרומנים היו הומווגנים בא-ידייהם. הם לא ידעו לקרוא ולכתוב, לא הבנים ולא הבנות, לא בעברית ולא בלועזית, כי באו מஸ מופרבוניציה... בשתי מלים: הם היו חסרי השכלה כללית, חסרי השכלה חותית – כולם... אבל היה להם בשפה, רושע עליונות, שהרי הם היו 'אירופים' ו'לבנים', לצד 'האסיאטים' הכהים. בעיניהם, שחור פירשו פרימיטיב" (עדין, 8, עמ' 183, הדרשה של, עמ' 43, הדרה 17).

על פי ליסק מסתבר שהדעות הקדומות וקביעות סטריאוטיפים הן תוכנות אמוניות של החברה הישראלית המתהווה, ממנה סבלו העלויות השונות מאירופה ומאסיה-אפריקה. אולם דעתות קדומות וסטריאוטיפים אלה "דבקו בבני עדות המורוח כלם, עד שארץ היכלון נהץ עוד מוחצע הרואה".
lisak הילך בשביבים מפותלים כדי להציג למסגנה הזהה, שעה שאפשר היה להגיע אליה בדרכים יותר קצורות. מודיעו הוא עשה זאת על פי צורת הנינות שלו, אני חשב שהוא יצא להטיל חילק מהאהשה לכישלון "כוו התיו" גם על המוזהרים עצם, שעה שהם למעשה, ואני כאן כל חשיבות לקביעה הקטליטה האשכנזית, ובין כך לעלייתם ארזה היממה לטודזיה לא הבדוחת.

עוצמת הטומגיה המיתורת הזאת בולטת שהקליטים סברו והאמינו בדעות הקדומות המזרחיים מהרגע הראשון שדרכו ורגם על אדמת ישראל, ואני כאן כל חשיבות לקביעה אם אפליה זו הייתה מכוונות והוניה או תמיינה ולא כוונה תחילה. העובדה בקהליטים טבר והאמינו בדעות הקדומות בהשאות ותוצאות הקטליטה של העליות ובסטריאוטיפים שהם יצרה התנהגות מעיראק ורומניה, שהגיעו בעת ובזענה את בראשית שנות החמשים על פי מחקר

³ חבל ליסק לא כלל אותו בבלוגרפיה שלו ולא עשה בו שימוש. תמצית המחקך נכללה בספר "בבל וכתריאליבקה".

עין הקורא סקירת ספרים

מאת דzon הליי

לאמתו של דבר, תולדותיה הן תולדות ההתיישבות הציונית בארץ-ישראל, זו, התיישבות שהקימה את המדינה, ומקיימת אותה.

הענין החל בראשית המאה הנוכחית, בשנת 1903. חלקה אדמה ונהבת וכשה עלי ידי מוסדות ההתיישבות, אוחתו של אפנדי פואד סעד פיאודל נוצרו מבירות, שלשים וחמש איכרים מושבות שונות עלול על רקען, היו אלה יוצאי רומניה, ואשר ארצאות מזרחה אירופה, אנים נחושים, נחרצים בדקותם באדמות אבותיהם. כל המוראים והפגעים שהנחו עליהם כנופיות הרצח והחבלה, שליהי המופת, לא היוו אותם כמלוא נימה מהאייזותם בקרען.

המגעיים הללו החלו בשנת 1933 ונסתיימו בשנת 1938. איך נסתיימו מעשי החבלה והרצח? פנינו פלאיה מנפלואותיה של תקומה הישראלית על אדמות אבותוי, כפי שנראה להלן.

המחבר, ר' יעקב דורון, ראוי שנគדיש לו משפטים אחדים, ליד העירה ג'קס, במרכזו רביע, בני קהילה זו נחשו תמיד לאנשי عمل ותושייה, עסקו בעבודת אדמה, חכו למומינין אוורגים מועלם. הוא עליה בעליית "על כנפי נדרים", התגיים לשבא ועיקר שרתו היה בחטיבת גבעת. עם שחרורו נתגלתה בו נטייה חזקה לעובדה ציבורית ומניגנות נורצת. מילא תפקידים רבים, אך את עיקר פעולותיו, הקדים לגבעת-עדה ששימש בה כראש מועצה מרח' שערכה שנים, ולא ספק שאחד משיאי חייו הוא כתיבת הספר הנהדר הזה זה לפניו. בספר זה הוא מתגלה לא רק כאיש המעשה, אלא גם כאיש הספר.

הוא מתנצל באחד מפרקיו הספר על "גוזש הפרטיטם" בספר, ואני אומר שמניג לו "מי שבירך" כפול ומכופף, דווקא על "גוזש הפרטיטם" הללו. הוא התכוון כמובן לשלוים

שלום בר אש"ר, הספרות הובנית בעפוף אפריקה בין השנים 1700–1948, ירושלים תשנ"ט, 255 ע'.

מסורת גודלה ושכידה ככמה מורגות במאפער וחל לכתיבת ספר היסטורי מעין זה. רבים וטובים יהלו לאנטיקופדייה זו, המaira תקופה של קרוב לארבע מאות שנה בהי הרוח של יהדות צפון אפריקה. מאות אנשי הרוח המאלכים את הספר, הם ודומיהם בכל פזרות ישראל, מהווים מקור חייו וקיומו של עמו בכל פזרותיו. המושג "נצח ישראל" מותבצר בהולם ובם ואישיותם של האנשימים הטהורים והקדושים הללו.

רבים מחכמי צפון אפריקה הציטינו בכתיתת שירה נעלה, ופלאה היא שאן בספר זה התיחסות לשירה גדולה שנוצרה בצפונם אפריקה. רבינו שמעון לביא, איש מרוקו, היה משורר מפורסם. שירו הנשגב, "בר יוחאי", נדפס בכל מחוזות תפליה והכח להיאחזות עצומה ביהרו בברק יהודי תימן. עד היום הזה, יש קהילות השות Shir זה מדי ערבת שבת, ויש רק בימי ספרית העומר. הנימה שלו הגיגית המנוגנית, הש"ץ קרא את גוף הבית, וכל החיבור עונה במקלה: "בר יוחאי ממשחת אשרך שם שנון מחבריך".

כותב שורות אלו ייל שירים שמרקם בצפון אפריקה בתוכו עמוק כתבי ד שhortava מתימן, והכנסי כמה מהם לדיזאן "שירת ישראל בתימן" שהוואציא בשנת תשנ"ח, שלושה שירים מאת ר' שמעון לביא ("שירת ישראל בתימן" ברק ב' עמ' 1060).

יעקב דורון, במעולמים – פרקים בתולדות ובעת עדה, נדפס באמצעות סיבות כישלון כור ההיון, כלומר: כישלון

משרד התרבות והספורט, תשנ"ה, 320 ע'.

ספר היסטורי מортק זה. (קשה להניחו מהיד), יותר לתולדות המושבה גבעת-עדה,

1. השילומים האישיים ששיפקו לחلك מומ אמצעים זמינים (השילומים האישיים הסתכמו בשנים 1954–1962 ב-574 מיליון דולר).

2. השיעו שקיבלו מהמסד הקולט על ידי העדפות במתן שכון שלא על פי תור צודק – זאת אמר בעקיפין שר העבודה מודכי נמי, כאשר צין שהעליה המורחתה הביעה תרעומת על שהשיכון הנבניהם נתנו לעולים שהגיעו יותר מאוחר, בעודם שעלו קודם ממתיינים לתורם. ומוסיף: "...ומה לשיטת שבקורה אלה שהגיעו יותר מאוחר הם יוצאי אירופה (מול פנ' המערה, עמ' 134–135). מוצוט גם בספר ה"ג'ל, עמ' 51).

3. איתה אפליה בתו רשות השיכון פעה גם לגבי העדפה בתעסוקה וגילוי יתר התחשבות בקשר דיו"ר-תעסוקה לגבי אשכנזים. התוצאות כו לא רק לא הייתה לבם המזרחיים, אלא היה גם קיפוח!

ליק התעלם למגרי במיוחד משני הגנים הראשוניים.

ב. ההפרזה במסורתית של החברה המזרחית לעומת ההפרזה בחילוניות של החברה האשכנזית. יוצא מכך אילו האשכנזים יותר מסוגלים להשתנות נדפס בכל מחוזות תפליה והכח להיאחזות ולהשתלב ואילו מזרחים – לחפן. גם זו קלישאה שחוקה. אם האשכנזים מוגלים נוכנות יותר להסתגל ולהשתלב, הרי זה לא בגליל הילינויים אלא בגליל העובה שდפסי החברה בישראל, וכן הם אינם נדרשים להזכיר הרבה. לעומתם, המזרחים נדרשים להזכיר יתור גודלה כדי להסתגל ולהשתלב בדףסום הרים להם, וגם לא כולם נוראים להם טוביים או עדיפים על שליהם.

לסיום, חיבורו של ליק לא חידש דבר מה שהיה ידוע, מלבד הדגשת יתר של סיבות כישלון כור ההיון, כלומר: כישלון הטעמתם של המזרחים בחברה האשכנזית ובתרבותה.

רמ"ח עמודיו זיכרונות אלו של ר' יוסף גאגון, שניהם היו שונים זה מזה תכליות השינוי, אך בשניהם דלקה האש שפחו של אברהם העברי. שניהם היו היהודים עברים מובהקים, וויסבו לדובבות אותן בהרבה חזק ותעצומות. בלשנה שמדובר בעידן ואישת המאה העשרים.

על ציונותם של יהודים סוריה אין צורך להזכיר את הדיון, אך המחבר ר' יוסף קיבל חיוק לציונותו מנשיא סוריה האשם באלימות כלפים. הוא היה צער על ימים אלה. הנשיא שיגור בהם מטב צעפוני מגובה دمشק, והוציאו לאורו, הוא מעשה רב ונשבב. עוד מעמדו, ומילא להם סוד שם בעם ציונים. לעמישה, כל שליטי ערב, קיבלו משלחות מהונאות. זו הדמוקרטי, והוא שיעודם אלו המהונאים לפיהם, הם ציונים עד עז עצומיהם. עם זאת נגנו התעלומות אצילה, ומילא אידיות לפיל כל הילני הנומיסין, האימאמים יהיא ובתים נגה להרים כף ימיון ברכה כלפי נתיניהם, בהשלימו עם העובדה שהללו הנם ציונים לא תקנה. קוטוטוב אצילות מעין זאת לא נמצא באוטו חיל דילאים מדמשק, שאגם לא שרד הרבה זמן ברום מעמדו.

מעגלים, שנתנו, הוצאה אנ"י (איגוד נשים יערות), בעריכת אלישבע גל, עמ' 144.

ספר זה שלפנינו, רב פנים ועתיר תכניות, משתפות בו שלושים ושבע יצירות, לכל הדעות, יצוג מרכז לאלהות האומה. תכנתו – עשרות שירים, וכמה ספרורים, כמו כן – תקצירי חיים לכל אחד מהמשתפות בקובע. קשה לנgeo באיזה פריט מפרייתי הספר מחש לאותה תהיה נשייה: "למה זוקא היא?". הילך אני מציג כאן בית בלבד משירה

ועגנון, שניהם היו שונים זה מזה תכליות השינוי, אך בשניהם דלקה האש שפחו של אברהם העברי. שניהם היו היהודים עברים מובהקים, וויסבו לדובבות אותן בהרבה חזק ותעצומות. בלשנה שמדובר בעידן ואישת המאה העשרים.

אריאלי ועגנון – כמה מפליים גורלות אונשו. עגנון נשת בארכ, כתב וכתב. שמו נפרש על פני כל הארץ, ואילו אריאלי נעלם מכל האופק, מהתהדרה העברית, וחומה שירד לתהום הנשיה, אך כבר נאמר: "אין אבן שאין לה הופכי". היהודי עבר מגמות אמריקה, ד"ר מיכאל אפא, קם וחוק את האבן מעל גנוי אריאלי, ובזאת עשה את אחד החסדים הגדולים שמסוגל לשנות אדם לאדם, ושמונה מאות עמודי עברית צורפה הממוקמים כולם בארון הספרים העברי המתהדרת על כל הדיניות. לאחר תאריך מילואת אמריקה. הוא גם השיא לישות שהקפיד לנתק את מרבית החומר, דבר שאינו נהוג בפרוזה. איסוף החומר, וביקור הווצאו לאורו, הוא מעשה רב ונשבב. עוד מעשה רב נעשה על ידי משה שמי, אשר בשנים-עשר פרקי מבוא, ליבן את דמותו המורכבת של האיש המופלא הזה בראוי יצירויות.

מה בעצם אירע לאיש הזה אריאלי? מה טיב השבר שנשבר בנפשו, התיק אותו מהעשרה החלהcit על אדמות ישראל, ושילוח אותו נד ונכח על פין תבל רبه? והרי מבן השיטין של כתיבתו, משתקף לפני אדים עז וחזק קומתו.

פלשאה היא, והיה לפליה בדמות איש זהה. הוא ניתק ונורק מונאות התהוויה הציונית, אך דבר אחד הוא נוצר עד נשימתו האחורה – את העברית שבנשותו. כדי להבן משחו בכבשונה, יש ליעין בשלושה מאמרי הספר קצרים על ברנו (פרק ב עמ' 129 ועמ' 137) הסלדים אלו מודיעין לבכאי החד שבתמן. הריצה הנורא של ברנו יעוז אותו ונפשיתו, וקבע את גורלו.

יוסף קלש, מדמשק לירושלים, הוצאה עצמית, תש"ס 248 עמ'.

עמדו "ספרחים" החותמים את הספר, אבל בספרחים אלה הם תמצית תולדות ישוב ארץ-ישראל, וקליטת מאות אלפי עולים, בעיטה-עדת למשל, שהחלה בכמה עשרות, היום היא מונה אלפיים, רוגם עולי תימן. הפרק הנפלא ביותר בפרק "ספרחים" הוא "לו" אוירעים". פרק זה תופס ארבעה עמודים, מכלים שונים ורבעה אורודעים, וארכאים וחמשה מהם – תיעודים מופרדים על פיגועי הנקודות, שריפות מטעים בשנת 1933 וסתים בשנת 1938. כבר אמרנו לעיל: לפני פלאיה של תקנות ישראל. ובכן היא נסתימנו פועלות הנקודות? ובכן באחד עשר לחודש השבעה בשנת 1938 בא לגביעת-עדת אחד מראשי ההגנה, הלווא יצחק שדה, נקט צעדים להגנה, ווים אחד לאחר מכן כבר הדיעה התקשות על כל הדיניות. לאחר תאריך זה אין יותר מידע רשמי וחללה החלטתי. דבר זה מזכיר לנו את הפלומו בתפקיד ההגנה עצמה, איזו הגבלה, גיאל אלון ויצחק שדה התנגדו להבלגה וניצחו. וזה זכרם ברוך לעד.

כתב ל"א אריאלי, בעדיכת ד"ר מיכאל ארפף, הוועצת קון ישראלי מץ

בשיתוף הוועצת דבר, תל-אביב – ניו-יורק, כרך א' 592 עמ', כרך ב' 207 עמ'.

משמעות שני צעירים שייצאו לדרך – ציונה, ושם חזרו אל אדם שלישי, אף הוא צערן מאוד, עוזר לעילם ורק בשנים אחורות. והנה חברו זה פרש עליהם את חסותו אהבותו, פתח לפניהם שער הספרות העברית, בפרסמו שתים מיצירותיהם על חשבונו הוא.

שני הצעירים הם ל"א אריאלי ושי עגנון. הפטרין הוא יוסף חיימי ברנו. רק חכם הרזים יודע מהיקן שאב פטרון זה את האצעריט היזמת חיבורו שני בני חסותו,abis לבחו את דרכם של צעירים יהודים דלפוני למדוי, שנשא דלפנותו צץון כבוד גבוה.

הגה נישאר עם שני הצעירים – אריאלי

מוסצת בית-שאן. עסק הרבה בחינוך וביצוע, העברית שבעלטו זורמת בשובה ונוחת, ופה ושם גם משעשעת למד". לא ברורה הזיהה האוטוביוגרפית בין גיבור הספר למחבר, אך היא ישנה בודדות גמורה.

התהבותיות בספר מורות ונחרצות: הבנות מתהבותות במדורן, והוא – ברוחלה; ייבור הספר מתאהב במדלן העטילתי, זו מתהבותת בהעטרות מקצוע.

כל נפשות הספר הן עלי עליית הנעור מצפון-אפריקה, בעיקר ממרוקו, והם מצדם מתחביבים מבטב רבאון בהוויה החדש שוקלו אליה עד כדי טשטוש עברם, ומכו מוחצבים, זה טביי, כיון שנעקרו מוחצבים בטרם התבגרש מודום. סיכום: כתיבה טובה וקנויות.

אך יש לו בעיה עם פרק שלושה-עשר, פרק זה נושא כותרת המźמירה את מולדן העטילנית עם דמותו של בן גוריון. יש כאן מיפורה חסרת ממשמעו, הנגידונה לפוגם. בן גוריון שר צבאות 'ה' וראש ממשלה ישראלי, אך הנכבדים ישאל ובאמם, ואו להרחק ללבוכות זו מקרבתו, ואנא אנא, מהדרה הבאה, (אם תהייה) יבורך המחבר אם יעשה זאת.

ויקטור מועלם דורו, בנתבי החיים, הוזacha עצמיית, 192 ע"מ.

מחבר הספר הוא איש חינוך ותربות שהוחנו נערוי, עוד בימיותו בבל-עיראק. רוב תלמידיו בני ציוניים, אך היו ביניהם גם נוער נוצרי ומוסלמי, והרי לך "אוניברסיטות" במדואח, בשליש הראשון של המאה העשיר. מבין השיטין של הספר מתגלה לנו איש מסור שביתו: כבוד האדם אהבתה הבריות. זהו מוסר חברתי פשוט, יומם, מיניימים שלCDC ושותון בין אדם לאדם, או לפחות לילימת העולות וצמצום השחץ וההantanאות. הערכיהם החינוכיים והתרבותיים העולים מתחן הספר אינם זרים עם מושג "כבוד האדם וחירותו" המתגללים ברוחותינו עד לזר מאפי כל איש ודור נבלה: יפה רונסו // אילנה כהן פנד // ברוריה כהן // מלכה נתנזון // חני סולומון // אלישבע כהן זotta // צילה סולומון // רחל סילוני פרקי ספר זה מארים תקופת הרות גורל בתולדות עמו.

צחיק קין, מבט ראשון על אהבה, הוצאה לאור, תשנ"ח, 191 ע"מ.

המחבר, לצד היותו משורר וסופר, הוא גם איש ציבור פעיל בחיי המעשה, היה ראש

של מיכל אורבן, הפותה את הקבוץ, בית שיר זה מבטא את מהות החיים בעולם הנשלט על ידי המונחים.

עד יום חלף ללא שוב / נגם אם ישוב לא בדע / האם תהה בו רק טוב / או נגמוד בכ"ע ובמקום לנגע בעווד פורטימ הריני להציג את שמותיהן המאיירים של משתתפות: הקובן:

מיכל אורבן // אסתור אייזון // שלוה אIRON // חודה אשודות // וודה בוגן // שוניה גדליה // אדית גואל // אלישבע גל // קלריס דין // חניתה הלוי // שפה ונישטוק אשכלול // קרין חזקה // מכל חפר // בריטט טלמן // אלה טון // אילנה יפה רונסו // אילנה כהן פנד // ברוריה כהן // מלכה נתנזון // חני סולומון // אלישבע כהן זotta // צילה סולומון // רחל סילוני סימוןה עבו פינקלשטיין // דפנה פיק // חייה סמית // אורה שעשהאל // קלריסה פ // שוש פרג // רוני קדם // אילנה קוין וברוק // אורלי קופאן // שרה צילה קוודי // אדילנה קלין // מירה רוז // חודה ריבנין בכרך // זקלין שעשו Gaber.

ואלה הערכים וכותביהם:
מנשה ופל ליהמן ("ה") – מופיע בן סיירה ומגילות שם המלה, לעבותה המקדש בתפקידות יום היכרויות.

שוראל ורוזנсон – בית המקדש ובית הכנסת, עלולות נגשים ביפוי ארכ' ישראלי.
יוסוף תבורי – תפילה הכהן הגדול ביום היכרויות, בפיוט ובתפילה.

טובה בארי – הפייט במחזור התפילה, תפילה ופיוט בבל במאה העשירית ובמאה האחת עשרה.

יהודית דישון – יהודה בן ר' שלמה אלחרדי, והוינו על אמרית הפיוטים שבטה.
אפרים חוץ – תחינות הרשב"ץ (ר' שמעון בן צמח) לימי שני וחמש.
יהודת רצחי – מחזור יהורי תמן לאור הגינוי.

יהודת עצבי – שיiri שבח לר' יוסף ירושלמי יהודה ליב יענונג – שרית שלמה מבורך אפרים חוץ – שמונה פוטו ושות חדשנים לר' מנידל איביזורה.

יוסף טובי – סדרת שיירים לא ידועה לר' שלם שבוי
אהרון מיסקי – שיiri ר' ישראל נגארה מא"שרית ישראל".

מסורת הפייט / עותדים בניםין כד תקופה ואפרים חוץ / הוציאת אוניברסיטה כד- אילן

ספר זה מקבל לספר "פרק שיira" מבחינה זו שני ערכיו הם גם עורך הספר שלפנינו, ובתיקו כמבנה שכלו מוקדש לעיוני עומק בכבשוני השיר והפיוט.

**פרק שיira / מגני השירה והפיוט /
של קהילות ידראל**
**עותדים - יהודית דישון ואפרים חוץ /
הוציאת אוניברסיטה כד- אילן**

במסגרות צורה של סיקור ספרים תמציתין, אין אפשרות להרחיב את הדיבור על אוצר שיירה מפורסם זה, מספיק לנקוב בשמות האוצרים והמגייסים, כדי להבין על איו גברחות יצירה מדובר, ואלה שמות המשוררים ומגישייהם: בנימין בו תקווה – הפיטין שלמה מלגויי ופיוטיו

יהודית דישון – סיפור האישה שלא עמדה במבחן (ספרו מעשים עתיק)
מאיר ולנטשטיין (ז"ל) – על אלמיה אחת מגניות קהיר מאש עתקי – ארבע חידות مثل ר' אברהם בגין עזרא

העברית והארמית במגע בתקופת התנאים:

יוסף אבידור

מבט סוציאלנגייסטי, מאת פרו' יעהק
גולוסקא, הוצאת ספרים "פיפורס",
אוניברסיטת תל אביב, תש"ס, (414)

מעיטים הפרטימ הביבוגרפים הידועים לנו על ידינו היקר: דודו, ר' זדריה גולוסקא, מנהיג דגול של יהודיה תימן, מחבר הספר "למען יהודי תימן", הקים את תנועת "התאחדות התימנים". הוא היה הראשון שהתרמוד במקרא שפה מי שחקל על המפסך, מותאנש עשי. והנה "מען יצא מתוק": משפחחת המתהדר במקרא צמה לתפארת חוקר בתחום הבלתי יהודית היה להתגונת בנה.

פרו' גולוסקא מצין בהקדמה לספרו כי עוד יכול משך את תשומת לבו הפרוש בארכימית של אוקולוס לכתבי הקודש. כאן המהילה סקרנותו לחושות בין טכטטים של לשונות שונות. אחר כך למד מאביו את סודות התفسיר שבתאי (כתר תורה של יהודי תימן), וכבר בילדותו אהב להשווות בין השפות עברית, ארמית וערבית.

אנחנו, קוראי כתוב מעת "אפיקים", קטעים מלעהרך את עמו של החיבור המוהורי זהה, בשדה הכר פופול ונסוכות של השוואת שפות שונות. יצחק גולוסקא עוד מגדי לעשרות, שהוא חוקר בתחום חדש יחסית בבלשנות: סוציאלנגייסטיקה.

בלשונו של גולוסקא עצמו: לינגויסטיקה,

בגימין בר תקופה – נסיעין ואמונה / עשרה ניסיונות שנtenthsה בהם אברום בראוי הפיש. דוד שמחה סגל – התוסה והאמנה – עיון בשתי גאולות לרשב"ג (ר' שלמה ابن גבאי). אלעד הורוביץ – פיטוי של רבנו ابن אבירות / כדרשות על קריית התורה בבית הכנסת. משה חלמייש – על תיקון שובבים (ר"ת הפרשיות ממשות עד משפטים). יוסף טובי – זמרת בית הכנסת / היסוד המוסיקלי כאבן פינה מתפילה לפיווט. אידין טווסי – זמרת הפיות הספרדי בקובץ (הודו).

**משמעות בלב, תל-אביב מודח,
הוועצת בימת קדם לדמסטרות, 1998,
עמ' 181.**

שמעון בלס, סופר פורה מאוד, היה מקודר לקומוניים, אם כי לא קומונייסט ממש, מעלה יתרה בו, שככיבתו אין השתקפות אידיאולוגית, אלא המיציאות ממשות שהיא. אילו חיללה היה כי תחת שם השם האביבית של סטלין, היה משוגר מידי לסייע הנזונות. בספר שלפניו ונשבר אויר המעבות.

השכונה היא שכונת התקווה, שubah בעיה בה בעית התהמודדות עם העיון החדש של מדיניות יהודית עצמאית. משתקף רצון חזק להשתלב בהוויל של המדינה ולא להיטמע ולהימוג במרקם תרבויות מפוקפקת, מושוללת ערכי יסוד מוחצביים אמתיים. זו תכונה כוללת של עליי-בל-עיראק, שהמעו באוצר מושגים אקדמיים מופלים, אלא להיחפש לטטיות התבאלות. בבסם מושכו לאירועים לאירועים המשנבות מאירועה ללא הניתק מוחצבעתם. ■

לעוביה סולמי וריעיתו עליה, תמ"א
שאו ברכה מעומק אל דלא
לנושאי בת-שידר עב"ל רפאל נ"י
ה' יאיר עירני במסור מורת אבותם
ישכון השלום, האחותה והרעות
בمعنى החדש
ויזכו לבנים בני קיימא
مسئولים בתורה ובחכמה
והו הי ברכה ואושר ושםהה למשפה
אפיקים

שדה ההשפעות הבינלאומיות במגעים בין לשונות שמיות, תוך הדגשת הצד המתוולומי, הצבת דרכי חקירה בשדה זה, כולל קרייטוריים לקביעת עצם ההשפעה בתחום הלקסיקלי, המורפולוגימי והמורפולוגיטי. (הקדמה בספר, עמ' יד). לא אני המצטט את המשפט האחרון, ואם אכןם אמינים, האם מוחמים לעין בספר. מה שאני יכול לומר: אשרינו שוכנו וראינו בו עיינו כי מתחוק בני עדתנו יוצאים לא רק עסקנים פוליטיים, לא רק עורך דין ומונחים, אלא חוקרים בשדות תורות בעלי מרכיב אינטלקטואלי חריף, תחומים החשובים ליהודים ח"ן מעתים בלבד. זהה הוכחה שאנו רואים להתמודד במידת היצירה העברית והכללית ומסוגלים לעשות זאת.

אולי מוטב שקטן כמווני בא לשבח מעל דפי "אפיקים" את ההצלחה של הוצאה לאור של מחקר מכובד זה, ולא בלשן. בשלהן כוה היה מיגע אותנו בדקיות מוחקרים וצולל עמנו למצולמות העמוקים של הבלתי, וכיום יודע אם ייינו נחלים ממש.

כדי לסביר את האוזן והעין: הספר מכיל ביבליוגרפיה של מאות פריטים, המשתרעת על פני 25 עמודים, והוא מכילה ספרות בשלוש שפות: עברית, אנגלית ורומנית. בינוינו: מה זה בשביל פרופ' גולוסקא לשולט באופןית וברגוניות, אם הוא יודע לנבור בשפות כמו: ערבית, אוגריתית, פרוסית, שומרונית, אכדית, יוננית, רומיית, ועוד 12 ניבים שונים של ארמיות.

שתי דוגמאות: הקורא נמצא בספר ונזהה של המערב מן האות ש"י" שמאלית לסמ"ה, ברוב המילים, כגון פשע / פשע (צד), אבל שרט ואין סרט. וכן בענין סופיות הריבוי: אין אמרוים חיים: מסתכלין בו ומאמניין, אבל עיינן אמרוים: מוקדעים.

קורא המיעין בספר אינו יכול שלא להחפיע מבהירות הכתיבה, ועשוי להיתפס בקהלות לריאיה שוטפת בחומר המעניין, ולחזרה ולקרוא בספר על תומו. נאחל לפروف' גולוסקא שנים רבות של פוריות במקחורי המבווכים. פה לך! ■

שירת ישראל בתימן צט כרד ג'

מאת דעון הלוי

אביתן חן חזות עני

מרון יוסף משלטא, (שמו מאזכור בסוף השיר).

הערה: לפניו שיר נעורים מובהק, סימיך בו חזקה שב ושוב על תיאור יופיה של "הצבייה" שלו (נכנת ישראל), שיר זה הганלה בכתב ידי ניר, ואינו מצוי באוטם כתבי יד ששרי רבני כלולים בהם במספר רב, כיוון שאותם מעתיקים מעתיקים משפחתיים משלטא, יש לשער שהשיר נשכח ע"י המשורר, אם אמן יש כאן חיללה זיהה מוכנות – הרי זה וועל זועק שמיימה, שכן השיר מצטיין בחוק ותווך בשותי הלשונות, נסוב לך, יש בו כינויים מפתיעים, למשל: בבואה לתאר גבini עיניה של "הצבייה" הוא מגדיו חיטובם "חוֹנוֹנוֹ" ואתה ותוהה? מהין שב נאזר זה, ילוד כפר שב, באחד המחוות הנידחים בתבל, מאין לו המידע על אודות אידיאל הופיע של הגנים היוני, להלן יתמה לקרווא: "וחטמה יתתנען קומה" ואף אני תהיית, וביל משים הגהתי "זאפקה" שהרי הכוונה להרין אף "הצבייה" שירקרוק קומת העכו"ם, אלא שופלה על אימת רגנו, והחוותית את "וחטמה" למקוםו, ביחס שהחוטם מבטא בסודות הקבלה אמצעי התקשרות בין האלאות לעולם העשייה.

נסוף לך, החוטם מופיע בשתי אדרות הזוהר הקדוש, (נsha והאזורנו) באמצעותו שכינה מומחשין בכל אב"ע העולמות (אצלות, בריאה, יצירה, עשייה).

אביתן חן חזות עני / באהרמן זם בונז'ן גאנט
ובו נרכז גושמוני / ואשכליות וכוס יני.

בקצין וקסט בסקפני / צ'בון גיד ראת עני
בממל' אלבדר אנד'א באני / בלילה נאף שהראני

באהרמן תוקה הדר גני / צבי חן ראתה עני
במו נרכז גושמוני / בלילה מפעיצה ירחי.

5 בעית תחתלה זהצה / מלכים נפלו ארכות
ומטרונה משכבה / יפת מראה בchan – חפי.

ויתם זו אלבהא נאזר / ביום אלמשהה אלמשהו
נצח אלפנק נג'ם פיאאלטו / מעא ג'ימן זענאני

וושפה כל חדר האור / ביום זך קראות – נאזר
וקול שופר ירנן קר / במו ענן זישן בר

ולה שעך מאוד שחזור / ציציתה צרוור הפו
ו ורקמה תנצה אור / נגבהה – פתקב יוני. 10

צ'בון פאתנגן אמרד / ושערן פאלזואל אסנה
ונחאגב בט חרוף אליך / מתחפם לט זונאנן,

צבי חן צחרור צחורה / ושורו קלסלי שחזור
גבון לו קו קניין / מחרשב – פטו פינן.

ועיניה בעין יונם / ביפים שללו שניגים
אלפים חם וליגונים / שללתם בל אומי.

תוכן: תיאור נרחב של יופי "הצבייה" (נכנת ישראל) ולצד היופי גם חזוק וגורלה למגר את כוח העכו"ם בעולם.

(3) בארכמן וכי ארכמן דן הוא תנודה ותעדיה וחוזן הבוא, (4) מחייבת – מיולי הלבנה בט"ו לחודש וזה רימוח לתקומת האומה בבא שעטה. (5) בעית תחתלה וכו' בעין הנאה ירום בכבוד שיראל בעילם. (6) מטורינה – מכינוי נכת ישראל. משובצת – מקושטה. (6) כוב ויין – בקבעה של הבביה משושלת דקמת וудנה, כדית הויה, והויה, סמל לעדריות זה, ונשק לך נשלה נכת שיראל לויינה, (ביבות נג, ב) (12) פ"ז יני – וואה מטה. (13) שללו שניים – תקופות ויעדים, אין מכחים יופיה של הצבייה. (14) בל אומי – באפס. ד"ר. (17) וחטמה – ראה פתיה.

www.alephim.com.il

טלפון: 03-5255555 | פקס: 03-5255556 | דוא"ל: alephim@netvision.net.il

כל כל עם ועם ירחה / ביפוי נאזרך ונרבב
עד מזוח צעד מערב / ללא ראשון ולא שני.

ולחיה אור פאור חפה / וחתימה יחתוך קומה
ומלבשיה פלי רקמה / שפטיה בוחוט שני.

ספר סורה יסהר / ואף אז רב בבות ינהר
ושלמת ניקר תונר וממד תק רילני.

שללתי בלי משקל/ בשן צחה כטלי טל
ונצורה במו מגצל / וקדיה כרמוני,

ונצורה במו רמים / ובטענה בערים חפים
ושאות ידקה לשוח גנים / ונוח לה פקנמוני.

וואר פנים ברק חרוץ / עד בית הארי יאוז
תבשח, כי נביא-אל-או, / קטו בד רוד צען.

רהתני ביחסה / ותוני זו באניה
ובביס הס טמייה / מיטעה עסיס יין.

זה היא נשכה נראית / חשוקה באשר נפלית
למלחה קראות נתלית / לא צורי ורבוני.

צבנת חן יפת עין / אשור חפה בטוב יין
בארכך תאמרי אין / וציוו עיר תשכני.

צבי הון וקרבן / ורב נעם עצום האן
באי נוף שיש הנען / ואן תשכן גאי מרבץ.

הישתני בארו תרה / הייש ראיון בבה סנה
חלום תפנוא ואל פרירא / קדו אוותי וועייני.

בק בינה ושכליות / ועוד פעל לתחכיות
בשבלה עלות שתאב / מרחך שם ורב מרבץ.

מקומי לו תחום גבול / וגביה מאיד תלול
ולא אופע דבר נקל / אבל שלום בחרוני.

וליל מסורת תחיה לי / ושבעים עם עטמיה
ואם מי מהם ימורי/ חיית יכת לא ישני.

גמייע אهل אלמלא מסלב / בחתון באחון מעגב
לאחל אלשרק נאלמג'ור / פלא לת גד ולא תאי.

גבדרון סאמון נינר / אאנפן צארמן יקמר
ונבדלה גאליה פוחר / וטיג'ון טעם ויתחאנר.

ענאהקה שאמכן מחולי / מן אלפי אלטקי אלעלאי
ומנעקה עסל חאלי / וטידיאנא בראגאי.

ונור אולגה יתלמח / אלא בית אלasad רמווע
פאבשאר נאלנגי טרבח / ותגשי אלזורה וחודאי.

בנטן מונצ'ה בדיה / אונא תהורא מן אלחלילה
אליהא אלנטצ'ה מניא / אלאקי מלך ורבוני.

צבי אלחץ נאלרבאן / קיז אלחסני עזים אלשאן
מנין אצלך מן אלבלדן / אונן אלסקו נאלאוטאני.

פהימן אנט ומעוקלי / פאנת TABLE' עלא אצלי
ונענד אלסנבלא וועלוי / חללי נס וקידאי.

מעי רתבה והי מהדי / וסבעין אמתון ענדוי
מן מונחן בכל קצדי / וגוא אלחד לא יתאי.

(25) עדרת חטים (קשות שי השים ז). (26) ישות – המיה, נגר מהבטי, "בן שעשים לשוט, (אבות ח.).
(34) באוצר וכו' – בראץ גלות, ובבל עיר שטנוו, כאלו באשר לך נציין. (40) כישבולת – ציוו נהא של שיבולת דן או דוזה המתנשאת מעלה אל מרהב
העלם, לרוח חיים, (41) מקומי לו וכוי נשמת האומה אמרת: "מקומי מוגדר בתחוומי, ותולל במועלוי, העליה – אלו קשה. (42) דבר נקל – נקלת.

בן עזאי ובן יותם / ואיש ריקון אשר נחתם
בתבנורה גורףם / מסני אופוני

תפואם מא נקול ואסמע / ולא תהוגס אלא מוץ'ע
פַּתְּהַקָּא תֵּם תִּתְרֹצְעַ / וכן תחריר אנסאני,

תפוא ושם בומה נאמר / ואל תשטע לכל עבר
וַיַּגְּרַר מִתְּהַלֵּלה / היה אפוא נאנש בעלה.

לְגַחְפַּץ בְּמִמְשָׁלֶתִי / אוֹרֵךְ נָמְתָּנָה אֲתִי
ונח אָבִי תִּתְהַנֵּי / וּתְרוּחָה מְפִרִי אָגָן.

אָוּל עַנְד אַלְפְּכָר גָּמְלה / וּפָר מַן אַלְמָת אַלְגָּלָה
וַתַּנְחַל מַנְדֵּז אַלְשָׁכָלָה / וַתַּכְסֵב עַלְם דָּוָתָנָי,

תְּפַעַק סְפָעַגָּאות / בָּרָח מַאֲפָל נְקָלוֹת
וַתַּרְחַק מַפְעַק שְׁפָלוֹת / וַתַּחַל בֵּין וּתְחִנָּן.

דִּידְתִּי וּרְעִוִּיתִי / אֲהַבְתִּיךְ מִימֵי דָעַתִּי
בָּמוֹ שָׂדֵי וְתוֹךְ בִּיטִּיתִי / וּמְקוֹרְךָ יָדָה עַנְיִן.

אַלְאָא יָא רְבָת אַלְבְּלִיל / דִּיז אַלְאַשְׁעָר וְדִיז אַלְמָתְקָל
סְפָד כָּל אַלְמָלָא אַגְּלָל / אַלְיךָ אַלְלָל וְסְלָטָנָי,

חַלְאָה חַי בְּבָתִי רְבִיזָות / וְבָבָרְחָה וְבָבָרְעָה
סָמֵל לְךָ יְבָדָן גָּעָלִים / וְלֹא אָדָר לִמְשָׁלִים

אָדוֹן עַוְלָם זָאוּן בְּלָהָק / בְּנוֹס עַמְּפָק לְתוֹךְ בִּינָה
וְהַשְּׁרָה שָׁם שְׁבָנָהָק / וּבְשִׁׁיעָה הַשְׁבָנָה.

מְרַד אַלְמָא סְלָב בְּטָא / תְּרַד אָתְנָא עַשְּׁר סְבָעָא
מְאָאוּעָדְתָנָא שְׁרוֹטָא / וּשְׁרַטְךָ קִים לָא יְפִנִּי

מְנַתְּבָה נְהָרוֹת עַל קוּ / נְתֻובָה נָעַם בַּיְגָב מְטִיאוֹ
בְּעַזְעַק אָשָׁר יוֹעֵד / דְּבָרָךְ לֹא יְהָא נְכָחָה.

דָּבָר יוֹסֵף וְצַפְצָפוֹ / שְׁפָעַ גָּמָם חָלָם צָפָה
וְדָעַ אָוֹתִי אַנְהָנוּ פָה / נְפִצְים – קְרָהָה צָפָה.

הַלְאָ מִשְׁלִים חִזּוֹת עַתִּים / וּוֹפְקִים גִּוְתִּים מִתִּים
תְּמַן לִטוֹב חִזּוֹן יְשִׁיעִי / הַשִּׁיבָנִי לְמַעוֹן.

(45) בין עזאי וכבי טערה נבנ' נסמת שרול' למאר: ציק בן עזאי, מכוחו כאחיו מל' יהודה הדושע, בן יהודא הצדיק, – מקומות אותו מועד שני.
(50) וחק אבוי – פנית העביה לפני הקב"ה, ולהלן תשובה: "ידית'ת" וכו'.
(53) מִקֵּי – מא עדמי על דעתך.

פרק ח'ים, מאבקם – אבק ומואב הועצת "עללה בתמור" תש"ס 221 עמ'

איש תרבות ולא איש מרפאים. מאזו הואעשה גדיות ונוצרות בתחום החינוך והתרבות; הוא האציגין בנטיה אצילה לسعد ולדוחוף קדימה כל הנוקק לו, ולגדול הממנה לו לא נמצא מי שיפעל מען אחרים.
את ספריו זה, הוא מאדריך "ב'כ'ר" ספרוי, לאו דווקא, שכן הוא פרטם אמרם רחבי יי'עה, שאומדנות ומשקלם הוא משקל ספר, לא רק מבחינת האיכויות, אלא גם מבחינת הנסיבות. רצון הליי עד מגע קרוב והשת්טחות עם שוויי ארץ ורביה מדינה.
וונגה קרב ובא, אחד מקטטיי היי המשמעותיים: שלו שולב בראשית המועוודים לכונסת השαιיה, במקום ודאי, אלא שכן נקבעה תנווכת היי ע"י משה שרת זיל, הוא הזמני גאותו אליו, והפער בו כי יוותר על מקומו לטובות רחל צברי, הנימוק "עדיך צעריך מד". בקטיעה זו הפסידה מפא"י אחד הגנאים הגודלים שהכנסת, והוא עצמה הייתה עניה בשכבותם; הוא יותר, כי היה השתלב במוסדות שלטונו של אותם ימים, על שחתימת גילין אפיקים קיט-קכ הגעת לדינו ספר זה של שעמון אביזור שבו הוא רונף תלילות חי חלדו, למין לדודתו בענין ברות תימן, בה החל ליטוסק בעתקות מכתבי יד כתוב בי. להלא מהה – העליה אצחה, והיקלעות להויה שנונה תכלית השינוי מאורה היות ילות בימין, הוא אלה אראה בילד חכם, שוחר דעת תורה ותועדה, וגם כאן נשחר בתשוקה למלמדיה בתחוםם שחומרן והחיה נרמן. שמעון השיג הישים בלימודי, השתלב במוסדות שלטונו של אותם ימים,

- פלאים ליליל זה / היר כונכיו אורים
90 רותקים בבלבך / אלי טופען צורם.
- כפיית נדוח שמי / בכבדה, וכל תקנה
רונית אליל כתני / למסכי ישימות.
- ועםם בגוף עז / אני כל חציתיהם
זאב בו ייליל מיר / פאייש נוד בלב החה.
- 95 וחתמי לאב עת הוא / מיליל "הלו אנו"
לאו דן, פכו בן גם / עלבטים נסיטינו".
- שינויים באם נחל / זבר מה תלויא לאב
גוי יירוש נשוי / וחושך היה נקעך
- מפאר את יפי סוסו
- ולשם גבר גבור / והעוף בכנפיו
100 במירב נאות חייה / בלילה אמר איתן.
- ינוק בעת אורזה / וויסוג במקוקים
פְּלָלָעַ רָרוֹעַ – שָׁרַעַ נִידְמָרְוָם צָוקִים.
- חולקל עדי החקל / תבשו עלי מותני
כג'ו ר' במת גשם / ויבק עוז קתניין.
- 105 בחתמת ניביך סער / פאלו צהילו
תורה חמת אשו / בהרנו תואשנו.
- ממקד מזוויתו / קשותה אליל תקלות
חויל אלך אל על / בקרע גרי סליות.
- יזה רוכבו היל / מאן באפפו
110 יסחדר נבנחת סאת / גול גוע עבי גופו.
- מיהר סר, עיין קליטה / בחות אל צרו נקייה.
115 נייפה סיבב ראשו / ושלעל גומחוקם.
- זאב הוא בנתוריו / ושלעל גומחוקו
צבי הוא בנתוריו / נזון גורם שקיין.
- 120 עצם ג – באם פרואה / אהובי בפסוקם
ונבו יקסם מ / בלוי ימי ויתעטם.
- (90) בתבליך – הם ילי הלה.
(91) כבשה – של ארגז מליקות עז שוניים.
(92) נגנו עיר – כשל חמוץ. הגיא המבידי עוויוץ.
(93) הנבנית המקיפים אותו ודיםם שלעת הבמה.
(95) וחתמי – השיחה עם האבא מסמלת בידות
מוחלטת בלילה המדורי.
(100) בבלדי – אוכז וויל.
- (105) בחתמתה – בשושני דרכ, הסוט מוצא דרכו.
(110) בחתמת סות – הנחמהות אורתה בעת הדירה.
(116) זוג ובוי – זוב הרבה מסמכת את שת הסוט
משגב לטוגלה טוביה.

- 65 קשותה עדי מון / שהוחות פעוי פחים
עתויות בסנסני / פרומים באנתנותם.
- כלילי שער ראשה / ירומון בגבהות נס
קצלים יי' גתולו / מעצב ומתקופס.
- ומתנו דקיק הקף / פאמיד בפטולו
70 זהה שוק – קנה גומה / משקה בקבולו
- ויספה יצעה מורה / בפתחים במעצה
ונום עד חזריו יומה / ללא שיג והשאה.
- ויתן בצענתך ד / ללא מסעיף פילוט
קיזו מוקם או / קנוון בעץ התות.
- 75 מאירת אפל היליל / בוגחה כמו הריא
במפשן נורו ליל / פקיד ומתקנה.
- הלווא זאת אשר ירנה / חלום ביה ויתמןך
געטפה עטיף הדר / ואס רק נתנה בד.
- 80 אין אין לבבי סר / אהוב לב לא הרף
ברב ריב עידוי / בנדר – ענייני
עדות שאה נחיה היא / אצתה קבלה לי
עובד לתהיר הלילה, אויל המעולה בשירת ער
- ולילה גנלי ס' / מקרפר בפרוגדי
סביבי בבל סוג של / נכאים לבגדיו.
- 85 אנדרא לילוי: איז'ק / ימדד עוז עותן
המתקה תנעווה / לאחר ליל חותן.
- הלווא לילו והו ליל / עדי און תארך – החגנ
בשחור און שחור / לו' הא בעין פשל.
- 72 הרasha – שינוי כאות נשפה, בת חורו, ביל
לקבל דשות מי שהווא.
(77) הלווא זאת וכו' – תיאור זה של דמות עוניה
תואם את הדמות המשית הナルמת אצל הבדוי
הקדום.
- 81 ברביך ריב וכו' – מערדים על אהבתיכי לך, אבל
להכני שאמי מולד מஹואם שעורבים את הגבוי,
כונתו כאן בונות טומם, שכן לעיל הוא החרבב
לפניה על תעלוויו עם סתם נשים.
- 83 ליליה וכו' – משבי הוות היללה במדבר, ודומים
לכל ים. לבגדיו – לבוגדים הגלוים בלילה
ההבדוי.
- (85) יקוך – הללה מתארך. מעין משל – הללה מה
עמוק ומתחשך, שהשורה נראית לא מייצאת.
בצאת תוקפוי קוך / מעריך פור זה.
- חווד לדבר בעוניות
למי שובר הבכיר / לנושו אותי עם אט
40 ושבי וחרויין / צורו מושחר גנט.
במתק נגנת צוֹר / פרחים צחוריים – זה
קוק ניזוחוי / מצלחה ביל פה.
לאט אפקמה מה לך / בחרון שעוזה רוזן.
אם חשק בפרוזי / עשי עם מעט עדן.
45 בלא דין אגבנק / גור הוא אלי מזוי
ולל דין איש יגור / אקלט להתין.
באים שאטחה נפשך / בבר מה במעללי
עמוי מיטטה סדקה / וסתה מעוי שלוי.
ואם זולגה עזקה / ברי זה להכוני
50 בחץ למולש לב / מכון כלתיין.
צוחה חיה גוּטָן / קבש ולא נושא
אסובב אורה ביה / עזען ולא נגר.
בצאתו והוא אפני / פמתק ביליכנו
בשולין פום סותה / מנפף ליכחנו
55 חמק נעם נבאת / מאהיל אלי מפרק
ישמען עטור תלים / סג'ור חול מזוק רה.
ענפתינו – פאר וראשה / לעברי והיא פונת
במנתה אליך / וסוקה יונקתה.
ענגגה צחורה / לא קפלני עניות
60 חותה מזקה / בביוק פו נעים יטיפות.
בעומת פעמת בי / ותאכ' בונג'ה קל
במפט חנית בר / ועינט אאות עיל.
(39) לוי – חומר להשתעת עם עוניות.
(43) פטימה – היא עוניה. דינן – לשון תמונה
ונימות.
(47) שאטח – בעללה.
(48) פעדי – מתיירות מעילו.
(49) וגם זונה וכו' – אם את במתה, הי' זה להכאיini
ולחרקינן, מושך – וgeshi הלב.
(48) פום סותה – הבד על כסות השינה.
(56) חלום – נגעת.
(61) בעמאות וויל – הייתה מתעמתת אותו במראות
של חיל בר עם חמימות לודותית.
צואר פעין צאאר / ראמ צח לא מרבץ
בעת תוקפוי קוך / מעריך פור זה.

"אגדות אחים"

להפצת גנזי מוה"ר יחיא בכיה"ר
ח'יא
עומיסי יב"ע מרביבנה ראש
ומבכה מרה עם משפחות
עיפויodem – ביסיס את האבידה
הגדולה.
בן אחינו ובן אחינו
מו"ר י"ז"ב שלום עמידה ז"ל
נון ננד לדורשי עליון;
נון למה"ר יחיא י"ר חייא בסיס זכר
וננד למה"ר י"ר חייא ב"ר סאלם עומיסי [מאין]
צדיקים לרבה
צ"ו, מה יפה היליכותך, מה עמו אמרותיך,
שבובן על עיש דווי אל פסק גוסדא מאפנ
מלתק'ת ייסורא אהבה שאן בחם בטול תורה
ותפיליה
נסעת והסיעך למלוכדים, להרבע תורה
רבבים.
קיים בן מק"ש, שכבן המשמר עלין,
והקיצות הוא תשיחך.
השבת נשמרת בקדושה טורה, יום הראשון, ה'
אדר ב' ה'ת"ס
יהי זכרך ברוך וגשם צורחה בחרוץ
חו"ם אמרן.
בעיר רב ונכבר מ"ר
הר' עורי בסיס ואחותיו – שלמה
עמיהו ואחיו
ומশפחותיהם יבלח"א

מפרקט בדור מימי / קפאה ורב נוקה
ברוך וקץ עלוות / אלילית צפאה.

145 וממש לזרakan / ותנו תנונתו
ימיטח חמי של / וחוץ מאורתה.

ונח כל פפר מימה / עד פפר ועד מבצר
לבד מודלי איתון / בנויים בסלעי הר.

150 כאילו בראש הר זה / נחים מרססים
דמי הוא ישיש אדם / מיטף בוט פסיפס.

כאילו קרייט רה זה / מגבג שב שיט
בדוחקה לאשה שם / סביבות פלחה מתקף.

ראזה זה פפר קרים / עטוף בתפרחות
בקגוג דרומי זו / בערנו קרותה.

155 ושם צפרי הגיא / טוניות שתי אלים
ביני דורי עתק / מוקח בפלפלים.

הדק בלב הנגיא / משקע בבור עופר
באי-שם קשות הנגיא / קלקל בלצלל בר.

143 מישרט – המטר מישרט במסבי מיימי כען
כתיבה בנהו הארי.

149 מאלו – מיאור ההר שחגיגוי המושגים בגשם,
ותענינים העוטפים אותה, דומים לישש עטוף
אדמת פיסים. ■

בעשת כל מני / כהו תואמה ליהוק
באנן מדוק שר / לבלה – דוחה ושותוק.

120 משלחת אdom-כפר / גלבנות יון משב
מגש אחים מקר'.

בפתח לעיניין / עצרת צבאות חן
עורכות סיבן גלעד / בסות ר' ומתרון.

סידרנן פען חרן / מעצב במערכתו
בתוכשו ממסד עם / קרווני ותשפתה.

125 רצפנות והאגנים / קדומים ואחרונים.
כל סג' ומיין יחו / דוללים וקטנים.

סוער סער בעיות / שרירים וקובומים
בנהן ולא ייחץ / בששו בעקבותיהם.

זה הוא צל האש / כבר הוא בכרתו
עוגניים צל גשייל / דבר כל מוכנות.

ג'לון – וועפען / מרגע לרגע
בעת פל ראות עין / לזרום ותחפיקון.

זה הוא סוט רכבי הא / ברסן ומוגזג
מחקה למול עני / ביל' סור למצעה.

מתאר סופת רעים וגשמי
135 יידי ראה ננה / נויהה בהבוגרים
באכבות שחור עביס / טבבים נונקרים.

מחבקב ומתרומם / ממחרו ביד ניר
לוניכז בזק שען / פטייל לאט ניר.

ושם בין גנות צ'ארז / ופעד'ב בבחירותא
140 ישווים וכלה צופים / בוה בר ענייטה.

בבר קפינה ישך / וויפין במנזרו
והשלימ בבר פטא/or / מרכז ברכותוי.

117 בעשת – שריין מותנו של הסוס כה קושחין,
שבונגעט זוממים מה لأنן מזון תושוקה בשם
כללה.

121 בפתח וכו' – אבל מסעו בדה, נקלע להילולה
פרוייה.

131 ולין – בית זה. וזה של אחריו הוא חור
קלילום סוט.

135 יידי וכו' مكان ודע סוף השיד באים תיאורי
נשמי.

139 צ'ארז ותעדיב – שמות מקומות.
140 עניתה – ענית גשמי.

141 קטנה וטהר – שמות הרימ.

אורה טרי

הר'ין

הר'ין – הוא ריח בית אבא ואמא

הר'ין – הוא ערבית שבת ליד הנרות הדולקים

הר'ין – הוא יום כפור לפניו ההליכה לבית הקנסת

הר'ין – הוא ריחה של אף בשתבה בלילה שבת

ליד השלחן חערוך ומתחפה לאבא שיזוז מבית הקנסת

הר'ין – הוא ריח בית הפלגה ביום כלולותה

הר'ין – הוא ריח בית הוילדה

הר'ין – הוא הרשות והבית, האהבה ומהם.

אינדרת קטנה

מאת סאלם, בנו של שוכר חיל החשוי

מאת ד"ר יהודה עמי

אצל אביו של הכותב, שוכר חיל החשוי, מצינו נוגה לחותם באירועו החותמי המודגש מטעם נעל ווומות מלכוטית, כונן: "מאורי שוכר חיל (או יהודה בן שלום) י"ה ותמל' [ירום כהן ווינשא מלכוטו לעד]"⁴. נראה שהבן אחו בדרכ אביו, ומבחן זה התפוץ לא נפל רחוק מהעץ. להלן נוסחת האיגרת:

במלואה:
שםה"ה [שלום שלום מאדון השלום] למלול האחים הנחמים מזוחב ומופט טוביים טובים גוח"ס [בגוי גוח"ס] גומלי חסדים בני גומלי חסדים[...] הלא אם ק"ק כהיל[Kדוש]
יוז"י [יהודי] בני טيبة והם סעד' חסן יצ"ז ישמרונו צورو וויצרו וא"ח [ואהחרון חביב]
سعد' חסן דאו ובנו וצנעה יעקוב וא"ח סאלם[Sאלם סעד' וא"ח סאלם]
יסוף אלוני וא"ח חייא יעקוב וא"ח [בן?] מ"ז [מורו וובבי] סלימאן אלחלא[Cלכל]
אעבאבנא [דיינן] מדולם ווד קטעם כולם תברכו ברכה צפונה מאל שוכן מעונה אכ"ז
[אם כן יחי רצון].

פקד צער תעדריף פ"י אלכ'ריף מעא סלימאן חנס ולם זא מנכם נאיבי מעא אלבלבול אל"ז וקע ענדכם, פטור יא אסידי כטו[Nסבי] חייא אלא[Sעאדאתכם] וכבר נשלח [אליכם] מכתב בסתו עס סלימן נשן ולא הגיע מכם דבר עם הциיפור⁵ מהגעשה אצלכם, וראנו נא רובתו בטובכם את כבוד החותמי ייחיא' שתשיגו עליינו בעין החמלה והחנינה, היה' ואגא פ' כהנת' י"ת מן עייני [חוואיל ואני סובל] בחכמתו [בגמירות] האל מעוניini].

ושכרם כפול מן השמים. המקב"ה "[המקום ברוך הוא] יתملא עליכם, ויקיים ופתח לכם שעריו פרנסת וככללה, ויקיים עלייכם מוק"ש [מרקא שכחוב] "וחותירך ה' לטובה בפרי בטנך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך"⁶ לטובה. ושלום דש"ז [דורש רובי סאלם 'ב' [בן] כה"ר [כבוד הרוב] שוכר בחיל יצ"ז] ישמרונו צورو וויצרו?⁷

⁵ היהו במחירות.

⁶ רבנן כב, יא. המילה שלאחר מכך "לטובה" אינה מן הפטוק.

⁷ בסוף אמרה מלה בערבית שלא עליה בירא לענוה.

יעון ראשוני, ככל שעלה בפי, יד כהה, להבין ולהרגום. לעיונים של חוקרים יובא כאן גם תצלום האיגרת, שמא יכול לדלות ממנה יותר ממה שעלה בידי להבן.

האיגרת ממעונת יהודיה הקבר בני טיבה, הנמצאה במרוקק 25–25 ק"מ מצען⁸. שני שלישים ממנה מוקדשים לרשות הנמענים ולבדוי רבתי, ורק בתרום מבצע הכותב את משאלתו בשלוון כלילו וחותמו. הוא מתلون באוניהם כי לאזכה לקבל מעם מענה על מכתבו הקודם, ושוטה בקשתו בפנים שותשיגו עליו בעין החמל והחנינה⁹, הויאל והוא סובל מעוניini.

כיוון שהאיגרת נועדה לשימוש פנימי בין יהודי תימן, היא כתובה בשוון מוערטה, בעודים בין בתרי ספרדים, כדרכם של מכתבים ומסמכים, דפים יתומים ואף שערות שנשרו תימן במשאמם ומתنمם זה עם זה בכתב ובעל-פה. למורות ממדיה הקטניות, היא משופעת בשמות נשים, דברי שבב וחורתה ברכות לנמניעים. גם מקומות של ראשי התיבות והקיצורים לא נפקד ממן, ואולם השתדלתי לפענו כמייבש דיינית.

עוד יש להעיר כי הכותב מסמיך להחתימתו כינויים שיש בהם סתירה מייניה ובויה: "חצ'" מ"ז [הצעריר מורי וובי]¹⁰. אם העפונוח נכון, הרי שיש לנו שימוש בכינוי הקטנה ("הצעריר") ובתואר חשובות ("מורו וובי") בחיעלים אחד. תמייה היא שהכותב מכנה את עצמו "מורו וובי", והרי מן המפורטים שרבני תימן, גם הגדלים והמובאים, נמנעו מכל תמיון או תואר של עמוד וחישוב, ועל פי רוב תחתמו בכינוי "הצעריר" סימנו ר' דפסח וטיטי". רק

קוות המשיחיות בתימן היו לפוך נבדך בדברי ימיה של גולת תימן, החל במשיח השקר שהופיע בימי הרמב"ם (בماה הא"ב והיה לעילת "אגירת הרמב"ם" שנשלחה לתימן, וככל במשיח השקר האחרון, יוסף عبدالלה, שהופיע בתימן בסוף המאה ה"ט). בין המפורסמים שבהם שם שני 'שוכר חיל' שהופיעו בתימן במהלך השנה השנייה של המאה ה"ט: – שוכר חיל הראשון, איש עניא, שחיוו נסתיימו בעריפת ראש; ושורר חיל השני, איש תנעם, שהופיע מיד אחריו, וכי מכתבו הקודם, ושוטה בקשתו בפנים שותשיגו עליו בעין החמל והחנינה¹¹.

האיגרת המסתורמת כאן נתגללה לידי באקרה. מצאהה גנזה באחד הספרים מתימן, כדרכם של תימנים לגנו עליים בודדים בין בתרי ספרדים, כדוגמת מכתבים ומסמכים, דפים יתומים ואף שערות שנשרו או נטלשו מפות זקנם. האיגרת קתנטנה, כipsis ד', ועל פי חתימתה, "מי' אלם בז כה"ר שוכר חיל", נראה שהיא שייכת לסאלם, בנו של משה השקר שוכר חיל השני, שכן מקורו אחר ידוע לנו שלאלוותו שוכר חיל הוא שמי בנים – סאלם ומוחם¹².

למייבת הבנתין, אין באיגרת דבר המרמז על ענייני משיחיות, וכל חשיבותה בזהות כתובה. החשבתי כי מן ראוי להביאה לידיית החוקרים, שהוא מיצאו בה פיסחת מידע העשי לעניין אותו. הנה מפרשמה כא, כמביא לבית הדפוס, ואין לי שום יומרה להבינה כבדיע או להניריה עד מיריא, הויאל ואניא ממהות מחקרי. מה שכתבתי כאן אינו אלא בדור

¹ על שני המשיחים שוכר חיל, ראה א' עיר, 'שוכר חיל' (שמי שמי שוכר בתמונה), בתוכו: שבות תימן, בירכת 'שיעיו או צוקה, תל-אביב תש"ה, לכ. אוון על כהן וקהילתו היהודית, ורא בספר "דורך לא סללה" (ספר עמידה-בנ-שלום), נוניה תש"ס, עמ' 18–13. ראה לדומה במאמרו תינ'ל של א' עיר, עמ' 138, 142.

² ראה בספר תינ'ל של ב' עראקי-קלומון, עמ' 105.

לשון הזהב של "הנשֶר הגדול"

ד"ר אורן מלמד*

בנותיו... וכל ישראל עמו, ויעלו אותו עמוק עכו.

ביטוי זה – "לשון הזהב¹ – משמש בביטויו של הנשֶר הגדול² – המשמש במושגיות מושאלת בספרות ימי הביניים לציין "לשון נאה, לשון שאין בה כל פגם" (מילון אבן-שושן). היצירוף "לשון הזהב של הרמב"ם" מצוי הרבה כביטוי שבח וקליסון אצל הפוסקים, ראשונים ואחרונים, כדי לציין את פסיקותיו ההלכתיות, הקצובות והnormיות של הרמב"ם, המונשות בתכלית הדיקוק בחיבוריו השוניים ובמיוחד בחיבורו המadol "משנה-תורה".

כפוסק, כפילוסוף וכרופא. אבל מן הראוי עוד להזכיר שתורגמו הערבי של הכינוי "הנשֶר הגדול"³ כינוי לרבנן⁴, מתגלה בתימן לפחות מהמחצית הראשונה של מאהה הט"ז, בפירוש "מדרש החפץ" של הרץ"ה [הרב זכריה הרופא הוא ר' חייא בן סלמאן אלטביב]⁵ להפטירות, בהפרט השבת החולפת, "בעהלתן" [מהדורות י"ל נחום, ע' קכ"ג]:

המקור העברי

וישב המלך הדובר כי – זה שרו שלعالומים [על] מא קל אלנסור אלכבריו ואלהלם אלכבריו, עלייה אלף לאם, רב' הרמב"ם וליה[⁶]: 'הדברים שמודיעין הוודך של מודיעין לו, ומיד יחקק לבו פתרון המשיל'.

תרגומו העברי

וישב המלך הדובר כי – זה שרו שלعالומים [על] פי מה אמר הנשֶר הגדול הלבנון ויקח את צמרת הארץ: את ראש ינקיותיו כתף, ויביאו אל-שלום, וביניהם רוכלים اسمו: ויקח מזרע הארץ, וויתנה בשדה צער, קח על מים ובים, צפחה اسمו: וויתנה לגפן Sorothat קומה לפונות דלתיותן המשיל' [חלוכת יסדי תורה, פ' ח'א].

ג.

אף הכנוי המופיע בראש הכותורת – "לשון הזהב" – שואב הוא מן המקרא ומוקדו בספר יהושע בפרק ע"ק ומעשו שמעל ב"חדר העי". הביטוי מופיע שם פעמיים במשמעות הפשטנית, כלומר, "חתיות זהב בוצרת לשון צרה וארכוכ" (מלון כניין), "לחבידיל מגוש עגול (יכיר)" (AMILAN ABEN-
SHOSHEN). ושם נאמר [זההש ז א,כד]:

וארא בשלל אדרת שנור אווח טובה ומאתים שקלים כסף ולשון זהב אחד חמישים שקלים משקלו ואחמדס ואקחמס... ויקח יהושע את ענן בן-זרה ואת הכסף ואת האדרת ואת לשון הזהב ואת בניו ואת

שני כינויים משובצים בគותרת ההרצאה ושנים טעונים בוואר. אשר לכינוי האחרון – "הנשֶר הגדול" – הרי שככלנו יודעים שאין הכוונה אלא לענק היהדות והאנושות, אשר חי במאה השטים-עשרה, ושאות מימי אנו שווים עד היום. הוא הפהה בחיבוריו את הייש אוניברסיאל מחד, ועוד יותר את הדעת היהודית בתחום הולכה וההגות, מאידן. כוונתינו כמובן מרבדם משה בירבי קיומון הדין הספרדי, ליד קודובה. כינוי זה – "הנשֶר המadol" – לquo ישירות מלשון המקרא, מבאות חזקאל (פרק י א-ח), ושם אנו קוראים:

"ויהי דבר ה' אליל אמר: בן-אדם חד חידה ומשול משל אל בית-ישראל: ואמרת כה אמר ה' אל-הנשֶר הגדול, מדול הכנפים, ארך האבר, מלן הנוץ, אשר לו הרכמה, בא אל הלבנון ויקח את צמרת הארץ: את ראש ינקיותיו כתף, ויביאו אל-שלום, וביניהם רוכלים اسمו: ויקח מזרע הארץ, וויתנה בשדה צער, קח על מים ובים, צפחה اسمו: וויתנה לגפן Sorothat קומה לפונות דלתיותן בדים ותשלה פארות... אל שדה טוב אל מים ובים היא שתולה לעשות ולשאת פרוי להיות לגפן אדרת:

וזה שחוקר בין המשל לנמשל במקהה דזומה שחוקר בינה לבין תוספת פירוש מצדנו רק תגער מעיוו של קקטע המקראי, וממה שימושה ביחסות המרכיבים אותן, ובמיוחד בוגע לרמב"ם המתבלט בשלושת תחומי:

* דברים שנשאחי בעבר חינוי לרגל קבלת התואר ד"ה, בברית-הכנות "שלום וועת", נבנה דרכו בירוחם. הערבר מעריך בחוסת "אגודה לסייעת תורה ותובות" ברשותו של ר' עבדיה בן-שלום בשיתוף הנהלה בית-הכנסת של "שלום וועת", בראשו של מאר מלacky, ביום י"ז בסיוון תשס"ס – 20 ביוני 2000.

לנפשותיכם, והטיבו דרכיכם ומעליכם; ויעזוב כל אחד מכל דרכו הרעה, ומוחשבו אשר לא טובה.

מי מבני תימן אינו מתייחד באותה השעה עם עצמו, ומתחסק בעיוני תפילה" בזמנו את הדברים היללו לחיש מגובה ייחד עם העובר לפני חתיבתו". אין זאת, כי לשונו "שיבוצית" רבת העוזמה של הרבג"ס מצליחה להזכיר להכרה וללבבות, ואולי אף גוברת היא על "האני" המתפלל בדברי כיוושה.

על דרך ה"גיבוב"

מדורי השירה, הפיט והתפילה "לגבב" ייחדות משפט רצופת שמעון התחרבי זהה, והן מקינות בנייהו ייחסי "נדפות". חוקרים מסבירים תופעה זו כי היא נובעת מהתעדורות הנפש, מצצב רוח מרום, משפע הרשות. لكن היא מציה בסוגנו הפיטוי והபוטי למוחזה, בהזדמנויות חמימות. דרך כפלות זו היא חלק מן המילאה המקראית והדברים יודיעים. אויב אומר למשל: "אָשְׁלֹתִי, וְלֹא שְׁקֹתִי, וְלֹא נַחֲתִי – וְבָא רָגֶן" [גכו].

בתפילה יש דוגמאות לרוב, כגון בתפילת שחרית של יומם: "אמת ו יציב, (ו) נכון ו קיים, (ו) ישר ו נאמן, (ו) אהוב ו חביב, (ו) נחמד ו עים, (ו) נורא ו אידיר, (ו) מתוקן מוקובל, (ו) טוב ו יפה, הדבר הזה עליינו לעולם ועד". ובתפילה היותר של נסח ספרדי או אשכנז וחונסה ה"שאמני" התימני: "... וכולם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה, בשירה ובומרה, ובברכי, ומשבחין, ומפארין, ומעריצין, ומקדישין, ומיליכין, את שם האל המלאך הדגול, הגיבור והנורא, קדוש הוא".

והנה ניסוח פיטיני-פיוטי זה לא נעלם מעיניו של הרבג"ס, והוא "מנגן" אותו צער פה זעיר שם בתקן חיבורו ההלכלי העברי הגדל, "משנה-תורה". והרי לפניו וركחلكן קמן מהה שמאנו בסוגיה זו:

1. "כל החנוך לערוה, יהלך בנחת, במקום שמותר לו להכנס לשם, ויראה עצמו שהוא עומד לפני האדון ה', שאמר: 'היו עני ולבי שם כל הימים' [מלכים א טג]. ומזהל באימה

בערבית-יהודית. אבל לא רק מילון זה ראוי לציין אלא אף כל אותה קבוצת מיליוןים גו גולדארים וערירים שנעו אצל קהילות יהודית (במיוחד בתימן): שכן כללו קיבלו עליהם את הרמב"ס כמורחה-הוראה ואת פסיקותיו בתחום הכללה, וכן הכוינו לעצם תמיות לשונית המתבססת על ביאוריו לזרך לימוד ביבת-המדרשה לנערום ואף לזכנים, כדוגמת "אלמורש אלכאפי".

אך עדין הזרים אנו תיאורים מקיפים (מוניגראיפות) של לשונו העברי, "לשון הזחוב והאורתת", כפי שהיא מכונה אצל חכמי מי הביעים. לשונו החיה באיגורתו העברית (ואין להסתפק במה שפירסם ד"צ גנעת במחדורתו, שהרי התיאור שם חלקי). עוד בחזאים לנו תיאור של שטמישי הלשון מותון הרובד המקראי, הרובד החול"י ואוצר-המלחם והומי-בניימי, כפי שהם משקיעים בתוך "משנה-תורה". המטבחו הלשוני השן מחידושיו והפכו במידה מסוימת לנחלת-הכלל, נתפרטו באמור אחד או שניים של ב"ז באכuer. נראה שגהעה השעה לאחרים את המפעל באמצעות ליקוט ואוצר מתוך "משנה-תורה".

פירושיהם, חיבוריהם או רעיונותיהם עולמים וניכרים: (4) רב סעדיה גאון, (5) ר' יהודה חיגו, (6) ר' אברהם בן עזרא. (7) ר' שלמה בן פרחון.

מן הרואין להזכיר כאן עוד את השקתו הפילוסופית על המדיום הכרחי "לשון" כדי "הסכמה" שנוצר בחברות המין האנושי כלפי תקשורת בשירות האדם. לא כאן המקום לדון בכך, אך בהקשר זה ראוי להזכיר כאן, שהרמב"ס נבדל אף בפרשנותו לביטויו "לשון-קדוש" ביחס לשנון העברית ונוראה כי הוא מיציג בכך דעת-מייעט. את פירושו לצירוף "לשון קדוש" ואת חיסכון ההלכתי אליו אפשר לקרוא בהלכות קראת שם פ"ג ה"ג וב"מוראה-הנוכנים" ח"ג, פ"ח).

.7

סגנון האישי ושימושו לשונותיו העבריות והערביות נחקרו לא-מעט ומהשיכים עדין להיזכר. פרופ' יוחשע בלואו תיאר את לשונו העברית העולה מתוך תשובי תשובותיו בכרך השלישי של מוחדרתו ("תשובות הרמב"ס") וכן את זה המשיכו בפירושו הערבי לשונה. אחוריו פרופ' סימון הופקינס ממשיך לתאר את חילופי סגנונותיו בערבית שבין טופסי תבניתו (ה"טיטוטות") השונות המציגים זה מכבר ואך בתרך אלה המתגלים בין קטיעת הגנינה האקהיריות.

אשר לעברית, הרי גם כאן זכינו בנסיבות האחרונות לתיאור מאל"ב ביותר של קווי סגנון בולטים בשונו של ה"חיבור" (כינוי הנודע של "משנה-תורה"), בפרק החמישי מתוך ספרו של הרב פרופ' יצחק טברסקי, "מבוא למשנה תורה למ"ס", שראה אור בתרגום עברי בשנת תשנ"א.

צוריכים אנו אף להזכיר כאן, בראשיתה של מלאכה זו ונשתה כבר בימי הבינים למון מאת השנים הראשונות שופר בראש-השנה גורת הכתוב, רמז יש בו; קלומר, ערו ערו ישנים משינחכם, והקיצו נרדמים מתרdemתכם, וחפשו במעשיכם, והזרו בתשובה, וכורכו בוראכם. אללו השוכחים את האמת בהבל הזמן, ושוגם כל שנותם בהבל וויק, אשר לא יועיל ולא יציל. הביטוי המשנה "ובמשנה-תורה". המילון מסודר לפי שורשים בסדר האלפ-בית וכותב

.1

דבר חתימה

דומני שעה בידי לשוטט מעט קווים להשפתו של הרמב"ם במה שנוצע לשונות בני אדם בכלל ולשון העברית בפרט. ולא נחלה דעתו של ענק-רווח זה עד שיען את הכרה הכלל-ולומית במצוות אליהם של ישראליים כאל היחיד בעולם ובאמתות תורתו, במצוות לשותות מושותפת בהירה ובורורו, שתתמים באחריות הימים, בדרכו של משיחי. וכך כתוב הוא בהלכות מלכים ומלחותותיהם [פ"א, ח'יא]:

אבל מחשבות ברור-העולם, אין כוחם לאדם להשיגם, כי לא דרכינו דרכין, ולא מחשבותינו החשובתי. וכל הדברים האלו שילשו הנצרי ושל זה הישמעאלי שעמד אחורי, אין אלא לישר דרך למלא המשיח, ולהקען העולם כולו לעבור את ה' ייח', שנאמור: כי איז אהפַן עמֵיס שפה ברורה, לקרה כלם בשם ה' ולעבדו שכם אחד' עצמאו גט.

לטעמי, אין "שפה ברורה" זו אלא הלשון העברית בלבד, היא "לשון הזוב" של "הנשׁר הגדול". ■

לוניALKALUY וריעיתו ויקי
במה נברך את אייל
בהגיונו למצאות
יאיר השם עיניו בעמקי
סוד מודשת אבות
וגלגה בהם סתורי חכמתם ובונתם.
אפיקים

ברכה לך' זכיה וחנה סלימן ח'ו!
הבן אליו עם חיתו יפעת
אליהו עם יפעת או יפעת עם אליהו
אה זה שניים מהם אחד
או אחד מהם שניים
היו ברכה באחדותכם
אפיקים

נעפל, בזמן ההוה, בגוף היחידה, כפי שהקשר הדוברים מלמד ומחייב; ולא בזמן עבר, בגוף הנסתורת (בשני המקרים התהית חוסת היא ל"אותה הנפש"). נרא ששים בשורות מן העממית של חז"ל, והרמב"ם נותן לה חיים מיהדות בהקשר הלכת-פילוסופי זה. דפסי "משנה-תורה" לרמב"ם פישטו את הלשון לצורה הרגילה "נכרתת" ובכך למעשה "

שנוי דגימות יש לצורות הבינוי של הנקבה יחידה בלשון המקרא בכל הבניינים: "פּוֹלֶת" לעומת "פּוֹלֶלֶת" [אוכלת לצד אוכלה] צורות הנקבה הרגילות בבניין נעפל מובנהו היבט בשلون המקרא: "נִכְתָּבָה" (עבר) כנגד "נִכְתָּבָת" (הווה). לעומת זאת, הטעמה באותה המילה (הזהה כתיבתה) מהוה גורם מבחן בין צורות עבר ונשתרתת "נִכְתָּבָה" בהפסק (בהטעמתם שליל) לבין צורת הוה יחידה "נִכְתָּבָה" שלא בהפסק (בהטעמתם מרעל) מן הדגום השנון, הנדר יותר (פּוֹלֶלֶת).
כתריסר צורות כאלה שרדו בלשון המקרא, ואולם אף ידועות לנו (הצד השווה שבכלון שהטעם מלווה יה ולא מלעל, בחפסק עבר), והרי מון דוגמאות אחדות: 1. יי"ע האיש הלי, איש האשנה הנרצחה (טפחא) ויאמר (אתנהה) "שופטים ק, ז]
2. א"ז-אלים שרו צען, חממי עץ פרעה, עצה נגערה (אתנהה) [שעתיו ט, א]; מפי

3. כי השה יש' מבו מרים, קרייה נשגבנה (אתנהה), שפולנה שפולה עד-ארץ [שם כה; לג]
4. מי-זאת הנשקבת (טפחא) כמו-shore, יפה כלבנה, ברה חממה" (שיר-השירים ג, ז)
5. שמעו כי אננהה (שורף הולך) אני (רביע), אין מנוח ל"אייכא א, נא]

אין זאת, כי רק חכם שנחים לו רוי לשון המקרה, יודע אף לעשות שימוש הולם בשוקעה בתאות בועלם הזה, כבר נכרתת.
נראה לי לפרש אחרת. לפניו שיד של שימוש מקראי נדר בזרה דקדוקית מבניין

ויראה ופחד וועדה, שנאמר: 'בבית אלהים נהלך ברגש' [מלחים ה, טו]" [halchot bat-habchira פ"ז ח'ג].

2. "זאת אחר כך אומר תפלה ותחנה ורננה ובקשה, כפי מה שהוא רגיל, וחותם: 'ה' את עמך ישראל' [halchot ubdut yom-hacippurim פ"ג ה'ג].

3. "וגרים שאינם מכירים, חביבו להכין לבם ולהקשיב אוזם, לשם באימה ויראה גויליה ברעדת, כיום שננתנה בו בסיני" [halchot sanhedrin חג'ג ה'ג].

4. "כל בית-דין של ישראל – שכינה עםهن; לפיך צרכין הדיין לישב באימה ויראה ועטיפה וכבוד ואש. ואסור להקל בראש או לשחק או לסרף בשיחה בטלה בבית-דין, אלא בדברי תורה והכמה" [halchot Sanhedrin פ"ג ח'ג].

על גדרה קדומה שנשתמרה בכחבי י"ד תימן

בhalbכות תשובה פ"ח, ה"ב (במהדורות Kapoor, עמ' תרל', תרלט), כתוב הרמב"ם מפרק בין הדגום השנון, הנדר יותר (פּוֹלֶלֶת).
ומפרש את ה"כרת" האמור בתורה בלשון :

שר הצדיקים הוא שיוכו לנעם זה, והוא בטובה זו. ופריעון הרשעים הוא שלא יוכו לחיים אל, אילו יארתו וימותו. וכל מי שאין זוכה לחיים אללו, הוא המת שאינו חייה, לעולם, אלא נכרת ברשעו ואודם כבמה, וזה הכרת הכתוב בתורה, שנאמר: 'הכרת תכרת הנפש היה' [במדבר טו, לא]; מפי המשועה למדות: 'הכרתת – בעולם הזה, 'תכרת' – לעולם הבא. כלומר, שאחתה הפש שפה מן הגו בעולם הזה, אינה זוכה לחיה העולם הבא, אלא גם מן העולם הבא נכרותה.

על התיבה האחורונה שבפסקה ח'ל, העיר הר קרוף במהדורתו (עמ' תרלט, ציון ז), דברים האלה:

"כ"ה [= כנ/ך חוא] בכל כ"י [= כתבי יד], בלשון עבר, ולא צ'רבת' בבדפוס, כי במא ששקעה בתאות בועלם הזה, כבר נכרתת.
נראה לי לפרש אחרת. לפניו שיד של

שילובי שירה

מאת דzon הלי

שם ח'זוי, ברום דעה וצעיון
 ממך בעבי סתרה ותקבון
 אבל של יום ובו יתגל וגון.
 יותגדל בגוי קדוש ועליזן.
 ויתקדש שםיה רגא בעמאנ.

הפלך שאיל לפני הקרב האחרון
 שיLOB עם שיור של בירון (תרגום הדסה בירמן)
 הערה: השורות הבולטות הן המקור

הקרב שיתחולל עת השחר נץ
 ימי זה שחרנו כי לנו סוד החק
 לוחמים ושיים – אם חרב או חץ
 עת אנטג צבא אל – בברדי יען –

אל תקאו מרהיבים כי להם עת מותה
 נזר דין מתחם על ראשם נינוח
 אל תשעו לנוט מלפיכם המומת
 הריקו זינכם אל קרביה של גות.

בנפשי אוחש את עין האורוב
 אל פעופעי הדם מלכבי הלהוב.
 הוא אמתה הונשא לי עצה, קום הקשה
 לוחמי כי ישבו פניהם מאין

או סתרה יבקשו חני נר מים מך –
 פניך אל פסב, טול את רמדקה.
 בחתף יטשוי עד דם, עד עפר
 לו נבני תפחתם, המגול האגור.

יתכן שנובס עד מות כדבר נבניה
 בחוץ שיגיחתי או ברכבת.
 שלום לכלהם, אף פרדה אל נבניה
 יורשי לממלכות, בני קלבד.

ראשון לפולכאות את זכרוני אוטיר
 חיש אני – אולב זה, לא אכני גאגיר.
 אף שתרנו יהיר, פסאנו יאדיר
 או מות מלכים או יומנו קידרי.

ראות לב לא ראות עין
 שיLOB עם השיר אנדלף לר' אברהם ابن עזרא
 ס' רצון (הלי) אברהם (בן עזרא)
 הערה: השורות הבולטות הן המקור

ראות לב לא ראות עין פגומה
 ואור כי לא חפת שמש ועוממה
 נבאני אליל חיל פנימה
 אנדלך אללה כל נשמה
 ואודך ברוב פחד ואימה

צמתים עוד לפני עד חתפס
 ומתקשים אחר חם אקייטם
 עד שבעת שחקים רם אריאטם
 בעמידי תוכה קהלה צור לורטם
 לך אברע ואכפ' ראש אקומה.

ומהו זה עד לא יבטא
 רב בכם בונטר לא ייחיא
 ואיה איש נתיב אל ייחסא
 רקיעי רום הלא נטה במבטא
 והארץ יסדה על בלימה.

נוררים מפרי החטיא ויתרו
 עד יש באנווש תוכו וברו
 אבל אין אש יחו זו אל בגרו
 תיכיל איש חקור אל שיארו
 ומוי הוא זה בכל קדמה וימה.

במו כל חי, מקור אור הוא באישון
 עד כל ירכתי רגשה וחישון
 ברוממות האונוש הוא ראש וראשות,
 מוזומם הוא עלי כל פה ובלשו
 אשר הפליא ועשה כל בחרכה.

החינוך היהודי בתימן

קוויים כלליים לדמותה הרוחנית של יהדות תימן

מאת יוסף דחוח-הלו'

עדות קדש שתרורה/וונגרת באור תורה

בצל שדי שהוא נורא/מקור חי ומעניין

(שבוי / אהוב לבבי בהר סיינ')

התורה היא מורה לעם ישראל לדורותיו
מאז היוותם לעם: "תורה צוה לנו משה

מורשה קהילת יעקב". למדת התורה וקיטם
המצוות הם אפוא צו עליון, שנאמר:

"וְהִגִּתְּ בְּ יוֹם וְלִילָה", וכוכ: "אֶלְמָד אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמַמָּה בְּ פִים" – שתחיה

שנוראה בפיים על פה. מבחינה זו אין הבדל
בין יהדות המזרח לבין יהדות אירופה
ומערבה, כי וורשה היא לכולם, תורה

אחת לכלם מיום שקיבלונה במועד הר
סיני יעד היום יעד בכלל.

במאה ה' – עם התפתחות ההשכלה
והמדעים בקרב גויי אירופה

ומרכזה ועם הפרדת הדת מהמדינה והעתקת
שויזון זכויות לכל האזרחים ובهم היהודים

– כמו מיוחדי ארצות אלה וקבעו את
טביע הלשון: "היה אדם בצעתו היהודי

באוואלה", וכן נוצר המושג "הודי חילוני".

היהודים הללו נהרו דרך שער ההשכלה
שנפתחו לפנייהם, השתלבו בתחום החברה
הגותית, ורבים מהם התבוללו בין הגויים
ואיבדו זהותם היהודית. לא כן לגבי היהודי

תימן, שלא יכלו, אף לא יכולו, לחזור מסגרת
היהדות – מסורת אבותיהם.

החברה המוסלמית שבתימן הייתה

שכואה בתחום הערים, בקפואן
מוחבטי ובKENAOOT דתית עיורית – ולא ניתן

היה לצפות منها לשינוי ערכיהם או לפתיחות,
הן ביחסם למדע ולהשכלה והן ביחסם

לייהודים בפרט.

תימן המוסלמית נעה את עצמה בשבעה

מנעלים מפני השפעה מן החוץ, והרוחקה

מעליה כל סמן של תרבות זרה. מלך תימן,

לבד, ולא על שום צד אחר, כתובות: "שנתנו
לבנק וברות בס" – בכל זמן ובכל מקום.
הידע הבסיסי הנדרש מכל ילד היה לדעת
לקראר את המקרא על בוריו – פרשה
והפטורה ותרוגם ותפילה החדשן. המדרין
לימודו את הבנים את ה"תפסיר" – תרגום
התורה לעברית של ס"ג. זה היה הלימוד
היסודי, שהיה כובה על כל תלמיד ועל כל
יהודיו, וגם העני שבגעניהם לא היה פטור ממנו.
בכל עיר ובכל כפר היו לימודי תינוקות,
וברוב הקהילות התקיימו הלימודים בבית
הכנסת. במקום שורה בית מדרש, למדו
התלמידים בבית המדרש, שהיה סמוך לבית
הכנסת, שכחצר קתנה מפרידה ביןיהם.
בערים הגדולות, כגון צנעא, מלמדיו התינוקות
היו מקצים את אחד החדרים, והופכים אותו
לቤת אולפנה ללימודיו תשב"ר. לתלמידים
היהימה נשחה חשופת לחדר הלימודים, וממנו
אל הרחוב. הם לא טרידו את דיiri הבית
שמעליהם ולא באו בגעג' אַתְּם.

הילד היה מובהך לחדר הלימודים בגין
שלוש שנים בערך, כדי לשמעו אמן וקדיש
וכלי להchner ולהרגילו לאוריורה ולשםיעתו של
חדר הלימוד. בהגעו הילד לאיל ארבע או חמיש
שנים, מתחילה המארוי לממדו את סדר
האותיות של האל"ף-ב"ת בעל פה. אחר כך
לומדי היהודים התינוקים בכל הדורות גילו
בAMILANO, בראשיה ובפלוסופיה. מכל אלה
נכרי את ר' נתנא פימי, שכתב במאמר ה"יב"
ושמותיהם, יחד עם האותיות וצירופיהן למוד
הילד את שמות השעים, צורות ותפקידיהם.
רק לאחר שידע הילד את כל אלה, מתהיל
הмарוי ללמדו את צירוף האותיות למילים
בשיטות שהיתה מקובלת בדים מזרדי דורות.
לימוד זה נקרא הַאָא.

המארוי, המלמד, מקבל ילדים בגילים
שונים וברוגות דעתעה שונות. על פי רוב הוא
מתעסק בראשית השבוע עם הילדיים

האמאים, אחז בידו את מוסרתו החות וtat
ロン השלטון – כתר דת מוחמד וכתר מלוכה.
הוא שפט לפי חוקי הקוראן. דת מוחמד
שלטה בכיפה גם בענייני חינוך וחוויה.
במקומות בית ספר למדו, במסגדים למדו
קוראן. כל דבר שאינו קוראן, השוד היה
כמוביל לכפירה ובוחקת דבר אסור.

לצידם של המוסלמים, היו היהודים בני
דת משה את היהים על פל דת ישראל. ואורה
חייו של היהודי היה מעוני במושות היהודית
ובדת משה, ובORTHODOX היה הקפיד להנץ את
בני הדברים שכבל אחר ואחת, מורי הדור,
daggo שלא יסיטה אדם מן ההלכה והדת
ומקיים מצוותיה. דת משה הייתה אפוא למגן
לייהודים שבקבר ישמעאל מפני השמדות,
וכל זמן שהלכו לפי חוקי התורה, היו חיותם
וקוינם בטוחים.

היהודים תימן נשארה נאמנה לדת
ולתורתה וסלמה בתהומתה; לא ניבעו בה
פרצחות ולא נוצרו בה זרים שונים, כדוגמת
היהודים המערבי, עד עלותה ארץ.

לפנות סגירתה של תימן המוסלמית בפני
העלם החיצון והשפעתו, שמרו היהודים תימן
על קשר חזק – כיונו עם הנעשה בארץות
הרחווקות. יהדות תימן לא קפה על שמריה.
מדובר היהודים התינוקים בכל הדורות גילו
סקירות אינטלקטואליות, עסקו בבלשנות,
בAMILANO, בראשיה ובפלוסופיה. מכל אלה
נכרי את ר' נתנא פימי, שכתב במאמר ה"יב"
את ספרו הפילוסופי "בוסטאן אלעקייל", את
משוררי תימן הרבים שכתבו שירה גזילה
ובראשם ר' שלם שbez. ר' נתנא פימי הכיר
היטב את סודות האסלאם האסמאעיל, ורבי
שלם שבוי הכיר היבט את הספרות העברית
על כל ריבית.

החינוך המוסלמי חוברת יהודית בתימן
חוברת ללימוד הבנים הייתה מוטלת על האב

מנעלים מפני השפעה מן החוץ, והרוחקה
מעליה כל סמן של תרבות זרה. מלך תימן,

בעל מקצוע, אם בגין או נפה, אם רצعن או סנדלה. למוטר לציין שלמדו המלאכה אינו מנתק את הנערם מ업체 בדורות, ומרביתם נשאים כל יום בבורך ובverb בתי הכנסת יהוד עם חזקיות ללימוד בהרמב"ס או "בשולחן עדרון" או בכלל לימוד אחר.

חינוך חתוב

כיוון שאין הבת יצאת מן הבית, חינוכיה מופקד בידי אמה ושרар נשות הבית. משעה שהיא יכולה לשבה, מושיבין אותה לשולחן בשעת הסעודה ללימוד את מנגאי האכילה ואת כל הגימנסין המקובלם, וגם ברכות המזון וכו'. بد בערך היא לומדת את דרכי העניות המקובלות בחברת הנשים היהודיות בתימן.

בהתגעה לאיל ש או שבע שנים מטילים עליה עבדות בית קלות: תחילת קונים לה מטהבאן כדי שתטהבאן מקומות קנטנים. לאחר זמן מה, היא שוטפה כלים קלים. גלה מעין, מרגלים אותה להפוץ חוץ ומוחט כדי לאחות קען כלשהו. סמוך לכך, היא לומדת לרוקם בגדי ערבים כפריים.

בнтיג'ים לומדת בתה מאמא את דיני אישור והיתר, דרכי מליחת הבשר והכשרתו, מלאכת הלישת, האפייה והבישול, תוך שהיא מציאה על יהה יום יום. בהתאם ליל עשר או אחת-עשרה שנה, כבר רכשה לה את הדעת הנדרשו לעקרת בית, לרבות טහינה ביהים.

בהתגעה הבת לאיל שיתים-עשרה או שלוש-עשרה שנה, כבר היא מוכשרת לקיום משק בית עצמה, ואך כשרה לנישואן.

קוויים לדמות החינוך היהודי בתימן

הודות לתימן התברברה בתווך חומרות הקיום היהודי, קיימה קשרים גלויים ונסתורים עם מרכזי היהדות בארץ-ישראל, בבבל ובמצרים. כך היא קיבלה את המשנה עם חתימתה, ולאחר מכן את התהמוד והפוסקים, והעמיקה את שורשיה בהוויה היהודית הדתית השורשית, תוך שמייה קפודנית ושמורות קניתת על מהותה.

משעה שהחל הילד לדרב אביו מלמדו לבך ולקרוא קריאת שם. בגיל שלוש או

תלמידי כיצד לאחzo בקולמוס וכיצד לשרטט את האותיות, והם מלאים את הראותינו. הקשת שעשויה מוחמר שוף, והקולמוס עשו בדרך כלל מנקה.

סדר הלימוד השבועי של נער בן עשך – שיטים-עשרה שנה בעיד עניאן.

יום ראשון: בבורך לומד את פרשנות השבוע עם תרגום אונקלוס בארכימית ורס"ג בערבית. אחרי הצהרים ממשן את פרשנות השבוע עם פירוש רשי".

יום שני: בבורך לומד נ"ץ כסדר, כפי שלמד פרשנת השבוע עם רשי". אחרי הצהרים לומד כתיבה כשעתיים, ובסיום היום

לומד תחומים מפורש.

יום שלישי: בבורך לומד כתיבה בשעה, ואחר כן משניות עם פירוש רבנו עזוביה מברטנורא. אחרי הצהרים כותב בשעה וחזי, ואחריו כן לומד בספר "היד החזקה" בהרמב"ס.

יום רביעי: בבורך נבחן לפני המאריך בקריאת פרשנת השבוע בספר תורה. אחרי הצהרים לומד תלמודו.

יום חמישי: מוקדש כולה לכתיבה ולימודו חול, ככלומר חשבון, בספרות עבריות.

יום שישי: לומד רק חזי יום. חלק מן התלמידים לומד סוגה בתלמיד וחלק אחר עוסק בכתיבה. מי שנכשל בבחינות יום ורבייע משנה את הפרשה.

הזרים בעלי יכולת מסרו את בניהם הגדולים לידי אחד הרובנים המובהחים להמשיך לימודיהם בתורה שבבל-פה – משנה גמורא, הלכות שחיטה ופוסקים ועוד – והמצחחים קיבלו סמכה לרובנות. כתובי יד הנקראים תיגיאן (תאג' – כתר תורה).

לימוד מלאכה

בגיל אחת-עשרה – שיטים-עשרה שנה, יצאים התלמידים לשוק העבודה, מי לעוזר להוויה בעבודתם וממי ללימוד את מקצוע החזופות אצל בעל מקצוע. בדרך כלל חנוך למד את המקצוע של אביו, אם היה אביו כתיבה העשויה מפח. המאריך מלמד כל

הגדולין,بعد הקטנים יושבים ושם עומדים. ביום השני, כאשר הגודלים משננים את לימודי מאטמול, מתפנה המאריך ללמד את הלידים הקטנים. אך מהיון השלישי ואילך הוא מחקם לקבוצות בראשות תלמידיו הגודלים – זה שעיה זה החזי שעיה – כדי שילמדו את הגהיה ("היגיון").

הילדים יושבים בחדר שורות שרוטות, גל ורמת לימודו. התלמידים יושבים על הארץ עלי מחלצות, כשורגים מkopולות תחתיהם. בחלק מן הזמן יושב המאריך על גן גבורה מעט, ששלפונו ממנה "מופע" העשוי במיוחד נזק לנקיון, והוא מבקש רשות מן המאריך על ידי הרמת אצבען.

הילדים מתקיימים בבית המדרש לפני הצהרים ואחריו הצהרים בהפסקה של שעיה עד שעיה וחזי לסעודות צהרים בביתי. הם מתחלים לאחר תפילה שחרורית, כשתה לאחר זווית החמה, ונশכים עד שקיעת החמה וטיסום תפילה ערבית.

לאחר שלמד הילד לחבר את האותיות במילים, המאריך מלמד את המברך "שישי" בעל פה. הילדים הקטנים ביויריו היו לומדים את "הישישי" של פרשנת "זיהוי", המתחילה במילים "בנימין זאב טרף"; את "הישישי" של פרשנת "תטר", המתחילה במילים "וילבי לוי". כאשר הילד מלקצת וכבר את "הישישי" של כל פרשנת המאריך מלמדו את ה"ישישי" של כל פרשנת ופරשה ותרוגם הפרשה והפתירה, כדי שיידע לקרוא בתורה בשעה שיעיגנו תورو לעלות לתורה. להקלמן התלמידים לא היו ספרי לימוד. לכן הילדים היו יושבים מסביב לספר אחד, ומשום כך כל ילד תימני ידע לקרוא בספר מכל צד. ספרו הלימוד היו בדרך כלל כתובי יד הנקראים תיגיאן (תאג' – כתר תורה).

כל השבוע מוקדש גם לרכישת מומיוניות אחרות. ביום חמישי בבורך שונים את פרשנות השבוע, שיעים מקרא ואחד תנוגות, ורס"ג בערבית. אחר צהרים של שוק העבודה, מי לעוזר להוויה בעבודתם וממי ללימוד את מקצוע מוקדש ללימוד כתיבה. כל ילד וcoach קסט נייר ומעט דיון, מניה אותו בתוך קופסת כתיבה העשויה מפח. המאריך מלמד כל

שחרגו מן הנורמות המקובלות בחברה היהודית הדתית; מוסלמית – הסביבה המוסלמית, שהאמינה שהיהודים נחות ממנה, התנערה שילמוד ויהיה משכלי יותר מן העברי.

ז'ומה אדיעצישナルית לקידום החינוך בתימן

אחד מישלון ניסיון באיזה זמה מסוימת של בית העברית הגולמית", מלהקת העלייה של הסוכנות היהודית" ו"התאחדות התימנים בארץ-ישראל", להקים בית ספר חדש בעבורו לדי יהוד תימן בצענעם.

בין שני הניסיונות האלה, הקים המחנך שלמה מלאר'י בצענעם מסגרת חינוך שכונתית על ידו בית ספר, שבו למדו שלוש קבוצות גיל לימודי קודש יהוד עם החשבון, עברית וגאורוגרפיה. בית הספר התקיים משנת 1920 ועד שנת 1943.

היזומה האדריכישナルית החלה בשנת 1938, והיו מערבים בה בעיקר יהודים עייגו, שפעל להקמת מועדונים בתימן במתכונת המועדות השוקמו ליהודי תימן בארץ-ישראל. ביזומה זו הייתה מעורבת פעילות ציונית, במועדון הונגשו שיעורי עבר, לימודי עברית ועל הנעשה בארץ-ישראל, וכן מעתה את חזון הציונות ואת דרכן להגשה. הפייצו את הלימודים בו הalloc והתפתחו, ומסגרת הלימודים נרחבה. שלשה מורים לימדו בו. זו הייתה תחילה של בית ספר ממש.

במועדון נתקבלו ספרים ועיתונים מארצ-ישראל, וביהם: ספרי מאפ, ספרי דובנוב, שמעוני ואחרים, המילון של קרופניק, והעיתונים: "דבר", "דבר לילדים" ו"דבר לעולה".

מקצועות הלימוד: עברית, חשבון, קריאה בעיתונות, היסטוריה ותנ"ך. משנת 1941 החל שליח הסוכנות היהודית בערד להיות מעורב בחינוך היהודי בתימן. הוא התאים את עמו לשובוי הקהילה היהודית, ומפה תחילתה בית ספר לבנות. הוא ריכז את כל השתורה נדרשת בהן. וענין זה הוא נקרא גמורא".

קסם בנות למדו בבית הספר, אך הן לא למדו לימודי קודש, לימודיהם נצטמצמו לעברית ולהשכלה. את העברית עצמה למדו בספרים שרוח הדת והיהודوت שורה עליהם ■

אצלם בית ספר מודרני כדי ללמד את בני תימן "ללחומ את מלחת החיים ולהתפרקנס בכבוד מגיע כפס". באיגות אחרת כתבו שיש הפסוקים. בגיאל שלוש-עשרה שנה, הילד יוציא לשנות שנותו".

כ"ח נונתה בחביב, אלום תנאים אובייקטיבים לא סייעו בידה להקים את בית הספר.

במקביל השתרדו היהודים גם אצל השטנות התורכיים, ואלה ניאותו לתהו בשנות 1909 בית ספר במתוכנה החדשה גם לילוי היהודים. ר' יואא קאפק נטמנה לממלכת בית ספר ועמו גם בן דוד. כמו כן נטמנה גם מורה תורכי להורות את האלון התורכית, חיהם, גאוגרפיה והיסטוריה. משכורות המשרדים שאර החזאות שלמו מקפתה רק חמישים תלמידים, ובית הספר הזה נתබלו עירק למדודם. ואולם כמו לולות תימן בכל מקום. בבית הספר היו שתי כיתות, בכל כיתה עשרים וחמש תלמידים, כיתה למורים ומייתה לקטנים. בית הספר למدو בעיר קריאה וכטיבה בשפה העברית ותורת החסידון – כל זה מלבד לימודי הקודש, שהיו עירק. בגיןו למוסרות, כאן לא השתמש המאריב בשוט, אלא בדברי נועם והסביר. ר' חייא קאפק היה הרוח החיה במפעול לימוד זה.

החינוך כאן היה צירוף לימודי חול לתכנית הלימודים התורונית. שלוש שפות למדמו בבית הספר: עברית, ערבית וטורקית. לימוד השפות היה מסודר ושיטתי כולל דיבור ודקוק. מלבד זה, תכני הלימוד העיקריים המקודשים מדורותיו חזרה הילדיות עירק וחשוב בתכנית הלימודים הכללי, וכן הילדיות ששל המב"כ, שפסק בהכללות תלמוד תורה: "חיב אדם לשאל את מן למידתו; שליש בתורה שכבתה, שליש בתורה שבע"פ, ושליש בין יישכלי במדיות שהתורה נדרשת בהן. וענין זה הוא נקרא גמורא".

בבית הספר זה התקיים עד שנת 1913. בשולש העשש הראות הנטלו הלימודים כסדרם, אך בשנה הרביעית והחמישית הוא גווע – ונגמר. סיבות השקיעה היו שתיים: יהודית – חלק מבני הקהילה המתנגדו, מכיוון שתמגלו בקשר התלמידים כמה ותפוצות

ארבע נשלח לבית המדרש ("החדר"), ואחריו שנה או שנתיים כבר עללה לקרוא ב תורה בבית הכנסת, והוא קורא בעצמו את הפסוקים. בגיאל שלוש-עשרה שנה, הילד מנצח אל אביו בלבודת, ורק כי עבודה המשיכו יחד שנשנה בעל פה את פרקים מהתג'ן ומדרשות חז"ל. יהודי תימן כיבדו מאוד את התלמידי החכמים, והעריכו את האדם אך ורק לפִי מידת למדנותו וידעוינו. יהודי יימן – הפרט והכלל – היו בני תורה הייתה נונתה נגינתם כל היום, ובabhängigתה שוג תמייד. הם דבקו במקרא מילודותם, ומצאו בו עידוד ונחמה. החווון והנבואה שבמקרא האירו להם את אורתות חייהם, בעקבות הפירושים והמדרשים וברבי האגדה והקבלה. הדברים הללו חלים על פשוטי העם הטורקי, בחייהם, בפונטם ובמצוקותיהם, שהמקרא והמדרשים היה רק חמישים תלמידים, שהמקרא, בפונטם ובמצוקותיהם, והמדרשים ניחנו ניחנו תימן בכל עירק למדודם. ואולם כמו לולות תימן בכל אמר אודן תלמידי המכמים גדולים ב תורה, יודיע דת ודין, שיש להם עד שור במשנה, בתלמוד, בפוסקים, במדרשים ובקבלה, והם הנהגו את צאן מרימות עד עלייתם לארכ-ישראל, והם היו אחים להכחה מודעות לבניה, כפי שהעיד عليهم הרמב"ם באגראתו: "על שרשי האמת ייעדו גועחים, ועל טיב המעניות יסחדו נובעים, וככל... וכל הימים הוים בתורת משה, והולכים בדרך אשי".

תכנית הלימודים ב"חדר" התימני הייתה מכוonta לכך שהילד יוכל גם לחתך חבל בח"י בית הכנסת מוקדם ככל האפשר. החדר העניך השכלה תורונית, אלום מעלהתו נעוצות במצוות ההודקה בין הלמד ובין המלאכה.

ניסיון לדפורמה בחינוך היהודי בתימן

בסיום המאה ה"ט החלו להישמע בתימן קולות הדורשים הנטו שינויים בדריכי החינוך, בתכני ובמטרותיו. היהודי צנעא וראשי הקהילה האמינו כי שינויים מעידי החינוך ובתנאיו לשפר ניטוווה הארץ את מצבה הכלכלית והחברתית של יהדות תימן. ואולם חסרו להקילה המשאבים למיושם שפה זה. לכן פנו לראשי הקהיל אל חברת כל ישראל חברים" (כ"ח) וביקשו שתקיים

"אפקים" לתחיה רוחנית וחברתית

מאת יוסף דוחון-הלו'

בתגובה על העול ו הסילוף התרבותיים וההיסטוריהים שנעשו בסדרת הטלביזיה "עמדו האש".

לעומת זאת, העדיפו יצאי תימן את דרכם העמומה נסודה על ידי חברה של צעירים משכילים מיציאת תימן, לידי הארון וועלם הדשים כמו יוסף טובי, טוביה סולמי, יוסף דחוח-חלין, ציון הלי, יהודה עמי, נסים בנימין גמליאל, אהרן פטישי, שלום מדינה, ושלמה מדינה זל' ועוד. חברה זאת היפשה לעצמה ערוץ תקשורתני שיבטה את כשרונותיהם, היה לה לפחות מחוד גיסא, וחושף את מוכננה של מורשת אבותם לכל עם ישראל מאידך גיסא.

כדי למש את חזונם הם נקבעו בשתי פעולות:

א. יסוד החזאה לאור שתמש ככל לטיפוח המורשת הרוחנית של יהדות תימן ותעדוד כוחות צעירים במחוק וביצירה החדשת המוגנת בהוויה המורשתית וביצירתה התרבותית בישראל. ואנמנ עד עתה החזאו לאור מסגרת זו למלعلا משבעיט ספרים בתחומים שונים של תרבות יהודית תימן וביצירתה התרבותית החדשה של צאצאיהם העדה בישראל.

ב. יסוד בישאן בשם "אפקים" שיטש ליצירות ספרטוויות למחקרים למאמרים בענייני השעה, לדברי הגות וביקורת בעניות האפליה והקיפה ובוניגים מגוונים של תרבות יהדות המזרח.

הביטאון "אפקים" התחל את דרכו כבמה של יוצאי-תימן, והוא משתמש לפרסום מוריםיהם ודון בעניותיהם. ואולם בברוחם הום הוא קבל צביבון כליל, אם כי עדיין מורשת יהדות תימן מוחה נדבק חשבו בו. חשיבותו של "אפקים" הלכה וגילה אחריו

חיי התרבות האירופית. "לימוד" זה התבטא במעשה בהמרת מסורותיהם העשירות, שאלול על בריכון, בתרבות קלקלת חורה החלוטין ליחותה השורשית. אוורת העגנות נשאה בכל כל תקשורת ועל ידי דידנס עונגים ננד בטיבם הצעיר של בני יהדות הראשונה. עובדה נודעת היא בעילם הספרות והמחקה, הפרשנות והעין שומרות יהודית שישראלית עתיקה ימיון בצללה השיבת לאומתנו מן המעללה תימן הנחיה נדבכים חזקים וחשובים בסודות בניינו האותם, כיוון שנתקיימו בזיה ישודות קדומות שאינן מצויות עוד בידי אף תרבותות מזרחיות וואר באלה אך שם נרדף ותראות מזרחיות" ואלו לבני החקרים מעונגים בכתחיהם של גдолוי החקרים בשראל ובראשם פרופ' ש' גויטין, הכותב: "מלומדים תימניים נתנו לנו חיבורים למופת, מלאי ידע וורוכים בטעם..." ("התימנים",

ארץ-ישראל הייתה נקודת מפגש בין תרבותיות, מוקד למאוים הלאומיים של כלל עם ישראל, לדודתו ולשבתו. מבן כל שבטי ישראל, יחדות תימן הייתה בעלת יהוד עצמה ששמירה מסורת יהודית שישראלית עתיקה על גלגול השיבת לאומתנו מן המעללה הראשונה. עובדה נודעת היא בעילם הספרות והמחקה, הפרשנות והעין שומרות יהודית וחדות קדומות שאינן מצויות עוד בידי אף לא אחד משבטינו הפוזרת היהודית, והבדרים מעונגים בכתחיהם של גдолוי החקרים בשראל ובראשם פרופ' ש' גויטין, הכותב: "לשראל ובראשם פרופ' ש' גויטין, הכותב: "מלומדים תימניים נתנו לנו חיבורים למופת, מלאי ידע וורוכים בטעם..." ("התימנים",

הఈוחשות הממסד למודשת

'הגדות המודחת'

המסד הישראלי, לזרעותיו השונות, החקש למסורת הרווחנית והתרבותית של היהדי המזרחיות ותימן, ובמקורה הטב ראה בה אך פולקלור. עד לפני עשר שנים, התחכחות וההתעלמות היו כמעט מוחלטות. וגם כיוון המכוב עדיין רחוק מלחויות משבע רצון. עדין יש במסד שבטי ישראל האחרים, העמיקו חקר במורשת יהדות תימן, בלשונה, בשירה, בהגותה ובמדרשיה השונים, כגון: א"צ אידלון, פרופ' יהודה רצחבן, פרופ' שלמה מורג זל', פרופ' יוסף טובי, יצחק שבטי אל זל', ד"ר יהודית עמיר, פרופ' יוסף הלוי זל' ועוד רבים אחרים.

"סוד העמוהה" אפקים

ונטואה

הלא נגולה ותנאי הקילטה הגורעים נמשכו כדי דור. בהם של העולים החלו לשאל שאלות ולהתohnת על מוצבם ועל העול שנעשה לאבויהיהם ולهم. הללו התעورو ונבקשו בעפויות מי מעישות לא מצלחותן. ראשון היה מרד ואדי צלב בחיפה. אחר כך אלפי העולים שנחרו לארע, ביחסו בין יהודות תימן והמורא, והיתה פוטונליסטית ומשמעותית. מאה. "הקולטים" התיחסו לעולים כל אנשים עני דעת שזכה למדוד את נפלאות

הלם הנואלה

משכמה המדינה ופוזרי ישראל שבו לגבולם לארץ אבות, נקודת המפגש הייתה בין הממסד הותיק, ושילוחו "הקולטים" בין אלפי העולים שנחרו לארע, ביחסו בין יהודות תימן והמורא, והיתה פוטונליסטית ומשמעותית. מאה. "הקולטים" התיחסו לעולים כל אנשים עני דעת שזכה למדוד את נפלאות

של כל 28 אותיות שפנתנו... יש להתפלל על דיוק המבטא. הם ידעו לשמרו גם על אותן האותיות וההעניות שאין בנסיבות המדברות מסביב". אנקנו מאנים כי שפתנו העברית המקורית היא הדבק הטוב אשר יחד את שבטי ישראל ויתן ביטוי לאחdomנו כאותה עתיקת יומין ובגלות מורשת אחת. ד. יחסית תרבות בין מזרחה ומערב. סוגיא זו תפוסת מקום חשוב בגלגולינו "אפקטן", כי השאלותיה בעיצוב דמותה התרבותית של ישראל הן מרחוקות לכת. כאן אנו Unidos לחיוון ייחוד ביןינו לבין דמותם בתולדות תרבות העמים: אמונה פוזרת מקבצת את בניה וטלת הענינה, תוך הדגשת עלילונות השהייה האירופית על שאר תרבויות אחרות. זהה היהודית ורוה לרוח היהדות ולתרבות ישראל המקורית.

ה. הפעירים החברתיים כבעיה לאומית. "אפקטן" מופסם מאמרי ביקורת נוקבים בסוגיית הפער הבינעדתי והאפליה העדתית "ש'ז'וי" להם עולי ארץות המזרח בישראל: תנאי הדירות, התעסוקה, רווחה, התברות ועל כל – החניון. הממסד במדינת הנחאי כל השנים סולם דיליפיות מעות, ולא זו בלבד שאין השלשות משקיעים מאמצים הכרחיים להיסול פער או לפחות לממצם על ידי הנחתת סולם עדיפויות נכון וצדוק ושוווני, אלא שלשולות שלשולות, מניין ומשמאלי, ממשיכות העמוק את הפעירים בחינוך, בחברה ובכלכלת. ואך כהש מדברים על צמצום פערם, דבריהם הם רק בדר סיסמאות נבבות שתכליתן היא הנחתת הפערים. כמעט מוחיטם של היהודים בארץ הם המוצוא מזרחי, והם ימשיכו להיות מוקד להחלשות ופיגוע. התקווה שהשלום יביא לצמיחה ולשגשג שיתנו מהם גם היהודים המזרחיים אינה אלא אשליה שקרניתה מוכחת כבר כיום. אנו Unidos לעربת גורמת שחתיתות חזקה שלום עם ארץ ערבית החלשות בני יעדות להחמרה במצב השכבות החולשות בני יעדות המזרחיים וצאנאים. העברת מפעל תעשייה, כלומר תעסוקה, לארצאות ער, שבון שכר העבורה נוך יותר, גורמת להשלכת עובי המפעלים אלה בישראל לרוחם, הממלחה, מימין ומשמאלי, אינה מספקת תעסוקה חלופית لأنשים האלה. אם אכן יבואו

את המושתת הלשונית היהודית, ההוויה התורנית, הפרשנות, והויהית אורח החיים היהודי. "אפקטן" נתנו במסכת עידוד היצירה התרבותית והחברתית כדי כוחות יציריים וחוקרים. לשם כך הוא עומד בקשרים הדוקים עם מכונים המשמשים את גניה הרוחניים של יהדות תימן, והוא את עצמו חביב להציג מושחת ובאפקטראליה לאומית של חיזיון גדול בארץ, שהצליח לשורוד חוף כל הקשיים והמכשולים.

"אפקטן" לא מדיר את עצמו מועלם כבטאונם של יוצאי תימן, שכלי מייסדיו היו בני עדת זו. גם לא כבטאונם של היהודי המזרחי המורה ורבותם מגנומיטים תיארו את היהודי המורה ורבותם כתופעה אנרכו-סוציאלית שעבר זמנה ובטל קרבנה, תוך הדגשת עלילונות השהייה המזרוח וככל עם יישראל. משום כך דאו מיסדיו לפחות שעריו העיתון בפני סופרים ויוצרים מכל בני קהילות ישראל, ספרדים ואשכנזים כאחת, בלבד שמנם שצמחו על רבי תרבות אירופאה ספגו ממנה גישה גזעית וישמו אותה במקיריהם על כל היהודות והזמין מושתתם בישראל. "אפקטן" שם לו לטורה להיאבק במשמעותו ולהציג את מושחת היהודים המזרחים באור הגוכן, כי בימייו וזוקק העם היהודי בארץו לעיראה תרבותית לאומית המוגנת בתרבות אbootית, שתעניק לו מחדר את המימוד התרבותי ההיסטורי בן שלושת אלף השנים.

ג. עמידה על תקינותה של הלשון העברית והגמיה המכונן. "אפקטן" מivid מקומ חשוב בעייתי הלשון העברית, לתוכנותיה הטבועות בה בשפה שמיית, והוא אף העלה את בעייתה הלשון על סדר היום הלאומי. זה שנים "אפקטן" מנהל חסר פרשות לשינוי הדודים בלשונו ושים השם הנכון בפינן. שיבוש לשונו הזרה לרוח ישראל. לא בכדי תרבותה הלוען הזרה לרוח לנושא מיהיחס "אפקטן" חשיבות עליה נושא זהה. "יהודי תימן – היהודים המזרחיים" שמעון ולף במאמרו "יהודי תימן – היהודים המזרחיים", כתוב: "אלה מבני עמו החפצים בתחרית תקוות עם צרים לשם מה על שושאר לעם שרידי מצעם בשמיותם... ושפנתנו שהיתה כמעט מותה וחונשו אצלם... כל העם, היא חייה כקדם בפי השבל הזה... החברה התימנית מצטיינת בהבנה הריפה

העלומות של שני הבטאים המזרחיים החשובים: "במערכה" – ביטאון העדה הספרדי בירושלים; "עתון אח'" – ביטאון אינטלקטואלים מזרחיים בערכתו של מר דור חמוץ, הלחום למען שוויון חברתי ותרבות. כו"ם "אפקטן" הוא הבטאן היחיד של החיבור המזרחי הדגול בארץ, שהצליח לשורוד חוף כל הקשיים והמכשולים.

"אפקטן" לא מדיר את עצמו מועלם כבטאונם של יוצאי תימן, שכלי מייסדיו היו בני עדת זו. גם לא כבטאונם של היהודי המורה ורבותם מגנומיטים תיארו את היהודי המורה ורבותם כתופעה אנרכו-סוציאלית שעבר זמנה ובטל קרבנה, תוך הדגשת עלילונות השהייה המזרוח וככל עם יישראל. משום כך דאו מיסדיו לפחות שעריו העיתון בפני סופרים יוצרים מכל בני קהילות ישראל, ספרדים ואשכנזים כאחת, בלבד שמנם שצמחו על רבי תרבות אירופאה ספגו ממנה גישה גזעית וישמו אותה במקיריהם על כל היהודות והזמין מושתתם בישראל. "אפקטן" שם לו לטורה להיאבק במשמעותו ולהציג את מושחת היהודים המזרחים באור הגוכן, כי בימייו וזוקק העם היהודי בארץו לעיראה תרבותית לאומית המוגנת בתרבות אbootית, שתעניק לו מחדר את המימוד התרבותי ההיסטורי בן שלושת אלף שנים.

ברושיתו فعل הביטאון תחת הסיסמה: "لتחייה רוחנית וחברתית, להגנת זכויות ולמיזוג גלויות", והוים סיסמתו היא: "תחייה רוחנית וחברתית, להגנת זכויות ולעוצימות גאות".

מזה ומתמיד הרבה "אפקטן" לעסוק בעיות בתחום החברה והרוח בישראל. הוא תוקף בעייתי, ולא פעם הדעות המוגנות בו מעוררות אי-נוחות בחילק מן הציבור ובעיקרי עניין הממסד ושליחיו. "אפקטן" עיתון לוחם גם נגדם למען תיקון המעוות.

מטודות של "אפקטן"

א. טיפוח מושחתה הרוונית של יהדות תימן. מטרת זו הייתה, ועתידה להיות חלק חשוב בפעילות "אפקטן" ותימשך עד בוא השילוב התרבותי, החברתי והכלכלי המיזולים. דבר מובן להלטין לכל חוקת תולדות ישראל, כי יהדות תימן שמרה על ערכיה הרוח של מושחתן לאומיות ולא השפעה מתרבויות זרות. היא נשאות בחובנה

ג. פרשת לדי תימן הנודדים

המאבק הציורי המשורך והמייגע המסייע אוטנו גם בעצם הימים הללו אינו מעלה להניע את הוועדות השונות שנומנו לחוקו פרשה עצמה ונוארה ולתת תשובה אמיטית לשלבים וכابבם של הורי הילדים שגנוו מוחיקם במרמה ובתחבולות זווניות. על פי התהבותם הבוררים והתחשכות החקריות, נראה כי כל שלוש הוועדות שמנעו לחוקו את הפרשה ציפו שזמנן יעשה את שלו, יהלפו בשנים מום שהתרחשו הדברים, ומותע העניין אגלו ואז ייכלו לטעון השלונות שקשה להוכיח או לסתור את הטיענות הנוראות של ההורים האומללים. מתוך התהבותם של אנשי הוועדות נראתה שהיהיה ד השלונות מכוונות בפרש תימן תימן הגנובים, מושו שמרובת kali התקשות מתנהיגים בפרשה זו כבד נרעץ למסדר ומשתבעדים לשקרי, ורק עת לעת אנו שמעיים קול עונת חולשה של דיווחים על עדותה הוועדה הטוחנת מים. הם אפשרו להסתיר פשע מתועב על ידי גולת ילדים ותינוקות מהמוני הווים בסוטונו.

כבר סיכום

"אפקים" הוא כינוי ביטאן כליל ישראלי שנוטלים בו חלק כתבים וציירים מכל שבטי ישראל, והוא ממתתק במושגים חברתיים, תרבותיים ורוחניים ומתנגן להלטין מדין בענינים דוניים.

"אפקים" משמש במה חופשית לאינטלקטואלים טוטסים המביעים בו את דעתם ואת עמדתם בעניינים המציקים לחברה בישראל, בגין לשכבות החלשות שאין קולן נשען בעיתונות "הכלית". ביטאן זה מודרך על ידי הכוח הרוחני האינטלקטואלי להעלות דעתות ועמדות חברתיות ותרבותיות כמוות שהן קיימות במשמעותם בישראל לא כחל ושרק, ותוון אמונה שהדרכון של "אפקים" בעיות אפשר את פתרון דרך טוביה מזו שהייתה עד עתה.

ד. שילוב מאוזן ונכון של יצירות ספרותיות של יהדות המזרח במיצרי החינוך הכלילית לכל ילדי ישראל.

ה. הפניה מורים מוסמכים טובים, בעלי ייעוד יינוכי, למורים היוצרים חלשים מבחינה חינוכית והשכלתית.

הצמיחה והששוג המקווים, ייונן מהם רק בעלי היכולת הכלכלית. מצב זה אסור שימושן. על כן נטל "אפקים" על עצמו את תפקידו המקורי ולהתעורר מפני שאנו, לעומת זאת הכוחות החזיביים הרודומיים לפוליה תרבותית וחברתית נמרצות.

1. בעיות החינוך. החינוך הוא אבי הפעור הבינעדתי מחד גיסא, והmphתח העירקי לפתרון בעיה זו מאידך ייסא. הממסד היהודי תימן לעובדה עירית ולהתיישבות יהודית בא-ארץ-ישראל לא ניתן בתבונה רבה. כל הרפורמות שהונגגו בחינוך נשלחו כשלון הוות, מפני שנון נערכו על פי אמות מידת של עולם תרבותי זו ולעומנו, גם מפני שביצעו היה מיעות מוראשית. מושם כך, לא רק שרפה רמות החינוך לא קידמו את בני יהדות המזרח, אלא שכן העמיקו את הפער החשכלי בין מזרחיים והאשכנאים, אף אלו שנולדו בארץ. ככלנו זכריהם את הכנויים שהדבקו לילדינו ישראל מזרחיים: תלמידי הקבוצה, תלמידי חינוך מיוחד, טעוני טיפול ועוד מושגים אחרים המתיחסים אליו יזרו בלשון שלילית, אנו זכריהם גם את ה"איןטציג'ה" ובוצעה הכוונה והמעוות, שהסתכם בהערכה פיזית גאותרפית של תלמידים מזרחיים לבתי ספר מושגים, שלא לדאגו להעשרה מיזוחת לתלמידים החלשים. היום יש אפנה חדשה, "פתיית אורי הרישום", שאינה אלא האינטגרציה בתחרופות חדשנית. הדבר חמוץ במיזוח לאורו העודבה שפראוטקט "פתיית אורי הרישום" הונגה בישראל לאחר כיישלנו בארץות הברית.

"אפקים" עומד בחזית החינוך מיוםו הראשון. הוא שלל את התפשטות החינוכיות שבסיסו הרפורמות הללו כבר בתחילת יישומן. כי, לעתנטן, הרפורמה הדורשת חיבת התבבסט על הנקודות האלה:

- הרפורמה חיבת להתחילה בגיל רך.
- מושאי התפקידים הממלכתיים מכל חרדים צעירים להשתחרר מדעתות קדומות ומוקה מעדית עדות צרה.
- יש להימנע ממדדיות הטמעת המזרחים בכל צורה שהיא.

חינוך לכיבוד המורה לעומת חינוך לא-כיבוד החורה על חינוך ילדי העולים מארצאות המזרח בראשית שנות המדינה

מאת ד"ר דב לויון - אוניברסיטת בר-אילן

(באופן ייחסי) שמצועים הינם לעולי רוסיה, חבר העמים ואתיופיה, המדינה עשתה את כל מה שיכלה לעשות כדי לספק את הצרכים הפיזיים של העולים החדשניים.

ברום, שונה המצב כאשר דנים בשיטת הקליטה וביחס של הקולטים כלפי העולים. מצד אחד השķיעו עובדי מערכת הקליטה ובהם מנהלים, מורים מדריכים, אחיםות והמטפלים עברורה הרבה כדי להתחזות עם האתגר ועם הקשיים. מאידך לא היו עובדי מערכת הקליטה מוכנים להסתפק במותן סיווג ושירותים פיזיים בלבד לעולים, אלא שאפו גם לשנות אותם, להנתק אותם ולהתאים אותם לאתגר של השראל החדשני. את גישת הקליטה שהפעילה כלפי העולים שבאו מארצאות המזרח מכנים "קליטה באמצעות מודרניזציה".³ העקרון שעומד ביסודו של גישה זו וטוען שיש להעיבר את העולמים, ובאופן מיוחד את ילדיהם, תחילה מואץ של מודרניזציה, ככלmor להקנות להם את הערכיהם "הנעליים" של החברה המודרנית-החילונית. כוונתם של הקולטים הייתה לאלה להעיבר את העולים תחילה של דה-סוציאליזציה, דהיינו להסיר מהם את התבוות, את הערבים ואת המאפיינים שהביאו עם מהגולה. הדברים אמרוים באופן מיוחד לגבי העולים שהגיעו מארצאות מזרח אסיה, שהיו כולם דתיים או ערבי. העולים, שהיו כולם דתיים או מסורתיים, באו עם מנטליות שהיתה שונה מארצאות מזרח אסיה רשותן באורך, ואשר גם אישו את רוב התפקידים במערכות הקליטה.

הקוממיות, ונשכה גם לאחר סיוםה. מדובר בתקופה שהמדינה הייתה נתונה במצב של צנע ומושבר משפחתי-כלכלי. לעיתים, מערכת הקליטה התקשתה לטפל בנחלול האורי של עולים שהמשיכו להגעה לישראל ללא הפסקה. היו ימים שנראה היה כי מערכת היחסים הכתותים של העלייה המונית הם אף על פי כן נשכח העבודה, ותוך מאמצים מרובים נמנעה ההתקומותות, והטייפול בעולים ובקליטתם נמשך.² התנאים הפיזיים בתחום העלייה והקליטה בתחום הדונינה. היישוב היהודי בארץ-ישראל מנה בחודש מאי 1948 כ- 650,000 יהודים. תוך פחות מ- 4 שנים הוכפלה אוכלוסייתם של מדינת ישראל ותוך כ- 10 שנים היא גברה פי שלושה!¹ מדובר בהשראג בכל קנה מידה בין-לאומי, אטגר עזום שגדן גודלות ווותיקות היה מוקשחת לעמדו בו.

כדי להתחזות עם המשימה המודולר, של קליטה עלייה, גישה מדינת ישראל את כל המשאים (המצומצמים) שעמדו לרשותה בכלל, במיוחד לעולי ארצות המזרח בראשית שנות המדינה, לעומת זאת הקליטה הטובי על התנאים הקשים ועל המתknים הפרימיטיביים ששימושם את העולמים בהםים החם. כמו כן אין מקום לעורוך השוואה בין מה שモיניית ישראל יכולה להציע לעולים בכלל, במיוחד לעולי ארצות המזרח בראשית שנות המדינה, לעומת זאת הקליטה הטובי על העלייה המונית התחלתה תוך כדי מלחמת

¹ משה סיקורסקי: העלייה המונית – מדינה, מאפייניה והשפעותיה על מבנה אוכלוסיית ישראל, מרכז נאו: עולם ומיבורו, מקורות, סיכומים, פרושים וחומר עזר, סידרת עידן, יד יצחק בן-צבי, ירושלים תש"ה.

² לגבי קליטת העלייה המונית וראה לדוגמא, דבורה הכהן: עולם בסופה – העלייה המודולר וקליטה בשאלת 1948–1953, וצתה ד' יצחק בן-צבי, ירושלים, תש"ג, וכן סיון עוזר (עורך): גלוי ונכחד – העלייה המונית ואצונות האיסלאם (1948–1967), מכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל בחו"ל וஸטרטגיה יהודית. יש לציין כי החיבור, ירושלים תש"ס.

³ ד"ר שלמה סברוקי: לא נחלשים אלא מנוחלים, מחרות למחור ובקורת, וופ, 1981. ראה גם חיים מלון: הלסקי – סמליזציה והאפליה בעלייה ובקליטה של יהודים מרוקן צפוף אפקיה בשנים 1948–1953, הרצאה פוטנט, 1998.